15 Yaşındayız

ANDANTE

Türkiye'nin ... Kültürü Dergisi

Beethoven ve halk şarkıları

Sekreterinin kaleminden Beethoven'ın yorumculuk sırları

İzmir Devlet Balesi'nden Romeo ve Juliet temsili

Klasik müzik dünyası taciz skandallarıyla çalkalanıyor

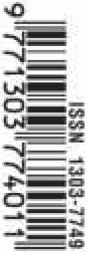
Tenor Murat Karahan'ı Verona Festivali'nde izledik

Türkiye gitar camiasının geleneksel Bilkent buluşması

Almanya'da enstrüman eğitimi alan gençlerimiz

Emre Aracı'nın kaleminden

Shakespeare'in Othello'sundan Verdi'nin Otello'suna

AĞUSTOS 2018
Yıl 15 - Sayı 142
Fiyatı 12 TL

14. BODRUM MÜZİK FESTİVALİ

4-8 Ağustos 2018

BODRUM MÜZİK FESTİVALİ

THE MARMARA

ZUBIZU

Passport

Biletler için Mobilet

bodrummuzikfestivali.com

/bodrummuzikfestivali

CUMHURBAŞKANLIĞI SENFONİ ORKESTRASI,
RENGİM GÖKMEN, LAUREN FAGAN, MURAT KARAHAN,
FAZIL SAY, AVI AVITAL, L'ARPEGGIATA, CHRISTINA PLUHAR,
LUDWIG ORKESTRA, ARIEL ZUCKERMANN, ALINA POGOSTKINA,
GÜLSİN ONAY, MURATHAN ÖZBEK, SEVİL ULUCAN,
HILLEL ZORI, ERMAN TÜRKİLİ, ÇAĞ ERÇAĞ, İBRAHİM YAZICI,
DORUKHAN DORUK, GÜLRU ENSARİ, VERİKO TCHUMBURIDZE,
CAMILLE THOMAS, OLTEN QUARTET, ECE DAĞISTAN,
GÜVENÇ DAĞÜSTÜN, VİKINGUR ÓLAFSSON,
ARA GÜLER BODRUM FOTOĞRAFLARI SERGİSİ,
SANATA Bİ YER POP-UP SERGİSİ

kurucu sponsor

DOĞUŞ GRUBU

TURKCELL

DenizBank

desteklerivle

Audi Teknoloji ile bir adım önde

Audi, 14 yıldır
Bodrum Müzik Festivali'nin sponsoru.

Sayı 142

İÇİNDEKİLER

Ağustos 2018

www.andante.com.tr | info@andante.com.tr | facebook.com/andantedergisi | twitter.com/andante_dergisi | instagram.com/andantedergisi

ANDANTE
Türkiye'nin Müzik Kültürü Dergisi

Sahibi
Bali Müşavirlik Mümessillik Yayıncılık Tic. Ltd. Şti. adına Yasemin Çetin

Genel Yayın Yönetmeni
Serhan Bali
serhanbali@andante.com.tr

Genel Koordinatör
Pınar Ünal

Genel Yayın Yönetmeni Yrd. ve Yazı İşleri Müdürü (Sorumlu)
Melike Bali
melike.bali@andante.com.tr

İdari Direktör
Ahu Ünalp
ahu.unalp@andante.com.tr

Yayın Kurulu
Serhan Bali, Ahu Ünalp, Feyzi Erçin, Onur Aydın

Görsel Sanat Yönetmeni ve Kapak Tasarımı
Faruk Özcan
faruk.ozcan@andante.com.tr

Abonelik ve Eski Sayılar
abone@andante.com.tr

Dağıtım
Dünya Süper Veb Ofset A.Ş.
Tel: (0212) 440 24 24

Renk Ayrımı-Baskı-Cilt
Şan Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti. Hamidiye Mh. Anadolu Cd. No: 50 Kağıthane İstanbul
Tel: (0212) 289 24 24

Baskı Tarihi
Ağustos 2018

Andante Yönetim Merkezi
Akçaağaç Sokak No:1/1 Acıbadem-Üsküdar 34660 İstanbul
Tel: (0216) 325 27 13
(0216) 545 03 86
Faks: (0216) 326 39 20

Ankara Temsilcisi:
Onur Aydın Tel: (0533) 733 17 15

Yayın Türü
Aylık Yaygın Süreli Yayın

Andante dergisinde yayımlanan tüm yazı, fotoğraf ve illüstrasyonların her hakkı saklıdır.
İzinsiz alıntı yapılamaz.

www.mikropgramofon.com

Türk müzik sektörüne yeni bir soluk getiren Mikrop Gramofon internet mağazası onüçüncü yılında klasik, caz ve alternatif müzik albümleri satışında akla ilk gelen adres olmayı sürdürüyor.
Mikrop Gramofon'un geniş veritabanında 12.600 adetten fazla klasik müzik ve caz albümü müzikseverlerin beğenisine sunulmuş bulunuyor.

İKSV bu yıl 25. Caz Festivali'nde "gümüş" parlaklığında muhteşem bir programı müzikseverlerle buluşturdu. Birbirinden ünlü, dünya çapında sevilen sanatçıların bir araya geldiği festivalin en etkileyici performanslarından biri de Omar Sosa & Yilian Cañizares'in "Aguas" konseriydi.

Afro-Küba müziğinin kâh hüzünlü, kâh coşkulu, kâh duygulu tınılarını piyanoda en iyi yorumlayan ve caz tutkunlarının çok iyi tanıdığı isimlerden biri olan Omar Sosa'ya vurmalı çalgılarda içimize işleyen Küba ritimlerini olağanüstü yorumlayan Gustavo Ovalles eşlik etti. Konserin bir başka parlayan yıldızı da seyirciyle kurduğu muhteşem ruh birlikteliğini sahnede bir an bile koparmayan tutkulu vokali ve kemanıyla Yilian Cañizares'ti. Cañizares, o akşam İstanbul boğazının serinliğinde sevenlerine bambaşka bir güzellik yaşattı.

FOTOĞRAF VE METİN: NEVZAT YILDIRAN

DÜNYANIN MÜZİĞİ,
DÜNYANIN EN ÇOK ÜLKESİNE
UÇAN HAVAYOLUNDA

Her ay, dünyaca ünlü grup ve sanatçılardan oluşan "Ayın Sanatçısı" kategorisinde,
Türk Hava Yolları için özel röportaj ve Ayın Sanatçısı tarafından seçilen en güzel şarkılar,
Türk Hava Yolları'nın yenilenen uçak içi eğlence sisteminde sizleri bekliyor.
Bulutların üzerinde keyifle dinleyeceğiniz 22 binden fazla şarkıyla, her yolculuk unutulmaz olacak.

TURKISHAIRLINES.COM
A STAR ALLIANCE MEMBER

Klasik müzik dünyasındaki cinsel taciz skandalı büyüyor

Amerikalı film yapımcısı Harvey Weinstein'ın 2017'de cinsel taciz-saldırıyla suçlanıp sahip olduğu her şeyi kaybetmesi sahne sanatları dünyasında yeni bir dönemin başlangıcı oldu. 'Weinstein etkisi' denen olgu sinemayla sınırlı kalmayıp başka alanlara da sıçradı. Bu alanlardan biri de klasik müzikti. #MeToo (Ben de tacize uğradım) hashtag'iyle 2018 yılı başından itibaren dünya gündemindeki baş yerini koruyan ve ezici çoğunlukla tacize uğrayan kadınların internette ve sokakta seslerini yükselttikleri bu hareketin klasik müzik dünyasındaki yansıması beklenenden daha sarsıcı oldu. Global klasik müzik endüstrisi dışarıdan bakanlar için zararsız, naif, rafine bir dünya olarak görülür ama bu endüstrinin içinde profesyonel müzisyen ve yönetici olarak çalışanların iyi bildiği üzere aslında dışarıdan göründüğü kadar masum bir dünya değildir bu.

Nitekim öyle olmadığının ilk göstergesi James Levine skandalıydı. Amerikalı kudretli orkestra şefi Levine'ın yıllardır klasik müzik endüstrisindeki herkes tarafından iyi bilinen küçük yaştaki erkek çocuklara yönelik cinsel merakı 'Weinstein etkisi' ve #MeToo hareketi sayesinde bir anda ortalığa saçıldı. Mağdurlar çıkıp konuştu çünkü Weinstein gibi kendi alanında olağanüstü güçlü bir adamın bile yaptıkları karşılığında çok ağır bir bedel ödediğini görüp kendilerine bu muameleyi reva görenlerin de yanına artık kâr kalmayacağını anlamışlardı. Levine da Weinstein kadar olmasa bile benzer bir muameleye tabi tutuldu. Gerçi onun gibi hapse atılmadı ama on yıllarını verdiği Metropolitan Opera'dan kovuldu, saygınlığı uçup gitti. Levine kendisine yöneltilen suçlamaları hiçbir zaman kabul etmedi, hatta üste çıkıp mağdur edildiğini öne sürerek Metropolitan'ı dava etti, Metropolitan da Levine'a karşı dava açtı.

Sular henüz durulmamıştı ki klasik müzik dünyasında bu kez Charles Dutoit skandalı patladı. Levine gibi ona da kimse şaşırmadı çünkü günümüzün en büyük şeflerinden biri olan, Martha Argerich'in eski kocası Dutoit kadınlara olan düşkünlüğüyle bilinirdi. Ona yöneltilen suçlamalar cinsel tacizle sınırlı kalmayıp tecavüze de uzanınca iş iyice tatsızlaştı ve büyük şef 'toplum gözündeki temiz imajını korumak isteyen' pek çok orkestranın kara listesine alındı, Decca'dan çıkan o muhteşem kayıtlarına radyo kanalları ambargo koydu. Dutoit, Levine gibi sağlık sorunlarıyla kıvranmıyordu, ilerlemiş yaşına rağmen hâlâ dünyanın her yerinde konserler yöneten meşgul bir şef olduğu için yaşadığı şok daha büyük olmalıydı. Levine'ı değil ama Dutiot'yı yakından tanıyan, sanatını takdir eden, onunla birlikte seyahat etmiş bir müzik yazarı olarak bu büyük şefin başına gelenler beni çok etkiledi ama geçmişte belli ki incittiği o kadınların yaşadığı travmanın acısını da içimde hissetmeden edemedim elbette.

Son olarak, Washington Post gazetesi klasik müzik eleştirmeni Anne Midgette'in yazısından öğrendik ki, yine benim de çok takdir ettiğim ünlü İtalyan şef Daniele Gatti de geçmişte bir-iki kadın müzisyene cinsel yönden gereğinden fazla yaklaşmış. Gatti'nin de şu sıralar başı epey ağrıyor, açıklama yapıp varsa bugüne kadar incittiği bütün kadınlardan özür dileyen Gatti bakalım paçayı kurtarabilecek mi? Görev yaptığı Amsterdam Concertgebouw Orkestrası'nın olağanüstü saygınlığını düşündüğümde Gatti'nin bu orkestranın başındaki geleceğinden yana pek ümitli olamıyorum. Midgette'in ABD'nin klasik müzik kurumlarında tacize uğrayan kadınların ifşaatlarına yer verdiği sarsıcı makalesi hakikaten deprem etkisi yarattı, öyle ki, yazıda ismi sıkça geçen Cleveland Orkestrası'nın başkemancısı geçenlerde görevinden alındı.

Aslında yine klasik müzik endüstrisindeki herkesin çok iyi bildiği üzere, şimdiye kadar ortaya çıkanlar buzdağının sadece üstteki kısmı. Kadına ve erkeğe yönelik cinsel taciz sadece orkestralarda, opera kurumlarında yaşanmıyor, bu işin bir de konservatuvarda öğretmen-öğrenci arasında yaşanan türü var ki orası, arada bir kapağı açılsa da hâlâ kapalı bir kutu. Bu büyük şeflerin icraatları ortaya dökülmeden önce Avrupa ve ABD konservatuvarlarında yaşanan cinsel taciz vakalarını okumuyor muyduk? Andante'de de haberleştiriyorduk bazılarını. Weinstein'dan çok önce ortaya çıkan ünlü İngiliz erken dönem müziği şefi Robert King vakasını da unutmayalım. King cezasını çekip klasik müziğe yorumcu olarak çoktan geri döndü. 20. yüzyılın ikinci yarısında yaşamış pek çok büyük yorumcunun, şefin bugün yaşasalardı 'Weinberg etkisi'nden kurtulamayıp hapsi boylayacaklarını düşünmek pekâlâ mümkün zira o yıllarda bu 'yaramazlıklar' eşyanın tabiatına uygun görülüyordu ve bu âlemde de yükselmenin anahtarıydı.

İşin içinde olanlar başka ünlülerin de topun ağzında olduğunu söylüyor. Benim de tahminim, önümüzdeki günlerde klasik müzik dünyasında ünlü-ünsüz başka isimlerin de geçmişte fütursuzca yapıp ettiklerinden dolayı manşet olacakları yönünde... Bekleyip göreceğiz...

Serhan Bali
serhanbali@andante.com.tr

Uludağ PREMIUM

CİLT BAKIM SPREYLERİ

DOĞAL OLARAK KORUR

Uludağ'ın kaynağından cildinize doğal armağan
Uludağ Premium Güneş Koruyuculu Cilt Bakım Spreyi.
Maden suyunun içerdiği zengin mineraller
cildinizin beslenmesine ve nem dengesini korumasına
yardımcı olur. 30 SPF yüksek koruma özelliğiyle
vücudunuzu güneşin zararlı etkilerinden korur.

uludagpremium.com

uludagpremium

Fazıl Say ve Tevfik Akbaşlı'dan Troya Festivali'nde dünya prömiyerleri

Çanakkale Belediyesi'nin 1963 yılından bu yana her yıl düzenli olarak organize ettiği Uluslararası Çanakkale Troia Festivali misafirlerini 9 ve 13 Ağustos günleri arasında 55'inci kez ağırlamaya hazırlanıyor.

Dünyaca ünlü pek çok sanatçının performans sergileyeceği festivalde bu sene Troia Yılı kapsamında Çanakkale Belediyesi tarafından ısmarlanan bir opera da yer alacak. *Muhteşem Süleyman* ve *Kösem Sultan* operalarıyla tanınan besteci Tevfik Akbaşlı tarafından bestelenen ve Aytaç Manizade'nin rejisiyle sahnelenecek olan *Troia Efsanesi* operasının dünya prömiyeri Çimenlik Kalesi'nin büyülü atmosferinde yapılacak.

Festivalde bu sene sahneye çıkacak isimler arasında, dünya prömiyerini yapacağı *Truva Sonatı*'yla piyanist-bestecimiz 'ın yanı sıra *big band* müziğinin günümüzdeki Fransız temsilcilerinden Dany Brillant, pek çok filme ruhunu katmış besteleriyle tanınan sanatçı Eleni Karaindrou ve Senfoni Orkestrası, Dina Ensemble, Barcelona Gipsy Balkan Orkestrası, Erol Evgin, Mehmet Erdem, Resul Dindar, Rubato, Boğaz Saz Grubu, Hedon Orkestrası ve Fevzipaşa Dans Grubu yer alıyor.

Festival kapsamında verilen Homeros Bilim Kültür ve Sanat Ödülü bu yıl 10 Ağustos Cuma akşamı Troia Antik Kenti'nde Haluk Şahin'e verilecek. Özgürlük Parkı'nda gerçekleştirilecek olan söyleşilerin bu yılki konukları Fecri Polat, Haluk Şahin, Levent Üzümcü ve Ataol Behramoğlu olacak. Zengin programıyla kente kültür ve sanatı doyasıya yaşatacak olan festival kapsamında halkla buluşacak sergiler Çanakkale Seramik Müzesi, Prof. Dr. Türkan Saylan Sosyal Tesisleri, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Yazar ve Sanatçı Evi, Çanakkale Kent Müzesi ve Arşivi ile Çanakkale Belediyesi Çocuk Kültür Evi Korfmann Kütüphanesi'nde düzenlenirken, festival boyunca üç ayrı tiyatro oyunu da sanatseverlerle Amfi Tiyatro'da buluşacak.

Eleni Karaindrou, Dany Brillant, Fazıl Say

Levent Bakırcı'nın Maggio Musicale başarısı

Yurt dışındaki başarılarıyla adından sıkça söz ettiren Türk bariton Levent Bakırcı başarılarına bir yenisini daha ekledi. Bakırcı, Luigi Dallapiccola'nın ilk kez Torino'da konser şeklinde temsil edilen, daha sonra 1950 yılında bestecinin doğduğu şehir olan Floransa'da sahneye taşınan *Il Prigioniero* operasının, Floransa'daki Maggio Musicale Festivali'nin bu yılki programı kapsamında yapılan üç temsilinde de başrol Il Prigioniero karakterini başarıyla seslendirdi. Temsillerde Michael Boder yönetiminde, Virgilio Sieni'nin sıra dışı rejisiyle sahneye çıkan Bakırcı aynı eseri daha önce Théâtre du Capitole de Toulouse'da da başarıyla söyleyerek büyük beğeni toplamıştı. Dünyanın en önemli klasik müzik festivallerinden biri olarak kabul edilen Il Maggio Musicale Fiorentino'da bu yıl sahnelenen yapıtlarda yer alan önemli sanatçılar arasında Riccardo Muti, Zubin Mehta, Fabio Luisi, James Conlon, Mikhail Baryshnikov ve Grigory Sokolov da bulunuyor.

Ozan Tunca
ozan.tunca@andante.com.tr

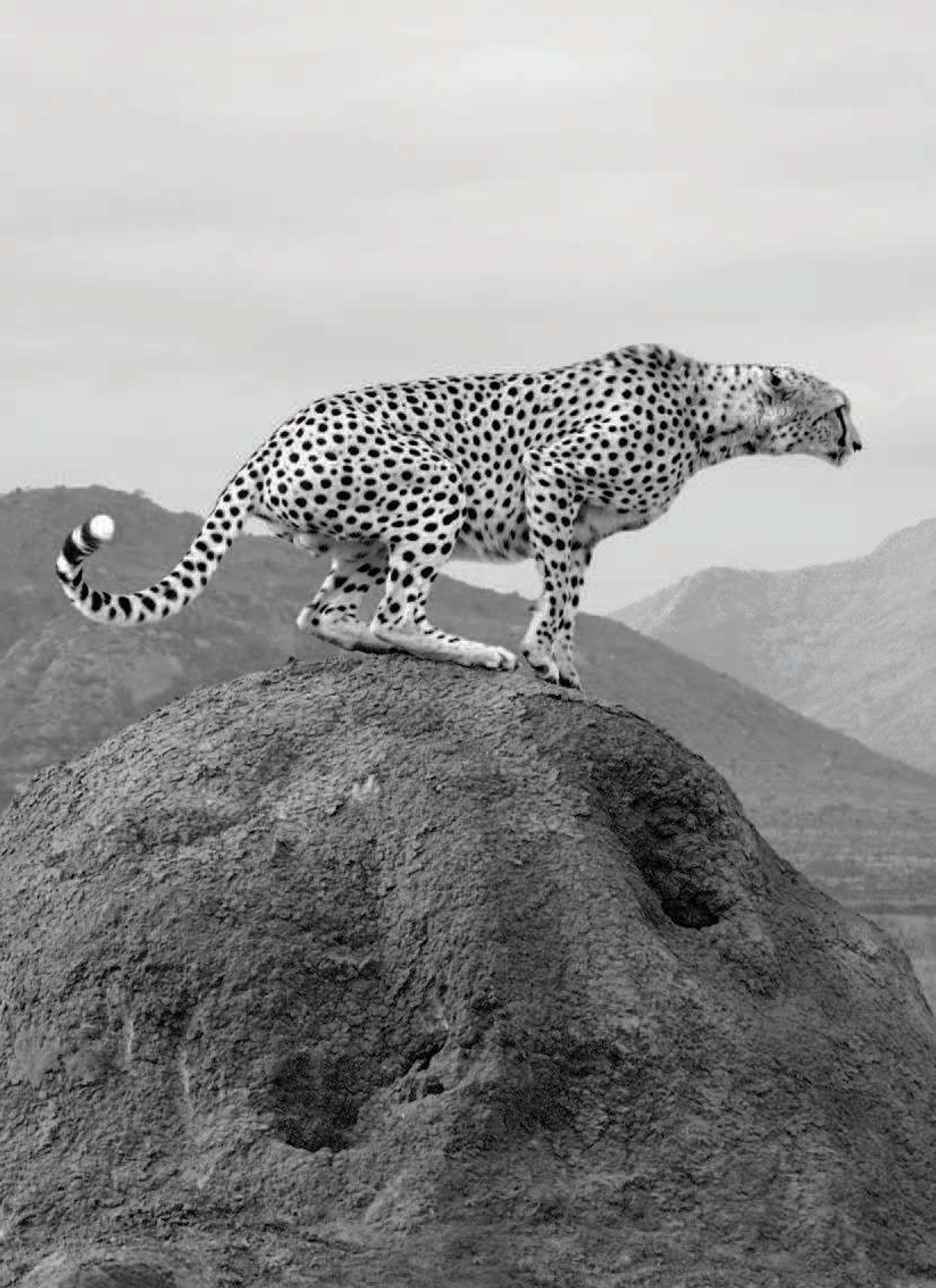
Dinleyicilerini kaybetmek istemeyenler için

Size bozuk balık veren yerden bir daha alışveriş yapar mısınız? Sizinle doğru dürüst ilgilenmeyen hocaya derse gitmeye devam eder misiniz? Sinemaya gidip oturduktan sonra *"Film kötüymüş, keşke gelmeseydim. Zamanımı boşu boşuna harcadım!"* dediğiniz oldu mu?

Bizim özenle hazırlanmamış, çalabilmekten içselleştirme adımına geçmemiş, *"Yaa zaten anlamazlar"* diye düşünerek hazırladığımız konserlerin etkisi işte giriş spotunda olduğu gibidir. Konserde bir parçayı seslendireceksek mutlaka özenle, çok isteyerek, tüm detaylarını düşünerek, titizlikle hazırlamak zorundayız. Bu, elbette konserde hiç terslik olmamalı anlamına gelmiyor. Başa gelen talihsizliklerle biraz önce bahsettiğim şeyleri ayırmak hiç de zor değil. Kimseyi konser salonlarına küstürmeye hakkımız yok. Bazılarımızın, o her bir dinleyiciyi, onlara söyleyecek değerli şeylerimiz olduğuna ikna etmek için canı çıkıyor. Konser veriyorsak hazırlıksız olmadığımızdan emin olmak zorundayız. Aksi durumlar sadece saygısızlık olmayıp kaybettiğimiz dinleyiciler üzerindeki etkisi kalıcı oluyor. Unutmayalım, kimse konser vermek zorunda değil. Zorla güzellik olmaz...

Sevgili öğrencilerim korkmasınlar; severek, çok isteyerek, özenle hazırlanılmış konserlerinizi dinlemek her zaman güzeldir. Sevgiyle pişirilmiş tek yumurta ne kadar muhteşemse sizin çok isteyerek çaldığınız *Daha Dün Annemizin* şarkısı da öyledir.

SINIRLARA YER YOK...

Biliyoruz, hayatınızda sınırlara yer yok.
Yeni ufuklar keşfetmek, her anınızı dolu dolu yaşamak istiyorsunuz.
İşte bu yüzden, sizin için havalimanında sınırsız ayrıcalıkların kartı,
TAV Passport Edition'ı yarattık. Hayatın tadını çıkarmasını bilenlere...

- *Sınırsız ve ücretsiz otopark & vale*
- *Sınırsız yurtiçi ve yurtdışı lounge kullanımı*
- *Sınırsız transfer*
- *Havalimanında kişiye özel asistanlık hizmeti*
- *Havalimanlarında özel girişler*
- *Hızlı pasaport ve güvenlik geçişleri*
- *Business check-in*
- *Havalimanı içi özel ring aracı*
- *Duty Free'de indirim ve özel kasa*
- *Havalimanı restoranlarında indirim*
- *Türkiye'de özel fiyatlı araç kiralama*
- *Havalimanı otelde konaklama ve toplantı organizasyon avantajı*

www.tavpassport.com/edition 444 25 75
TAV İşletme Hizmetleri A.Ş.

Gençlerden haberiniz var mı?

Şefik Kahramankaptan sefik.kahramankaptan@andante.com.tr

Almanya'dan yetişkin genç portreler

Almanya, özellikle yaylı çalgılar alanında genç Türk müzisyenlerin öğrenimleri için bir cazibe merkezi. Hâlâ bir "sosyal devlet" olduğu için düşük bir yıllık öğrenim harcı karşılığı sınav kazanan öğrenciler lisans ve lisansüstü öğrenimlerini, yaşam masrafları aileleri tarafından karşılanarak ya da destek alarak sürdürebiliyorlar. Çalgılarında başarılı olan çok sayıda Türk öğrenci bu hakkı elde ediyor ve sonunda bir kısmı müzik yaşamlarını Avrupa'da sürdürmeye devam ediyor. Bu ay size genç yaylıcılarımızdan bazı örnekler veriyorum.

Hocasının yanına gidenler

Kim bu hocaların hocası ve niye bu lakapla anılıyor? Prof. Ulf Tischbirek'in "hocaların hocası" diye anılmasının nedeni, pek çok öğrencisinin çeşitli ülkelerde birer iyi solist ve oda müzikçisi olmanın yanında, akademik unvanlarıyla yeni öğrenciler yetiştiriyor olması. Bizden bir örnek Doç. Sinan Dizmen. Onun iki öğrencisi, artık hocası Ulf Tischbirek'le Lübeck'de yollarına devam ediyorlar.

İlayda Buse Taşkesen (d.1995)

14 Haziran 2018'de Lübeck Müzik Yüksekokulu'nda yapılan viyolonsel sınavını kazanarak Prof. Tischbirek'in sınıfına kabul edildi. Viyolonsel dalında 24 başvuru arasından tek yabancı öğrenci olarak okula kabul edilen Taşkesen, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda lise eğitimini tamamlayarak Melih Kara'nın sınıfından mezun olmuş, 2013 yılında Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Doç. Sinan Dizmen'le lisans çalışmalarına başladı ve 2017 yılında okul birincisi olarak mezun oldu.

İlayda Buse Taşkesen

Melis Ezgi Sakabaş

Melis Ezgi Sakabaş (d.1991)

Almanya'nın en köklü okullarından Lübeck Müzik Yüksekokulu'nda öğrenim gören bir diğer Türk viyolonsel öğrencisi de Melis Ezgi Sakabaş. Sakabaş, viyolonsel çalışmalarına Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Sinan Dizmen'le başladı, Dizmen'in 2008'de bu kurumdan istifası sonrasında Erdoğan Davran'ın sınıfından mezun oldu ve aynı yıl Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Dizmen'in yüksek lisans sınıfında eğitime başladı. 2016'da Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yüksek Lisans programının ilk mezunu unvanını alan Sakabaş, aynı yıl Lübeck'in giriş sınavını kazanarak hocası Sinan Dizmen'in de hocası olan Prof. Ulf Tischbirek'in sınıfına kabul edildi. Sakabaş bu yaz Prof. David Geringas'ın ve Prof. Thomas Grossenbacher'ın ustalık kurslarına okul kontenjanından katılma hakkı kazanan üç öğrenciden biri oldu.

Doç. Sinan Dizmen

Doç. Sinan Dizmen

Şimdilerde öğrencileri Almanya'da başarılı olan Dizmen 1996'da Alman Hükümetinin DAAD bursunu kazanarak eğitimini Lübeck'de Prof. Ulf Tischbirek'le sürdürmüş, 2001'de Türkiye'ye dönerek Hacettepe Üniversitesi'nde öğretmenlik çalışmalarına ve solo kariyerine devam etmişti. Dizmen 2011'de yeniden yapılanma sürecinde Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda göreve başlamış, Ellen Jewett, Prof. Dr. Orhan Ahıskal, Prof. Çetin Aydar ve kendisinden oluşan Ankara Üniversitesi Solistleri Yaylı Çalgılar Dörtlüsü ile ABD, Avrupa ve Türkiye'de üç senede 50'den fazla konsere imza attı. ABD'de bir CD kaydı yapan ve 2013 yılı Donizetti Ödülleri'nin En İyi Oda Müziği Topluluğu ödülüne layık görülen bu topluluk Prof. Dr. Erkan İbiş'in Ankara Üniversitesi'ne rektör seçilmesinin ardından konser izinleri verilmemesi ve kendileriyle hiçbir şekilde görüşmemesi nedeniyle önce usta kemancı Ellen Jewettt'ın, ardından Prof. Dr. Orhan Ahıskal'ın da istifası sonucunda dağıldı.

***

Elif Buğu Ünlüsoy (d.1994)

Bilkent Müzik İlköğretim Okulu ve Müzik Lisesi'nde Gara Aliyev'in öğrencisi olarak yetişen Elif Buğu Ünlüsoy, bu süreçte Doğuş Çocuk Senfoni Orkestrası, Bilkent Gençlik Senfoni Orkestrası ve Ankara Gençlik Senfoni Orkestrası üyeliği yaptı. Ulusal ve uluslararası yarışmalarda ödüller aldı. 2011'de davet üzerine ABD'ye giderek Lorin Mazeel'in orkestrasıyla Amerika ve Kanada'da 20'nin üzerinde konserde yer aldı. Lisans eğitimini, giriş sınavlarını kazandığı okullardan Köln Müzik Yüksekokulu'nda sürdürdü. Bu süreçte de Almanya'da Omorfio Trio'yla ve solo olarak çok sayıda Barok ve çağdaş eserleri kapsayan konser verdi. Savonlinna'da Paul Rivinius'la oda müziği konserleri yaptı. 2015 yazında Fransa'da Pablo Casals Festivali'nde oda müziği konserlerinde yer aldı. Mannheim'da Sinfonima Stiftung tarafından açılan yarışmada 30 çellist arasından "Livorno 1783, Onorato Gragnani" yapımı bir viyolonseli iki yıl kullanma hakkını elde etti. Çok sayıda usta viyolonselcinin ustalık sınıflarına katılan Ünlüsoy, Aachen Senfoni Orkestrası'nın viyolonsel grubuna seçilerek konserlerinde çaldı. Ankara'da Erimtan Müzesi'nde bir resital verdi. Köln Müzik Yüksekokulu'nu Prof. Hans-Christian Schweiker'in viyolonsel sınıfında tamamlayarak

Portunus®
PORT SPARES & SERVICES
PORTUNUS, A CLASSIC IN PORT SPARES & SERVICES
www.portunus.com

Elif Buğu Ünlüsoy

Merve Nur Uslu

lisans diploması aldı. Birlikte çalışmayı çok istediği Royal Akademi'den Thomas Carroll'ün Köln'e geçmesi üzerine girdiği sınavı kazanarak, yeni öğretim yılında Carroll'le yüksek lisans çalışmalarına başlayacak ve Aachen'de çalmaya da devam edecek.

***

Merve Nur Uslu (d.1992)

Merve Nur Uslu, lisans eğitimini tamamladıktan sonra Almanya'ya gelen bir kemancı. MSGSÜ Devlet Konservatuvarı'nı Prof. Çiğdem İyicil'in öğrencisi olarak ve sınıf atlayarak birincilikle bitirdikten sonra yüksek lisans eğitimini Münih Müzik Yüksekokulu'nda Prof. Ingolf Turban'la pekiyi derecesiyle tamamladı. 2017-18 sezonunda Hamburg'da NDR Elbfilarmoni Orkestrası sınavını çellist Doğuş Ergin'le birlikte kazanan iki Türk müzisyenden biriydi. Hâlen Hamburg'da NDR Elbfilarmoni Orkestrası akademisinde sanatçılığının yanı sıra Hamburg Konservatuvarı'nda eğitimine Prof. Tanja Becker-Bender'in solistlik sınıfında devam ediyor. Geçmişte Gülden Turalı Keman Yarışması'nda ikincilik, Bulgaristan'daki Uluslararası Vladigerov Keman Yarışması'nda üçüncülük ve en iyi yorumcu gibi ödülleri var. Eczacıbaşı Vakfı tarafından bir seneliğine Yurtdışı Müzik Bursu ile desteklenen Merve Nur, bu sezon Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası'yla Prokofiev'in 1. Keman Konçertosu'nu seslendirdi. Günümüze kadar Türkiye, Bulgaristan ve Almanya'da çeşitli orkestralarla solist olarak çaldı. Bugünlerde solistlik mezuniyeti için Hamburg Senfoni Orkestrası eşliğinde vereceği konser ve iki farklı resital programı için hazırlanmaya başlayan Merve Nur, Avrupa'da kalıcı olacak potansiyele sahip bir kemancı.

Küçük piyanistlerden duo başarısı

Can Saraç ve Duru Ercoşkun

10 yaşındaki küçük piyanistler Can Saraç ve Duru Ercoşkun, 2018 Haziran'ında Makedonya'daki "Ohrid Pearls" Uluslararası Genç Müzisyenler Yarışması'nda 14 yaşa kadar Duo Piyano kategorisinde, beş jüri üyesinin dördünden 100 tam puan alarak birinciliği, bir başka ikiliyle paylaştı. Repertuvarlarında Brahms, Vesnyak ve Sapozhnikov'dan eserlere yer veren Can ve Duru, aynı zamanda jüriden kendi yaş gruplarındaki en yüksek puanı aldıklarından yarışmanın ödül töreninde de çaldılar. Aynı yarışmanın 9-10 yaş solo piyano kategorisinde 17 çocuk arasında, Beethoven, Bach, Schumann ve İlhan Baran'dan eserler çalan Can Saraç birincilik ödülünü; Bach, Clementi, İlhan Baran ve Schumann'dan eserler çalan Duru Ercoşkun ise ikincilik ödülünü, ikişer başka yarışmacıyla paylaştılar. Bu yetenekli küçük piyanistler İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı yarı zamanlı piyano bölümünde Dr. Fulya Tezer'le eğitimlerini sürdürüyorlar. Can Saraç 6. Sınıf, Duru Ercoşkun ise 4. Sınıf öğrencisi. Saraç ve Ercoşkun, piyano ikilisi olarak katıldıkları ilk yarışma olan Pera Piyano Yarışması'nda da 16 yaşa kadarki kategoride yaşlarının küçük olmasına rağmen güzel bir etkinlikle üçüncülük ödülünü kazanmışlardı.

Ohrid Pearls birincisi olan ikilimiz

Fevziye Kamçıl'ın ardından

Türkiye ritmik alanının gelişmesine büyük katkıları olan değerli eğitmen Fevziye Kamçıl 21 Temmuz sabahı Sapanca'da kaldığı kardeşinin evinde hayatını kaybetti. MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı'nda kurduğu Ritmik bölümü vasıtasıyla bugün sahnelerde olan pek çok tiyatrocu, dansçı, operacı ve müzisyende emeği olan Kamçıl'ı, yetiştirdiği öğrencilerden biri olan ve bugün okuldaki tüm ritmik derslerini veren Melike Ay Bartın'ın kaleminden tanıyalım.

Fevziye hocamla MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı'nın arşivi için bir araya geldiğimizde 2017'nin Eylül ayıydı. Ses kaydı yapmamı kabul etmişti ama video çekmeme izin vermemişti. O hep güçlüydü ya, hafızalarda hep öyle kalsın istiyordu belli ki. Tıpkı hayatındaki zorluklarla olduğu gibi, sonuna kadar savaşmaya kararlıydı bu illet hastalıkla. Onu dinlerken sadece hayatına değil, MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı'nın da tarihçesine de tanıklık ediyordum adeta...

Müzik eğitimine korrepetitör Alp Ulusoy'dan aldığı piyano dersleriyle başlayan Fevziye Kamçıl, ilkokul 5. sınıfta Ankara Devlet Konservatuvarı'nı kazanır ve lise son sınıfa kadar piyano bölümünde okur. 1966 yılında 1416 sayılı kanun bağlamında devletin verdiği bursla Cenevre'deki Dalcroze Enstitü'sünde ritmik eğitimine başlar. Daha önce, İkinci Dünya savaşı döneminde Neriman ve İsmet Dinkel bu okulda eğitim alıp Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Ritmik bölümünü kurmuşlardı. Fakat o dönemdeki eğitim sistemi Fevziye hocamın okuduğu dönemden çok farklıdır. Savaşı sonrası okula ismini veren Jaques Dalcroze'un getirdiği yenilikçi sistem devletten de destek görerek tüm Cenevre'ye yayılmış ve ritmik dersi ilkokullarda bile zorunlu hâle gelmiştir. Fevziye hocam da bu okullarda staj yapar. Burada dört yıl boyunca eğitim aldıktan sonra 1971 yılında Ankara'ya döner. Sonrasında yurt dışında burslu okuduğu için zorunlu hizmetini yapmak üzere İzmir Devlet Konservatuvarı'nda göreve başlar ve burada dört yıl boyunca solfej ve ritmik dersleri verir. 1974 yılında MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı'na tayini çıkınca İstanbul'daki ilk ritmik derslerini vermeye başlar. Öncesinde ritmik dersini veren başka biri olmadığından müfredatı kendi oluşturur. İlhan Usmanbaş ve Mükerrem Berk'ten bu yana, tüm müdürlerle çalışan Fevziye hocam 1991'de idareci olarak çalışmaya başlar. 1993'te MSGSÜ Kompozisyon Anasanat Dalı altında Ritmik Sanat Dalı bölümünü kurar. Bu bölümden benimle birlikte Ayşegül Feyzioğlu, Ebru Kemalbay Eren, Selmin Tunacan ve Didem Atasoy mezun oldu.

Fevziye hocam sadece Türkiye'deki ritmik eğitiminin gelişmesine değil, bugün MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı ve burayı örnek alan her kurumdaki solfej eğitiminin oluşmasına da büyük katkıda bulunmuştur. 1998 yılında MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı ve Fransız Kültür Merkezi'yle ortak kültürel proje kapsamında kurulan ve benim de dahil olduğum ekiple dört yıl boyunca kimi zaman Fransa'da kimi zaman da İstanbul'da yapılan çalışmalar sonucunda Fransa'daki yeni yöntem ve kaynaklar Türkiye'deki

eğitim sistemine uyarlanmış ve bugünkü sistemin temelleri atılmıştır. Bu proje sürecinde ekibe ödenek sağlanmasından İstanbul'daki çalışmaların programlanmasına, Fransız ekibini evinde ağırlamasından tercümanlığına kadar Fevziye hocamın kişisel çabalarının değeri tartışılmaz. 2015'te emekliye ayrılan Fevziye hocam önce saat ücretli olarak bir yıl MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı'nda, daha sonra da Haliç Üniversitesi'nde ritmik dersleri vermeye devam etmiştir.

Öğrencilik ve öğretmenlik hayatım boyunca hep ritmik dersinin ne olduğu sorusuyla karşılaştım. Ritmik dersi tüm müzikal öğelerin beden yoluyla algılanması temeline dayanır. Ritmik eğitimi müzik aracılığıyla bedeni kullanmaktaki doğallığı, akıcılığı tüm sanat dallarına aktarabilmeyi hedefleyen bir eğitimdir ve konservatuvarlarda tüm bölümlerde verilen bir derstir. İşte bu yüzden Ritmik bölümü kurduğu günden bugüne mezun olan her müzisyen, tiyatrocu, operacı, balerin, dansçı ve eğitmende Fevziye hocamın emeği vardır.

O, kültürü, bilgisi ve zarafetiyle gerçek bir eğitimciydi. Öğrenci değil, insan yetiştirirdi. Hakkaniyeti hiçbir öğrenciye notunu sorgulatmazdı. Açık sözlülüğü kaypak dile alışkınlar için tokat gibiydi. Bize hep bilgiyi öğretmenin değil, nasıl aktardığımızın önemli olduğunu söylerdi. Son görevimizi yaparken, elinin değdiği birçok kişi bir araya geldik onunla ilgili hikâyelerimizi anlattık. Yüzümüzde bir gülümseme, yüreğimiz buruk Fevziye hocamızı andık. Nurlar içinde uyuyun hocam. Verdiğiniz bayrağı tüm gücümle taşımaya devam edeceğim.

MELİKE AY BARTIN

Göreli müziğin üç türü

Anicius Manlius Severinus Boethius, felsefe ve bilime, dört matematik bilimi olan müzik, astronomi, geometri ve aritmetikten meydana gelen *quadrivium*'u sokan tarihteki ilk kişidir. Boethius bu tanımlamanın içerisinde müziği de kendi içinde üçe ayırır ve bunları sırasıyla enstrümantal, insani ve kozmik olarak sıralar. Bu sınıflandırmaların iki tanesi insan kulağı tarafından işitilebilir.

Musica Mundana: Gök kubbenin armonisi. İnsanlık tarafından sezilemez.

Musica Humana: İnsan ruhunun armonisi. Bireyin kendi varlığı içerisinde hissedilebilir.

Musica Instrumentalis: Sesli müzik. Duygular vasıtasıyla sezinlenebilir. *Instrumentalis* terimi burada enstrümantal anlamında değil, araç/vesile olarak kullanılıyor.

İşte bu üç kademeli betimleme tam da Boethius'un tanımlamasını resmediyor. En üst sırada *Musica Mundana* onurla kendini gösteriyor. Müzik olarak betimlenen kadın figürünün elindeki sihirbaz değneği bir küreyi gösteriyor, uzanıyor. Bu küre içerisinde dört ana madde resmedilmiş: hava, su, ateş ve toprak. İşte huzurlarınızda gök kubbenin armonisi! Orta bölmede yer alan müzik, nispeten daha kısa sihirbaz değneğiyle bir sonraki bölümün sınırını ucu ucuna geçmiş olarak resmedilmiş. *Musica Humana* burada dört insan olarak tefsir edilmiş. En alt panelde ise, müziğin sihirli değneği tamamıyla kendi sınırları içerisinde kalıyor, diğer evrene sokulmuyor bile. Hatta müzik değneği sol eline almış ve sağ işaret parmağıyla müzisyenleri uyarıyor. Bu üç katmerli panelin ana maksadı, çoksesliliğin ne kadar derinlere gidebileceğinin en azından bir sinyalini vermek.

Bu panelin bir farklı başarısı, Boethius'un "duygular tarafından sunulan bilgi" ve "zihnin daha keskin belirleyici unsurları" ayrımını yakalamış olması. "*De institutione arithmetica*" adlı tezinde "zihnin gözü" pek çok maddesel gözden oluşmakta ama hepsinden daha yüce bir konumda. Sadece zihnin süzgecinden elendiği sürece gerçek "algılanabilir ve dikkat çeker". Bu "zihnin gözü" pek çok maddesel duygu içine bandırılmış ve çevrelenmiş. Bununla birlikte *quadrivium* temelleriyle aydınlatılmış durumda. *Quadrivium* içerisinde yatan en temel kanun aritmetiktir. Çünkü *"Tanrı, evrenin devasa kütlesinin yaratıcısı, bu ilk kanunu kendi düşüncesinin sembolü olarak kabul etti ve her şeyi bunun etrafına inşa etti"*.

14. yüzyılda resmedilmiş 3 tip müziği gösteren Boethius'un betimlemesi: Musica Mundana (üstte), Musica Humana (ortada), Musica Instrumentalis (altta).

Bu üç katmerli panelin ana maksadı, çoksesliliğin ne kadar derinlere gidebileceğinin en azından bir sinyalini vermek.

İşte bu panelde Tanrı'nın müziğe olan çoksesli yaklaşımının insani tasviri yer alıyor. En üst panelde en yüce, en üst kategori müzik ifade edilmiş durumda. İkinci panelde harmonize edici güç ifade ediliyor; beden, ruh ve madde bir araya getiriliyor. En son panelde ise müziğin kendisi insanoğlunu yönetiyor, ona viyola tınıları hakkında yönlendirici bilgiler aktarıyor. İşte sadece bu paneldeki müzik sadece insan tarafından duyulabiliyor. Diğer üst iki paneldekini duymamız imkânsız ama varlığı aşikâr. Hayatın anlamı ve gizemi müzikle özümsenmiş durumda.

OTOPARK

Xclusive+ müşterilerimiz TAV Passport Kart'la otopark hizmetinde de bir adım önde.

Siz de Xclusive+ dünyasına katılın; hediye TAV Passport Kart'ınızla anlaşmalı havalimanlarında lounge girişi, otopark kullanımı ve hızlı geçiş haklarından ücretsiz olarak yararlanın.

Xclusive+ müşterilerimize sunduğumuz diğer ayrıcalıklar:

Tüm restoran harcamalarında % 15 indirim • Özel şoförlü araç hizmeti • Ücretsiz kuru temizleme hizmeti • Kişiye özel birçok avantaj sunan ücretsiz Xclusive Kredi Kartı • Xclusive+ kütüphane • Kişiye özel müşteri ilişkileri temsilcisi ve Hizmet Hattı ve Concierge Hizmeti

Xclusive+ dünyasına katılmak için XC yazın, 5152'ye SMS gönderin.*

Xclusive+ müşterisi olabilmeniz için QNB Finansbank'ta değerlendirdiğiniz birikim toplamınızın 250.000 TL ve üzeri olması yeterlidir.

* SMS gönderimi tüm operatörlerin kendi tarifeleri üzerinden bir SMS olarak ücretlendirilir.

QNB FINANSBANK

Xclusive+

Xclusive Hizmet Hattı
(0216) 522 49 59 xclusive.com.tr

Yetersiz dekor ve kayıttan sese rağmen etkileyici bir *Romeo ile Jülyet*

İzmir Devlet Opera ve Balesi'nin (İZDOB) 10 Temmuz akşamı, Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda sahnelediği, Çaykovski eserlerinden seçkilerle Armağan Davran ve Volkan Ersoy tarafından uyarlanan *Romeo ile Jülyet*'i sizler için izledik.

Selen Yılmaz
studioprimavera@gmail.com

Söz konusu *Romeo ile Jülyet* olduğunda, nefesini tutup balkon *pas de deux*'yü (ikili dans) bekleyen sıkı bir Prokofiev hayranı olarak bu Çaykovski düzenlemesine önyargısız yaklaşmayı seçtim ve aksiyon sahnelerinin oldukça etkileyici olduğunu gözlemledim.

Bir klasik bale eserinin seyirciye sunulmasında koreografiye eşlik eden bir orkestra ve yeterli bir sahne dekoru yok ise dansçıların hem oyunculuklarıyla hem de dansçılıklarıyla çok etkin bir anlatıma sahip olmaları gerekir. Üstelik sadece başrollerin iyi olması da oyunu kurtarmaz. Ancak tüm ekibin uyum içerisinde olmasıyla görsel bir bütünlük sağlanabilir.

İZDOB solistleri ve çok iyi çalıştırılmış kordöbale dansçılarının birbirine uyumu, düzgün çizgileri ve müzikaliteleriyle bu bütünlüğü sağlamakta oldukça başarılıydı. Yardımcı rollerin bazı sahnelerinde jestler abartılı bir şekilde sunulsa da oyunun anlatımı ve karakterlerin dinamikleri seyirciye iyi yansıtıldı.

Jülyet rolünde Burcu Olguner, sahneye çıktığı ilk andan itibaren sizi hikâyenin içerisine çekiyor. Hem duygu geçişlerini hem de tekniğini ustalıkla sergilediği sahneler çok başarılı. İkinci perdede Jülyet'in istemediği bir kişiye uygun görülen beraberliğindeki o isteksiz *pas de deux*'nün uyarlaması müthiş olmuş. Burada koreograflar Davran ve Ersoy'a kocaman bir alkış! Hem müziğin içerisinden geçen adımlar hem de çaresizliği ifade eden akıcı bir anlatım kullanılmış koreografide. Paris'in elinden kaçıp gidercesine geri geri giden *bourre*'ler ve Burcu'nun jestleri inanılmaz etkileyici.

Barkovizyonla sahneye derinlik katılmak istenen yapımda yansıtmalar başarılı dursa da, kullanılan görsellerin ihtişamıyla öndeki dekorun sadeliği arasında daha uyumlu bir geçiş yakalanması çok daha iyi olabilirdi.

Aksiyon sahnelerinde gerilimin yukarı tırmanmasını ne kadar etkileyici bulduysam rutin sahnelerdeki durgunluk için de bir o kadar iç karartıcıydı diyebilirim. Klasik eserlerde gerilim ve trajedi olmayan geçiş sahnelerinin bu şekilde kısmen dekorsuz, küçük bir ekip ve banttan yayınlanan müzikle bir arada sunulması tabii ki riskli bir durum; ya sahneyi daha fazla sayıda dansçıyla doldurmak ya da adımları çeşitlendirip, koreografiyi zenginleştirmek ihtiyacı doğuruyor.

Peder Lawrence rolü trajedinin tam kalbinde belirleyici bir rol olarak kullanılmak istenilmiş ve önemli bir şekilde konumlandırılmış. Dansçının hem hareket hem de ifadeyle bu merkez konumlandırmanın tam hakkını vermesi gerekiyor, aksi hâlde seyircide yaratılan güçlü oyunculuk beklentisinin havada kalma riski var.

Eskrim sahneleri oldukça güzel planlanmış, Mercutio rolünde Sertan Yetkinoğlu ve Tybalt rolünde Dolun Doyran'ın düellosu çok başarılı. Düellonun ardından gelen Mercutio'nun ölüm sahnesi ise bitmek bilmeyen ve "ölünemeyen" bir şekilde düzenlenmiş. Mercutio yaşam ve ölüm arasında, acı, hüzün ve umutla epey uzun bir süre gidip geldi. Daha sonra benzer uzunlukta bir düzenlemeyi Romeo rolünde Boğaçhan Bozcaada'nın, öldüğünü düşündüğü Jülyet'i kollarına alarak dans ettiği sahnede de izledik. Her iki sahnede de ölümle ilgili olan mizansen kısa tutulup, Romeo'nun müziğin geri kalanıyla tek başına yas tutarak dans etmesi, özellikle seçilen müziğin ağdalı uzunluğu sebebiyle çok daha uygun kaçabilirdi.

Tybalt'ın olduğu sahneler seyirciden çok alkış aldı. Eserdeki diğer ölümlerin ve yasların aksine Tybalt'ın veda edişi ve arkasından isyanını haykıran Lady Capulet rolünde Çisil Soyöz Bozcaada'nın dansı ve oyunculuğu tam dozunda ve etkileyiciydi.

Barkovizyonla sahneye derinlik katılmak istenen yapımda yansıtmalar

LCM ve ABRSM sınav kitapları sadece Notacini.com'da!

London College of Music ve Associated Board of the Royal Schools of Music sınav ve çalışma kitapları en uygun fiyat ve taksit imkanları ile Notacini.com'da sizi bekliyor!

/notacini
@notacini

notacini .com

SINAV MERKEZLERİ VE KURSLARA ÖZEL TOPLU ALIM FİYATLARI İÇİN
info@notacini.com

LCM LONDON COLLEGE OF MUSIC
ABRSM

başarılı dursa da, kullanılan görsellerin ihtişamıyla öndeki dekorun sadeliği arasında daha uyumlu bir geçiş yakalanması çok daha iyi olabilirdi. Eminim İzmir'deki sahnelerinde daha farklı, daha bütünleyici bir kompozisyon kullanılıyordur.

Turneye çıkmış bir eserin küçük bir grupla sahneleme yapıyor olması, bütçe yetersizlikleri, devletten gelen desteğin giderek azalması ve bale sanatçılarının zaten uzun süredir takdir edilmiyor ve sürekli bir kenara itekleniyor olmalarının yanında, dekor azmış, müzik canlı değilmiş, düzenleme daha iyi olabilirmiş gibi yorumların lüks kaçtığı bir dönemdeyiz maalesef. İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda okuduğumuz dokuz yıl boyunca her yıl *"Bu yıl okul taşınacakmış"* haberleriyle açardık eğitim-öğretim yılını. Ama bu taşınma haberleri hep daha iyi bir mekân sağlanması, sınıfların ve salonların büyütülmesiyle ilişkiliydi. Ve tahmin edersiniz ki henüz gerçekleşemedi. Geçtiğimiz ay MSGSÜ Devlet Konservatuvarı'nın Beşiktaş'tan tahliye edileceği haberlerinin ise hâlihazırda içinde bulunulan koşulların iyileştirilmek istenmesiyle uzaktan yakından bir alakası yok. İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Pantomim Bölümü Ana Sanat Dalı'nın kapatılmasının da öyle.

Dans teknikleri dünya standartlarında olan cevherlerimizin yuvası Türk devlet balesidir. Buna İZDOB aracılığıyla yeniden tanıklık etmek ise çok gurur vericiydi. Gözlerimde yaşlarla izledim. Tüm ekibi yürekten kutluyorum ve öğrencilerime, meslektaşlarıma ve hocalarıma hep birlikte sanatımızla nefes alıp verebileceğimiz nice yarınlar diliyorum.

Sanata açılan pencereler DenizBank çatısı altında!

Kurulduğumuz günden bu yana sanatın ve sanatçının hep yanında olduk.
Pek çok projeye destek olmanın gururunu yaşadık.

Bugün, yine aynı heyecanla birçok çalışmaya DenizBank çatısı altında bulunan DenizKültür ile destek vermekten onur duyuyoruz.

f · 🐦 · ◎ /DenizBank | www.denizbank.com | 444 0 800

DenizBank

Carmen

Tenorumuz Murat Karahan da *Turandot* operasındaki üstün performansıyla bu yılki festivaldeydi.

Verona'da birbirinden görkemli dört opera

Fotoğraf sanatçısı Pelin Ulca, İtalya'nın Verona şehrinde yüzyıllardır bütün görkemiyle ayakta duran Verona Arenası'nda bu yıl 96. kez düzenlenen Verona Opera Festivali'nde repertuvarın en güzide eserlerinden dördünü; *Aida, Carmen, Nabucco* ve *Turandot*'u izleyerek hatırında kalanları okurlarımız için kaleme aldı. *Turandot*'ta Calaf rolünde sahneye çıkan ve dakikalarca ayakta alkışlanıp *"Nessun Dorma"* aryasında bis yapan Türk tenor Murat Karahan ise bu yılki festivali, mutlulukla birlikte gururla da izlememizi sağladı...

Pelin Ulca
ulcapelin@gmail.com

Ph Ennevi/Courtesy of Fondazione Arena di Verona

Aida

İnşa edildiği birinci yüzyıldan itibaren gladyatör dövüşlerine, büyük av oyunlarına, at ve boğa yarışlarına ev sahipliği yapmış; kimi zaman evsizlere yuva, şehre çöplük olmuş; kimi zaman haçlı seferlerinde toplanma alanı olarak ya da düğün ve cenaze merasimleri için kullanılmış Verona Arenası şehrin tam merkezinde hâlen olanca heybetiyle yükselmekte... Yüzlerce yıl farklı amaçlara hizmet etmiş amfitiyatroda opera prodüksiyonlarının tohumları 1850'li yıllarda sahnelenen *Sevil Berberi* ve *Aşk İksiri* operalarıyla atılmış ve bu tohumların çiçekleri 1913 yılında ünlü tenor Giovanni Zenatello'nun, Bra Meydanı'ndaki kafelerden birinde otururken Verdi'nin doğum günü kutlamalarını Arena'da yapma hayaliyle çiçeklenmiş. Önce akustikten emin olamayan ekip, Zenatello'nun Arena'ya girip bir arya söylemesiyle amfitiyatronun inanılmaz akustiğini de keşfetmişler. Aslen görsel şovlar için inşa edilmiş olan Arena'nın dikkate değer bu akustiğinin sırrı hâlen herkesin aklını kurcalasa da, efsaneye göre olayın sebebi merdivenlerde kullanılan mermerler. Girişi tıpkı Aya İrini'ye benzeyen Arena'ya Bra Meydanı'ndan bakarken hayranlığımı gizleyemiyor, bir de içeriye girip sahneyi görünce heyecandan nefesimi tutuyorum.

Verona Arenası'nda geleneksel ritüeller temsilden önce başlıyor; dağıtılan mumların binlerce kişinin elinde yandığını görünce farklı bir hayal dünyasında buluyor insan kendini.

Aida

İtalya'nın muhteşem şehri Verona'da, bu yıl 96. kez düzenlenen festivalde dört performans izledim. Açılış *Aida*'nın... Yukarıda sözünü ettiğim Zenatello macerası, *Aida* için bir başlangıç noktası olarak nitelendirilebilir. İlk kez sahnelendiği 1913 yılından bu yana yapılan 400. temsilini izliyoruz *Aida*'nın. Verona Arenası'nda geleneksel ritüeller aslında temsilden önce başlıyor; dağıtılan mumların binlerce kişinin elinde yandığını görünce farklı bir hayal dünyasında buluyor insan kendini. Şef Jordi Bernàcer, Verdi'nin bu eşsiz eserini müzikal başarısıyla taçlandırmış; reji ve sahne ise muhteşem yönetmen Franco Zeffirelli'nin elinde bizleri büyüleyen bir oyuna dönüşmüş. *Aida*'yı amfitiyatroda ister onlarca kez izlemiş olun, isterseniz ilk kez seyredin; sonuçta hissedilenler aynı: hayal gücünüzü önce hatırlamaya sonra da unutmaya havale eden bir gerçeklik... Bu ihtişamlı ortam pek çoğumuzun bastırılmış çocukluk hayallerinden rengârenk sahneleri ortaya çıkarırken Zeffirelli'nin payını da unutmamak gerekiyor.

Aida pırıl pırıl bir havada ve tam bir Zeffirelli dekoruyla karşılıyor bizi. Sahnenin kalabalığı, resitatifler ve koronun eşliği inanılmaz. Kristin Lewis'in oynadığı Aida, *"I sacri nomi di padre"* aryasıyla pianissimonun doruklarına ulaşıyor

Ph Ennevi/Courtesy of Fondazione Arena di Verona

Carmen

ve nefesini tutmuş seyirciden çıt çıkmıyor. Sahnede tüm kahramanların hareketlerinden ziyade geçişlerin anıtsallığını yükselten statik bir yön görülürken, enine çizgilerle zorlanan koreografiyi başarıyla ortaya koyan baş dansçılar Beatrice Carbone, Petra Conti ve Mick Zeni'nin performansları oluyor. İkinci perde yine harika bir dans koreografisiyle başlıyor ve korodan sonra Amneris'in köle kızlar ve Aida'yla olan diyaloglarını takip ederken mezzo-soprano Violeta Urmana'nın artistik kalibresini kulaklarımızda hissediyoruz. Derken aksilikler baş gösteriyor... Zafer Marşı esnasında başlayan yağmur orkestrayı zorlayınca mecburi bir ara veriliyor. Hepimiz yağmurun durması için dua ederken şef Bernàcer tekrar yerini alıyor ve ikinci perdeyi sağ salim tamamlıyor. Ancak bu kadarla kurtulamıyoruz! Üçüncü perde açıldığında ilk duyduğumuz anons Aida'yı canlandıran Kristin Lewis'in performansına devam edemeyeceği oluyor. Yerini, üç gün sonra Turandot'ta izleyeceğimiz Rebeka Lokar alıyor. *"O patria mia"* aryasını takiben aldığı bitmeyen alkışlarla mutluluğumuz perçinlenmişken, yine yağmurun azizliğine uğruyoruz ve performans aşırı yağış nedeniyle iptal ediliyor. Çok üzücü bir durum elbette ama *"Bu da farklı bir maceraydı!"* diyerek gelecek günlerin hayaline dalıyorum.

Sahnenin en cesur kadını

İkinci akşam yağmur yağmaması için dualarıma devam ederek *Carmen*'i izlemeye gidiyorum. İçimde adeta solo pikolo flüt çalacak bir müzisyenin heyecanıyla oturuyorum yerime. *Carmen* yapımı uzun yıllar sonra ilk kez 2018 yılında Hugo de Ana'ya bırakılmış. Zeffirelli'den çok da ayrışmayan bir yaratımla, sahnede İspanya İç Savaşı ve Franco karşıtı devrimcileri izliyoruz. Sahne zaman zaman o kadar kalabalıklaşıyor ki içimde orkestranın üzerine düşebilecek herhangi bir varlığın korkusunu taşıyorum. Ama atlar, dansçılar ve koro; hepsi sahnede müthiş bir uyum içinde... Şef Francesco Ivan Ciampa hem orkestrayı hem de genel olarak sahneyi büyük ustalıkla idare ederken ilk perdede Mariangela Sicilia'nın canlandırdığı Micaela'nın koroyla birlikte seslendirdiği *"Sur la place, chacun passe"* ile kendimden geçiyor ve bir sopranonun koca bir erkek korosunun sesini bastırışına tanık oluyorum. Bence sahnenin en feminen, en gerçekçi ve cesur kadını o. Carmen'in bilinen en güzel aryalarından biri *"Habanera"* ile keyfim iyice yerine geliyor. Aşkın ne kadar asi bir kuş, ipe sapa gelmez bir çingene çocuğu olduğunu iliklerime kadar hatırlayıp geceye devam ediyorum. İkinci perdenin girişindeki fagotlar (tam bir algıda seçicilikle) kulağıma müthiş bir ahenkle konuk oluyor. Yine Bizet'nin bu eserinde sevilen bir diğer arya olan Escamillo'nun *"Votre toast, je peux vous le rendre"* yani bilinen ismiyle *"Toreador"* şarkısını büyük bir coşkuyla izliyorum. Carmen'in Don Jose'yi çağırdığı Lillas Pastia, uzun bir tahta masa ve onu çevreleyen pek çok görsel eserle temsil edilmiş, sahneye farklı boyut kazandıran bir uygulama olmuş. Vito Lombarti yönetimindeki koro ve Paolo Facincani yönetimindeki Coro di Voci bianche A.LI.VE. adlı çocuk korosunun sahnedeki hâkimiyeti de kayda değer bir unsur oluyor. İkinci perde finali seyirciyi oldukça şaşırtan, sanki iç savaşın bitip sivil halkın özgürlüğe kavuşmasını anlatır gibi bir sürü pankart ve mutlulukla biterken, son perde başladığında bizi ciddi bir görsel şölen bekliyor. Sahneye çıkan maytaplı boğalar, büyük kalabalık ve herkes oradayken bir kutlama gibi

Carmen

Ph Ennevi/Courtesy of Fondazione Arena di Verona

yağan konfetiler... *"Keşke o sahnenin fotoğrafını çekebilseydim!"* diyor ve beni aynı derecede etkileyemeyen final sahnesiyle geceyi tamamlıyorum.

Üçüncü akşam merakla beklediğim *Nabucco*'yu izlemek üzere göreceklerimden habersiz yeniden arenanın yolunun tutuyorum. Yerimi aldığımda sahnede tanıdık bir bina... Hafızamı yokluyor ve *Nabucco*'nun Yahudi halkı ve Babil ordusu arasında geçip geçmediğinden emin olmaya çalışıyorum. Temsil başladığında sahnedeki kalabalık toplulukların yaralı askerler, hemşireler, rahibeler ve çocuklardan oluştuğunu görünce *"Evet!"* diyorum; Arnaud Bernard'ın geçen yıl hazırladığı *Nabucco* bu. Bernard, 2017 yılında ilk kez bu reji ve kastla sahnelenen *Nabucco*'yu İtalya'nın 1848 Devrimleri'nin ilhamı eşliğinde tasarlamış. Sahnede gördüğümüz bina, Milano'daki Scala Meydanı'nda zamanın sahnesi olan Piermarini ve Nabucco karakteri, Avusturya-Macaristan İmparatoru Franz Josef. Sahnede cephane taşıyan atlı arabalar, oradan oraya koşturan çocuklar, hemşire ve rahibeler de olayın ne olduğunu gösteriyor zaten. Vito Lombardi yönetimindeki koro ve Zekeriya'yı söyleyen bariton Rafal Siwek, kulaklarımızı şenlendiren *"D'egitto Là Sui Lidi"* ile başlıyorlar. Geraldine Chauvet (Fenena) ve Luciano Ganci (İsmail) düeti de seyirciden büyük alkış alıyor. Temsil bu şekilde devam ederken esas olayı üçüncü perdede yaşıyoruz. Temsilin başından beri gördüğümüz bina, sahnenin dönebilir pozisyonu sayesinde birden La Scala Tiyatrosu'nun içine dönüşüyor ve izleyicilerin sahte bir sahne içerisinde, sahte bir *Nabucco* temsili izlediğini görüyoruz. Bu sahte sahne üzerindeki dekorlar beklediğim *Nabucco* dekorları oysa ki ama ben Bernard'ın yaptığı metaforik değişimi de ayrıca çok seviyorum. Üçüncü perdede, aynı sahne üzerinde *Nabucco*'nun beklenen koral müziği *"Va, pensiero, sull'ali dorate"*yi dinliyoruz. Gözyaşlarıma engel olamıyor ve başka bir dünyaya adım atıyorum. Seyirci de aynı hazzı yaşamış olmalı ki, koro bittiği zaman alkışlar durmuyor ve bis başlıyor.

Orkestra, her sahnede solistlere ve koroya şef Ciampa sayesinde tam

Nabucco

yurtdisi@festtravel.com www.festtravel.com 0850 622 33 78 /festtravel Mersis No: 0385044598200019

Ph Ennevi/Courtesy of Fondazione Arena di Verona

Tenorumuz Murat Karahan Verona Festivali'nde bu yıl sahnelenen Puccini'nin Turandot operasında Calaf rolünü seslendirdi ve hem eleştirmenlerin hem de festival izleyicilerinin büyük övgüsünü aldı.

Calaf'ı söyleyen Murat Karahan sahneye girer girmez yer yer bariton ses alanına kadar indiğini duyduğumuz o harika tenor sesiyle ay gibi doğuyor.

bir uyumla eşlik ediyor ve müzikal kalitede yine üst seviyeleri koruyor. Bu arada İmparator Josef'i simgeleyen Nabucco'yu söyleyen Amartuvshin Enkhbat, asla düşmeyen performansıyla seyircinin ilgisini çekiyor. *Nabucco* gerçekten Verdi'nin kariyerinde büyük bir dönüm noktası. Artistik anlamda beni büyüleyen bir temsili izlemenin mutluluğuyla, izleyeceğim son temsil olan *Turandot*'a hazır bir şekilde evin yolunu tutuyorum...

Murat Karahan sahneye girer girmez...

Turandot'u izlemeye giderken içimde farklı bir heyecan var; çünkü başrollerden birini canlandıracak tenor bir Türk. Üstelik artistik başarılarının yanı sıra, aynı zamanda herkes tarafından tanınan bir bürokrat. Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Murat Karahan'ı izleyecek olmanın sevinciyle Bra Meydanı'nda İstanbul Devlet Opera ve Balesi bas sanatçılarından arkadaşım Zafer Erdaş'la buluşuyor ve arenadaki yerlerimizi alıyoruz. Puccini 1924 yılında öldüğünde henüz tamamlanmamış bir opera olan *Turandot*'u, Franco Alfano 1926 yılında tamamlamış. Prömiyeri Milan'da La Scala'da yapılmış eserin ilk şefi Toscanini, sadece Puccini'nin bestesini seslendirmiş; Franco'nun eklentilerini çaldırmamış. Eserin Franco Zeffirelli rejisiyle 2010 yılındaki ilk sahnelenişinden bu yana ihtişamını kaybetmemiş bir sahneyle karşılaşıyoruz. Alt kademeyi belirten roller ikinci perdeye kadar sahnenin önünde, Çinli motiflerle ayrılmış ve pek çok girişi ve çıkışı olan dar alanda performanslarını sergilerken, paravanların kalkmasıyla ağzımızı açık bırakan saraylı sahne görece daha üstte ve ışıl ışıl karşımıza çıkıyor. Şef Francesco Ivan Ciampa tıpkı *Carmen*'deki gibi, muhteşem yeteneğiyle hiçbir sesi kaçırmadan orkestrayı ve sahneyi yönetiyor. Vito Lombardi yönetimindeki koro ve Marco Tonini yönetimindeki Coro di Voci bianche A.d'A.MUS. adlı Beyaz Sesler Korosu (7 yaştan ses olgunluğuna erişen yaşlara kadar olan çocuklardan oluşan koro) da seyirciyi etkileyerek sahnede parlıyor. Turandot rolündeki Rebeka Lokar'ı, ilk akşam temsili Aida'da kısa bir süre de olsa dinlemiştik ancak Turandot'ta da, verdiği ilk izlenimden geri kalmıyor ve seyirciyi hem naif hem de yerinde sesiyle kazanıyor. Calaf'ı söyleyen Murat Karahan sahneye girer girmez yer yer bariton ses alanına kadar indiğini duyduğumuz o harika tenor sesiyle ay gibi doğuyor. Beni o kadar mutlu ediyor ki tarihin anılacak bu kısmını ben de bilfiil tecrübe ettiğimi hissediyorum. Üçüncü perdedeki *"Nessun Dorma"* hepimizin tüylerini diken diken ederken gözyaşlarına boğuyor ve arena yıkılırcasına alkış alıyor. Ve tabii ki beklenen son olarak bis yapıyor Karahan ve bu doyumsuz zevki ikinci kez dinleme şansını yakalıyoruz.

Ping, Pong ve Pang (Federico Longhi, Francesco Pittari ve Marcello Nardis) görsel anlamda mükemmel bir şölen yaşatırken arada bir küçük dengesizlikler yaşadıklarını duyduğumuz o güzel sesleriyle bizleri mutlu ediyorlar. Timur rolünde izlediğimiz bas Giorgio Giuseppini de rolüne uygun yaşlı bir sesle kendini dinletiyor. Murat Karahan'dan sonra sahnede en beğendiğim seslerden biri de Ruth Iniesta'nın canlandırdığı Liu oluyor. Liu'nun sevecenliği ve yaşadığı hüznü sahnedeymişçesine hissediyorum. Müzikalite, sahne ve performans olarak sanırım bu dört temsilin en güzelini izlemiş olarak Verona maceramı tamamlıyor ve bir sonraki festival için şimdiden gün saymaya başlıyorum.

Ph Ennevi/Courtesy of Fondazione Arena di Verona

DOB | T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI *TR MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM*
DEVLET OPERA VE BALESİ *STATE OPERA AND BALLET*

BODRUM BELEDİYESİ

16th

ULUSLARARASI
INTERNATIONAL
BODRUM
BALE
BALLET
FESTİVALİ
FESTIVAL

01 Ağustos *August 2018* Çarşamba *Wednesday*
ZORBA
ZORBA THE GREEK
Ankara Devlet Opera ve Balesi
Ankara State Opera and Ballet
Koreografi / *Choreography:* Lorca MASSINE
Müzik / *Music:* Mikis THEODORAKIS

03 Ağustos *August 2018* Cuma *Friday*
ESENCIA FLAMENCA
CastroRomero Flamenco İspanya / Spain
Koreografi / Choreography:
Rosario, Ricardo, José CastroRomero
Müzik / Music: CastroRomero FLAMENCO

08 Ağustos *August 2018* Çarşamba *Wednesday*
BALE YILDIZLARI AKŞAMI
"BALENİN EN İYİLERİ"
BALLET STARS EVENING
"BEST OF BALLET"
Viyana Devlet Opera Balesi Birliği
Vereinigung Wiener Staatsopernballett

11 Ağustos *August 2018* Cumartesi *Saturday*
DON KİŞOT
DON QUIXOTE
İstanbul Devlet Opera ve Balesi
İstanbul State Opera and Ballet
Koreografi / Choreography: Marius PETIPA
Sahneye Koyan ve Düzenleyen/
Staged & Directed by
Ayşem SUNAL SAVAŞKURT
Müzik / Music: L. MINKUS

15 Ağustos *August 2018* Çarşamba *Wednesday*
FRİDA / *FRIDA*
Ankara Devlet Opera ve Balesi
Ankara State Opera and Ballet
Koreografi / *Choreography:* Özgür Adam İNANÇ
Müzik / *Music:* Artura MARQUEZ, José Pablio MANCAYO,
Can Aksel AKIN

Genel Müdürlük gerekli hallerde programda değişiklik yapabilir /
The General Directorate reserves the right to make changes to the programme

BODRUM ANTİK TİYATROSU / BODRUM ANCIENT THEATRE
Bütün temsiller 21:30'da başlar. / All performances start at 21:30

BİLET SATIŞ NOKTASI / BOX OFFICE
Bodrum Antik Tiyatrosu - OASİS Alışveriş Merkezi - Bodrum Kalesi - Turgutreis D-Marin
FESTİVAL DANIŞMA HATTI / FESTIVAL INFORMATION
TEL : 0312 229 67 38 - FAKS / FAX: 0312 232 59 76

www.operabale.gov.tr

EUROPEAN FESTIVALS ASSOCIATION

SABAH atv

ANA MEDYA SPONSORU

biletiva

TROY

Gitarda yakalanan düzey "Yerli Edisyon"da nasıl sergilendi?

Öğrencisi, öğretmeni, icracısı, çalgı yapımcısı ve ilgili dinleyicisiyle kenetlenmiş bir görünüm sergileyen gitar camiası, 11. Türkiye Gitar Buluşması'nda yine Ankara Bilkent'te bir araya geldi.

Türkiye Gitar Buluşması'ndan toplu fotoğraf.

Türkiye'nin önemli sorunlarından biri de kurumsallaşma konusunda yaşanıyor. Müzikte de böyle... Bir rektör, bir konservatuvar müdürü değişiyor, bakıyorsunuz tam kurumsallaşma yoluna girdi dediğiniz yarışma, festival gibi periyodik etkinlikler kaldırılıveriyor. Ya da etkinliğin lokomotifi durumundaki kişi bir nedenle ayrılıyor; o gidince etkinlik de bitiyor. Geride kalanlar, *"Çok yararlı etkinlikti, biz bunu devam ettirelim"* demiyor! Kimileri sil baştan yapmaya meraklı. Bunun da genellikle "sil" bölümü başarılı oluyor ama arkasından "baştan" gelmiyor! Şimdi 20'li, 30'lu yaşlarındaki genç müzisyenlerin CV'lerine bakınca görüyoruz; geçmişte, günümüzde yaşamayan o kadar çok geliştirici-yarıştırıcı etkinlik düzenlenmiş ki...

Bereket ki Türkiye Gitar Buluşması gibi 11. yılına ulaşma başarısı gösteren etkinlikler de var. Bunda da en büyük etken, kurucu yönetmen-koordinatör Kağan Korad'ın çabalarına Bilkent Üniversitesi Rektörlüğü ve MSSF Dekanlığı'nın verdiği destek. Korad'ın bu etkinliği diri ve canlı tutması, proje geliştirmesi, her yıl yeni bir tema oluşturması, gitar camiasına yeni eserler kazandıracak buluşlara yönelmesi ve her kesimle olumlu ilişkileri nedeniyle bunları yaşama geçirme konusunda kendi üniversitesi dışında da destekler bulabilmesi sayesinde.

Şu ana kadar katılımcıların kişisel gelişim anlamında sağlanan yararların ötesinde, gitar için yeni besteler kazandırılması ve bunların icra edilerek kayıt altına alınmasının, Türk müzik arşivini zenginleştiren elle tutulur iki somut örneği, ÇAĞSAV Müzik etiketi altında yayımlanan *Gitarla Buluşma* ve *Türk Gitar Konçertoları* adlı ikişer CD'den oluşan albümler.

Neden yerli edisyon?

Bu yıl 28 Haziran ve 1 Temmuz tarihleri arasında düzenlenen 11. Türkiye Gitar Buluşması'nın ana temasını Kağan Korad "Yerli Edisyon" adı altında belirlemişti. Amaç, yıllar içinde yetişen Türkiye'deki ve yurt dışındaki gitaristlerin katılımcılara deneyimlerini aktarması, bir süredir konser vermeyen bazı değerli akademisyenlerin yeniden sahneye kazandırılması, iyi solistlik düzeyi yakalayan gençlerin sahnede kendilerini göstermeleri ve buluşmaların vazgeçilmez özelliği olan, katılımcıların deneyimli hocalarla ders yapmasıydı.

Günümüzde klasik gitar icracılarımız arasında "üst düzey" olan Celil Refik Kaya ve Eren Süalp da katılımcılar arasındaydı ama icracı olarak değil, deneyimlerini sözlü olarak aktaran birer "deneyim sahibi gitarist" olarak. Kaya ve Süalp bu yıl konsertist değildi. Bu ikiliye icracı olarak ise Emre Gökalp'in (d.1988) katılarak "üst düzey" nitelendirmesini hak ettiğini gördük. Benim "parmak cambazlığı" diye nitelendirmeyi sevdiğim tel üzerindeki hız ve ajilitesi, klavyedeki sağlamlığı ve tınısal güzelliğiyle Gökalp'in artık uluslararası dolaşımda iyi bir yer edinme gayretine girmesini bekliyorum.

Konser, ders ve söyleşiler

Öğle ve akşamları ikişer konserde resital veren değişik dönemlerden gitaristlerimiz şunlardı: Çavgın Çıngıt, Namık Ataman, Atakan Meşekıran, Kerim Altınörs, Timur Dersuniyelioğlu, Bahar Türker, Berk Günay, K. Çağatay Azat, Ozan Akyatan, Ozan Sarıtepe, Onur Alakavuklar, Cem Çeliksırt ve dörtlüsü (Ayşe Çağlak, Didem Güzel - keman; Belma Tahan - viyola; Beste Ünal - viyolonsel). Vural Kahraman ise konser giysisini kuşanmış sahneye çıkacağı saati beklerken bir talihsizlik yaşadı, eşinin ani rahatsızlığını haber alarak hastaneye koştu.

Buluşmada yurt içinde ve yurt dışında yarışma ve konserleriyle önemli başarılara imza atmış dört önemli genç gitaristimiz; Ayşegül Koca, Celil Refik Kaya, Eren Süalp ve Ozan Sarıtepe birer ustalık dersi verdi. Ayrıca çok sayıda genç gitar öğrencisi değişik kentlerdeki müzik eğitim kurumlarından gelmiş, deneyimli, yetkin öğretmenlerle

birebir dersler yaptı. "Gittim, Gördüm, Yendim" başlıklı söyleşilerde ise, dünyadaki üst klasmanda yer alan yarışmalardan birincilik ve birçok derece kazanmış olan gitaristlerin, yarışmaya hazırlanma aşaması, strateji ve yarışma atmosferi konusunda izleyicilerle paylaşımları yer aldı. Söyleşen üç gitaristimiz Celil Refik Kaya, Eren Süalp ve Emre Gökalp'ti.

Başlığı esprili biçimde "Komşuda Pişer Bize de Düşer" biçiminde saptanmış söyleşilerde ise eğitimini yurt dışında sürdürmekte olan gençlerimiz, yurt dışındaki eğitimlerinde yöntem ve yaklaşım açısından gitar çalışmalarında oluşan farklılıkların neler olduğu ve kendilerine en fazla yarar sağladığını hissettikleri çalışmaları uygulamalı olarak paylaştılar. Bakın bu genç gitaristler kimlerdi: Berk Günay (Avusturya, Universität Mozarteum Salzburg), Çağatay Azat (Hollanda, Conservatorium Maastricht), Timur Dersuniyelioğlu (Hollanda, Conservatorium Maastricht), Bahar Türker (Almanya, Münih, master). Bu gitaristlerden Çağatay Azat ülkeye döndü ve Antalya'da serbest gitarist olarak çalışıyor.

Gitaristlerimizin, Barok dönemden günümüzün yaşayan bestecilerine geniş bir dağardan seçim yapmaları, az bilinenlere de yönelmeleri camianın gelişiminin göstergelerinden biriydi. Çağatay Azat'ın kendi düzenlemeleri,

Emre Gökalp

Kerim Altınörs

Çağatay Azat ve Mert Aklüz

Timur Dersuniyelioğlu

Onur Alakavuklar

Bahar Türker

Özberk Miraç Sarıgül gitar tanıtımında

Atakan Meşekıran

Onur Alakavuklar'ın György Ligeti'nin Viyolonsel Sonatı'na Kostas Tosidis'in gitar için yaptığı düzenlemeyi seslendirmesi ve Cem Çeliksırt'ın günümüzün yaşayan önemli gitar bestecisi Leo Brouwer'in Beatles parçalarına yaptığı yeni besteyi Türkiye'de ilk kez çalmaları dikkati çekiciydi.

Katılımcılar ders, konser ve söyleşi aralarında fuayedeki gitar fuarında yer alan 15 yapımcının gitarlarını denediler. Başkent Müzik Evi'nin zengin standında yer alan M. Adalid Catedral gitarı büyük ilgi gördü. Başkent Müzik Evi, Avusturya Büyükelçiliği ve Bilkent Klasik Gitar Kulübü'yle birlikte etkinliğin sponsorlarından biriydi. Ayrıca gitarlar genç yıldız Özberk Miraç Sarıgül'ün her biriyle aynı parçayı kısaca çalmasıyla tanıtıldı. Yapımcılar Arif Türker Gündoğdu, Can Oral, Çağdaş Yazıcı, Ejder Pamukçu, Erdal Yapıcı, Erdem Kapan, Erpa (Parvaneh Alivand-Ehsan Roghani), Mehmet Ali Sezen, Mehmet Doğru, Orhan Ümmetler, Ozan Mustafa Telli, Sinan Rıfat Önengüt, Suat Çağlayan, Meysam Aamer, Süleyman Aslan gitarlarıyla ilgili bilgi verip fiyatını açıklayarak gitaristlere bir yelpaze sundular.

Etkinlik tamamlanıp katılımcılar Bilkent'ten ayrılırken Kağan Korad'ın kısa değerlendirmesini istedim. Günümüz Türkiye'sinde iç acıcı bir değerlendirme yaptı: *"11. Türkiye Gitar Buluşması her yıl olduğu gibi camianın büyük katılımıyla coşku içinde tamamlandı. Yurdun tam anlamıyla her tarafından gelen 150'nin üstünde gitarist, hoca, gitar yapımcısı ve gitar sever buluşma boyunca etkinliklere gösterdikleri tam katılımla bir şenlik havası yarattı. Farklı konulardaki birçok etkinlik arasında özellikle genç kuşak gitaristlerimizin seviyesindeki olağanüstü yükselme ve Türk gitar yapımcılarının dünyadaki üst standartları yakalama konusundaki ilerlemeleri şaşırtıcı düzeydeydi. Şüphesiz ki buluşmayı buluşma yapan unsurlardan biri de konser sonrası gece yer alan Mozart Cafe saati; açık havada öğretmen, öğrenci herkesin bir arada sohbet edip vakit geçirdiği bu sosyal ortam camianın birbiriyle kaynaşması ve kurulan sağlam dostlukların tohumlarını atıyor. İnanılmaz bir desteğin ve olumlu enerjinin hissedildiği böyle bir etkinliğin organizatörü olmak tüm emeklerin karşılığını veriyor, ben kendimi böylesine samimi, içten ve sıcak bir ailenin parçası olduğum için çok şanslı hissediyorum."*

Cem Çeliksırt ve dörtlüsü

Cem Çeliksırt (d.1987) sanatta yeterlilik derecesini Almanya'da Detmold Akademisi'nden almış, daha önceki buluşmalarda resital ve konçerto seslendirmesiyle kendini göstermiş bir gitaristimiz. Artık Ankara'da Başkent Üniversitesi'nde öğretim görevlisi. Buluşmalara verdiği önemi, bir "proje" çalışmasıyla gösterdi. Kübalı besteci L. Brouwer'in yedi Beatles parçasına gitar ve yaylı dörtlü için yaptığı düzenlemeyi, genç müzisyenler Onur Evren, Ayşe Çağlak (keman), Belma Tahan (viyola) ve Beste Ünal (viyolonsel) ile hazırlamıştı.

Bu kapanış konserinde, dinleyici eserleri zevkle dinledi. Brouwer, Beatles temalarını yaylılar için yeniden bestelemiş, vokaldeki vurguları gitara yüklemişti.

Çeliksırt'ı kendi gitar icrasının yanı sıra, dörtlüyü oluşturması, hazırlaması, yaylıcıları da işi ciddiye alarak yeterli provayla işi kotarmaları nedeniyle kutlamak gerek.

Kadıköy Belediyesi'nin bir kültür hizmetidir.

KADIKÖY BELEDİYESİ SÜREYYA OPERASI ULUSAL BESTE YARIŞMASI 2019

Seçici Kurul Üyeleri:

Cihat Aşkın
Turgay Erdener
Suna Kan
Özkan Manav
Gülsin Onay
Ayşegül Sarıca
Yalçın Tura

Piyanolu Dörtlü (Kuartet) için

Son Teslim Tarihi: 03 Aralık 2018
Final Konseri: 25 Şubat 2019

Birincilik Ödülü 12.500 TL
İkincilik Ödülü 9.000 TL
Üçüncülük Ödülü 6.000 TL
Mansiyon 3.000 TL
Seçilen eserlerin CD olarak basımı

ŞARTNAME İÇİN: **www.kbsobesteyarismasi.kadikoy.bel.tr**

Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası
General Asım Gündüz (Bahariye) Cad. No. 29 34710 Kadıköy İstanbul T. 0216 346 15 31 pbx
sureyyaoperasi@kadikoy.bel.tr www.sureyyaoperasi.kadikoy.bel.tr

Giuseppe Verdi

"BÜYÜLÜ ADA"NIN **OTELLO**'SU

© Adolphe Eugène Disdéri - Stiftung Stadtmuseum Berlin

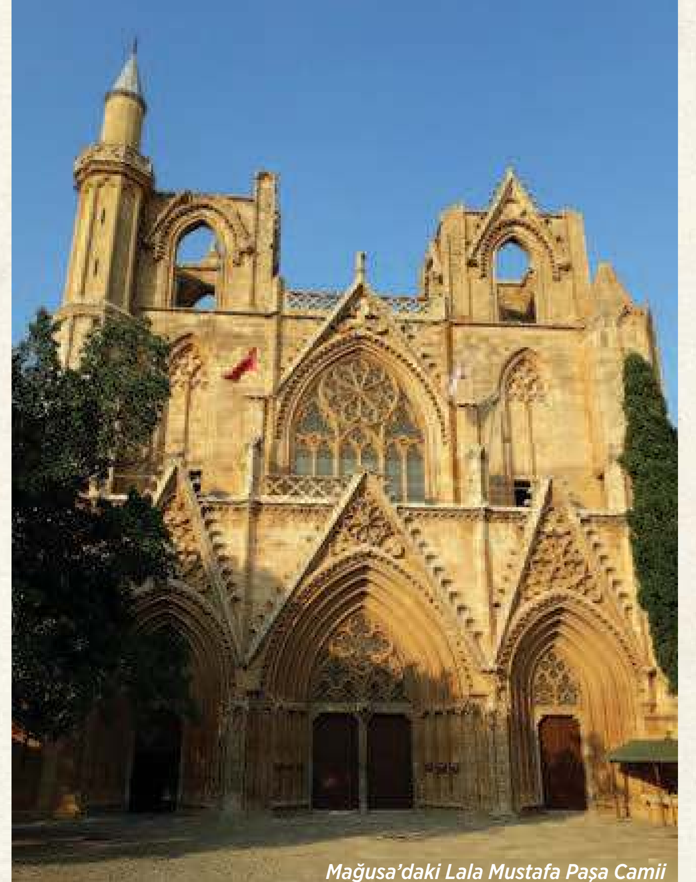
Kıbrıs adasının İngiliz yazarlar William Shakespeare ve Lawrence Durrell ile Türk şair Namık Kemal ve İtalyan opera bestecisi Giuseppe Verdi'yi nasıl ve neden bir araya getirmiş olabileceğini hiç düşünmüş müydünüz? Bu sorunun yanıtını verebilmek için sizleri, yazarımızın Kıbrıs adasına yaptığı, Otello temalı gezisinde edindiği izlenimleri içeren yazısını okumaya davet ediyoruz...

Sivri uçlu kemerleriyle karşımda yükselen 14. yüzyıldan kalma Gotik mimariye bakıyorum da Reims Katedrali'ni düşünüyorum, ama burası Fransa değil. O Gotik yapının yanıbaşında duran, her ne kadar sarı rengine boyanmış olsa da, üzerinde Kral V. George'un "GR" monogramının tacıyla yer aldığı ve Londra sokaklarından âşina olduğum ve hâlâ işlevselliğini sürdüren bir posta kutusunu görüyorum, ama burası İngiltere, ya da monarşik sistemle idare edilen bir ülke hiç mi hiç değil. Karşımda Namık Kemal'in büyük bir büstü duruyor, ama burası hürriyet şairinin doğduğu Tekirdağ değil. Az ötesinde Shakespeare'in benzer bir büstü gelip geçene kaidesinden bakıyor, ama burası Stratford-upon-Avon da değil. Kanatlı bir Venedik aslanı kıyıdaki kale kapısının üzerinde sanki kimselere geçit vermezcesine o taştan kütleyi korumaya hâlâ devam ediyor, ama burası San Marco Meydanı da değil. Aslan Yürekli Richard bu toprakları 12. yüzyılda fethetmiş olsa da doğmuş olduğu Oxford şehrine o kadar uzak ki buraları. İngiliz yazar Lawrence Durrell "sanatçı olmak nasıl insanın alnına yazılıysa yolculuklar da öyledir. Bin tane farklı koşulun bu sonuçlarda payı vardır ama pek azı insan iradesine ya da kararına bağlıdır - ne dersek diyelim. Yolculuklar doğamızın taleplerine uyarak kendiliğinden boy verirler - en iyi yolculuklar da bizi alıp yalnızca uzak diyarlara götüren yolculuklar değil, aynı zamanda kendi içimizde yolculuğa çıkaranlardır. Yolculuk, kendi içimize dönüşün en ödüllendirici biçimi olabilir" der.

Lawrence Durrell Kıbrıs'ı anlatıyor

Ve Durrell sözlerine şöyle devam eder: "Bu düşünceler sabah gün ağarırken, beni adaların arasından geçerek Kıbrıs'a götürecek olan geminin güvertesinden gördüğüm Venedik'e ait; jöle gibi serin binbir tatlı su yansıması arasında sallanan bir Venedik'e. Sanki büyük bir ressam, çıldırıp boya kutusundaki bütün renkleri gökyüzüne fışkırtmış, dünyanın iç gözünü sağır etmişti. Bulutlar ile su birbirine karışmış, boyaları akıyor, birbirinin içinde eriyor, üst üste biniyor, eriyordu; bir düzine pirinçkağıdından peçenin arasından görülen vitraylı bir pencerenin parçaları gibi, uzayda yüzen kilise kuleleri, balkonlar ve çatılar vardı. Şarap, katran, toprak kırmızısı, kan, opal, olgunlaşan tahıl renkleri bulaşmış tarih parçaları. Bunların hepsinin kıyıları aynı zamanda geride hafif hafif suyla çalkalanıyor, bir güvercin yumurtası kadar yumuşak ve çekinik şekilde mavi bir gündoğumu göğüne dönüşüyordu. Zihinsel olarak bunların hepsini usulca, soyut bir resim gibi belleğime kazıdım, kafamda beşikte salladım - bütün o katedraller ve saraylar ordusunu, onların gerisinde, Florian'daki ya da ışıkla büyülenmiş o dar sokaklardan kocaman bir yarasa gibi seğirten bir Corvo'daki dik arkalıklı iskemlede oturan ve şarabını yudumlayan Stendhal'in netleşen yüzünü [...] Ben Kıbrıs'ta iken Venedik asla uzakta olmayacak - çünkü Saint Marcos aslanı hâlâ Mağusa'nın, Girne'nin nemli havasının sırtında at koşturuyor" (Lawrence Durrell, *Bitter Lemons of Cyprus / Kıbrıs'ın Acı Limonları*, Çeviri: Ülker İnce, Can Yayınları).

İşte karşımda bir akşamüzeri güneşinin altın sarısıyla tarçın karışımı tonlarına boyadığı, sol kulesinden yükselen Osmanlı döneminden kalma tek minaresini zamanında İngiliz mimar George H. Everett Jeffery'nin restore ettiği, Combray ile ilgili geçmiş bir yazımda, "acaba Ruskin ve Proust görmüş olsalardı nasıl anlatırlardı?" diye sorduğum Reims Katedrali'ni andıran Saint Nicholas Kilisesi'nden bozma Gotik Lala Mustafa Paşa Camii'nin bulunduğu Kıbrıs'ı, bu adada asırlar boyu kendi medeniyetlerinden farklı farklı izler bırakan yukarıda sıraladığım bütün o milletlerin, melezin de ötesinde, eşi benzeri olmayan rengârenk bir mozayiğe çevirdiği ve o mozayiği 1953-56 yılları arasında bizzat görüp yaşayarak *Bitter Lemons of Cyprus* adlı kitabında kendi efsunlu diliyle ölümsüzleştiren Durrell'ın Venedik'te başlayan yolcuğunu, Thomas Mann'ın novellası aklımda olduğu hâlde Florian'da geçen bir öğledensonramı da anımsayarak, onun estirdiği havayla yaşıyorum. Ne boyda olursa olsunlar adaların kendilerine has bir havası ve ortamları vardır hiç şüphesiz; çoğu zaman dışa kapalı, içine dönük, kendi zaman ayarını kendi yapan, hatta zamana meydan okuyan ayrı bir dünya gibidirler oraya adım atanlar için. Dışarıdan gelenler kimi zaman herşeyden kopuk, geçmişlerini unutmak hissiyle ve

Mağusa'daki Lala Mustafa Paşa Camii

📷 Emre Aracı

İngiliz yazar Lawrence Durrell

Mağusa'da Namık Kemal'in büstü (Fotoğraf Emre Aracı)

başka bir dünya arayışıyla buraları seçerler; ya da unutulmak için buralara yollanırlar; tıpkı, eski adıyla Famagusta olan, Mağusa'daki Venedik Sarayı'nın karanlık zindanında 1873-76 yılları arasında 38 ay sürgün ve hapis hayatı yaşamasının ardından Sultan V. Murad'ın iradesiyle serbest bırakılan Namık Kemal gibi. Seneler sonra anılarına dikilen büstlerin kaidelerindeki kendi mısraları yaşatmaya devam eder çekmiş oldukları kalp acılarının boyutlarını:

Musırrım [ısrarlıyım], sâbitim tâ can verince halka hizmette
Fedakârın kalır ezkârı [anmalar] dâim kalb-i millete
Denir bir gün gelir de sâye-i feyz-i hamiyyette [yurtseverliliğin verimliliği sayesinde]
Kemâl'in seng-i kabri [mezar taşı] kalmadıysa namı kalmıştır...

Adını Shakespeare'in eserinden alan Otello kalesi

O kelimelere şekil veren insanoğlu gibi o acıyı çektirten de insanoğludur esasında ve fotosentez döngüsü gibi bu süreç asırlar geçse de, oynanan oyunların kahramanları, boyutları, replikleri değişse de, retorik farklı farklı tonlarda dönüp durur ve dönmeye de devam edecektir. O hisler kimi zaman bir şiire konu olur, kimi zaman bir tiyatro eserine ve oradan da bir operaya dönüşür. Kimi zaman hiç beklenmedik bir şehirde bir parka adını verir, ya da bir sokak olur karşınıza çıkıverir. Mağusa'nın Desdemona Parkı ve Otello Sokağı'nda olduğu gibi; çünkü Shakespeare'i buraya getiren Otello'nun burada hâlâ ayakta duran Venedik aslanlı tarihi ve gerçek kalesi olmuştur. Ya da Shakespeare'in Kıbrıs'ta geçen bu oyunu yüzünden kale Otello adını almıştır demek belki de daha doğru olur. Yusuf Mardin'in *Ziya Paşa ve Namık Kemal'in Londra Yılları* başlıklı 1970'teki bir gazete yazı dizisinde aktardığına göre, "Shakespeare ise beyninin mayası güneş özünden yoğurulmuş sanılacak kadar parlak bir hayale, kalbinin toprağı yanardağından alınmış kadar ateşten bir vicdana malik olarak ömür rahatlığı içinde yaşamak ve adını yaşatmak ümitlerini yalnız meslek olarak seçtiği tiyatro yazarlığına bağladığından, taşıdığı hikmet fikri ile doğa gücünün bütününü tiyatrolarda canlandırmakla uğraşa uğraşa benzeri havai âleminde bile bakışlara kolaylıkla ilgili bulunamayacak bir edebiyat evreni yarattı" diyen Namık Kemal de Otello'nun kalesine hiç de uzak olmayan hücresinden İngiliz şairini muhtemel ki Kıbrıs'taki sürgün yıllarında düşünmüş olmalıdır. Bir şehir size böylesine zengin geçmişiyle ilk başta ilintisizmiş gibi gözüken farklı asırlardan kalma değişik milletlerin sesleriyle, ama evrensel değerleri tek bir koro hâlinde konuşmaya başladığı zaman işte gerçek esrarının perdesini de sizin için aralamış olur. O zaman gerçekten de kulağınızda *Otello*'nun açılışındaki o görkemli koroyu duymaya başlarsınız ve Verdi'yi Kıbrıs'ta Namık Kemal'in Shakespeare tasvirinden anladığınız için ve sizi bu içsel yolculuğunuza Durrell'ın kelimeleri ittiği için kitapların o kelimelerin arkasında duran kıymetli insanların düşüncelerini ölümsüzleştirmekteki güçlerine şükredersiniz.

Metelik etmeyen İtalyan öyküsünden başyapıta

Shakespeare *Otello* trajedisini tahmini olarak 1603'te kaleme almadan otuz küsur sene öncesinde Venedik idaresindeki Kıbrıs 1571'de Boşnak asıllı Lala Mustafa Paşa komutasındaki birlikler tarafından fethedilerek henüz Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılmıştı. Dolayısıyla Kraliçe I. Elizabeth İngiltere'sinde Kıbrıs adasının politik durumu güncel bir konuydu. Shakespeare *Otello*'yu yazarken

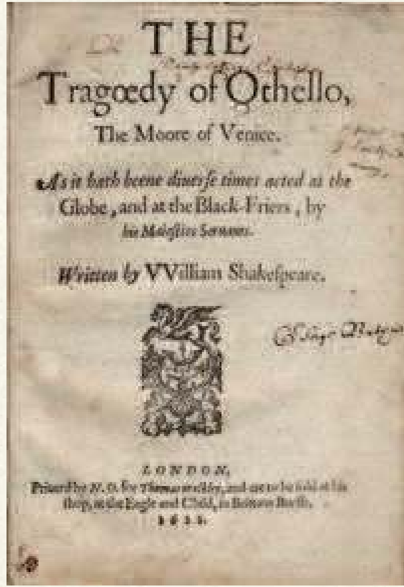

Mağusa'da Namık Kemal zindanı (Fotoğraf Emre Aracı)

Eski bir karpostalda Otello Kalesi'nin kapısı ve kanatlı Venedik aslanı

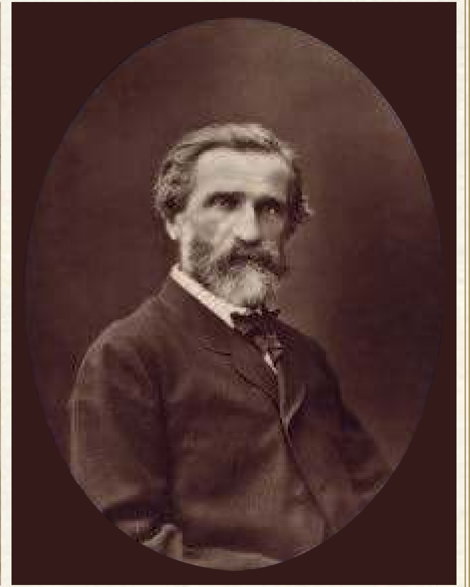

Eski bir karpostalda Otello Kalesi, Mağusa

La Fenice'de Othello afişi

THE
Tragœdy of Othello,
The Moore of Venice.
As it hath beene diverse times acted at the Globe, and at the Black-Friers, by his Maiesties Seruants.
Written by VVilliam Shakespeare.
LONDON,
Printed by N. O. for Thomas Walkley, and are to be sold at his shop, at the Eagle and Child, in Brittans Bursse.
1622.

Shakespeare'in Othello trajedisinin 1622 tarihli Londra baskısı

Verdi Othello operasını 1885'te tamamladı

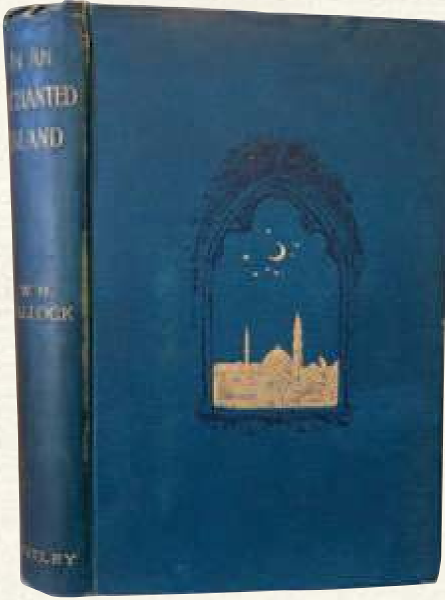
İtalyan şair Giovanni Boccaccio'nun izinden giden ve Cinthio takma adıyla bilinen Giovanni Battista Giraldi'nin kaleme aldığı *Un Capitano Moro* (Kaptan Moro) hikâyesinden esinlenmişti. Belki de bu hikâyedeki kahramanın adının "Moro" (Moor) olması Shakespeare'i Venedik birliklerinin komutanı olan Otello'yu Mağrip kökenli bir Afrikalı olarak kurgulamasına sebebiyet vermişti. Oyunda işlenen ve her devir için geçerli olan kıskançlık, ırkçılık, aşk ve ihanet temalarıyla, Mina Urgan'ın da ifadesiyle, Shakespeare "aslında metelik etmeyen bir İtalyan öyküsünü bir başyapıta" dönüştürmüştü. İngiliz şairin konusunu işlediği dönemde Kıbrıs henüz Osmanlı hegemonyasına girmemişti. Zaten oyunun başkahramanı Otello da bu yüzden bütün protestolara rağmen evleneceği sevgilisi Desdemona'yı yanına alarak adayı Osmanlı birliklerinden korumak üzere Venedik'ten Kıbrıs'a yollanmıştı. Fırtınanın dağıttığı Osmanlı donanmasının uğradığı başarısızlık akıbeti adaya varan Venedik birlikleri için bir kutlamaya dönüşürken esasında Desdemona'nın suçsuz yere ölümü ve Otello'nun da intiharıyla sonuçlanacak olan kıskançlık tohumlarının entrikalarla atıldığı anın da başlangıcı olacaktı.

Verdi 1871'de *Aida*'nın başarısının ardından bestecilik hayatından çekilmeye karar vermiş, Giulio Ricordi'nin bütün ısrarlarına rağmen uzun seneler boyu hiçbir opera bestelememişti. Ancak besteci 1881'de Arrigo Boito'nun o yıllar üzerinde çalıştığı *Otello* librettosunu görmeye razı olmuş ve üç sene sonra Shakespeare'in trajedisini 71 yaşında bestelemeye başlamıştı. Opera 1885'te tamamlanıp, 5 Şubat 1887'de Milano'daki Teatro alla Scala'da ilk olarak

Verdi 1871'de Aida'nın başarısının ardından bestecilik hayatından çekilmeye karar vermiş, Giulio Ricordi'nin bütün ısrarlarına rağmen uzun seneler boyu hiçbir opera bestelememişti. Ancak besteci 1881'de Arrigo Boito'nun o yıllar üzerinde çalıştığı Otello librettosunu görmeye razı olmuş ve üç sene sonra Shakespeare'in trajedisini 71 yaşında bestelemeye başlamıştı.

Otello'dan I. Perde; Mağusa Limanı

Grand Hotel de Milan'da Verdi'nin odası

Mallock'un In An Enchanted Island adlı kitabı

William Hurrell Mallock

sahnelendiği zaman Verdi'nin içindeki ateşin hâlâ sönmemiş olduğu ispatlanmış ve *Otello* operası görkemli bir başarıya dönüşmüştü. *The Musical Times*'ın 1 Mart 1887 tarihli 529. sayısında çıkan habere göre Cumartesi akşamki prömiyer öncesinde büyük bir kalabalık besteciyi Grand Hotel de Milan'dan çıkıp at arabasıyla operaya giderken uzun uzun selamlamış ve temsil bitiminde defalarca sahnede selam vermesinin ardından, daha da artan bu insan seli bu defa bestecinin arabasının atlarını çözerek arabayı bizzat kendileri yavaş yavaş çekerek, ona gösterilebilecek en büyük tezahürat içerisinde, oteline kadar geri getirmişlerdi. Shakespeare'in eserinin aksine Verdi'nin operasının tamamı Kıbrıs'ta geçiyordu; hatta Otello'nun komuta gemisinin Venedik'ten gelmesini bekleyen Kıbrıslılar'ın açılışta duyulan *"Una vela! Una vela! Un vessillo! Un vessillo!"* (Bir yelken! Bir yelken! Bir bayrak! Bir bayrak!) haykırışlarına adanın valisi Montano *"È l'alato Leon!"* (Kanatlı bir aslan!) diye cevap veriyordu. İşte Mağusa'daki kale kapısının taşına gömülü o kanatlı aslanı görüp de o operayı bu canlı dekorda hayal etmemek nasıl olabilir diye düşünüyor insan.

"Ve şimdi okuyucuya söyleyeyim ki belki de kendisiyle hiçbir alâkası olmadığını düşündüğü bu karanlık ve tehditkâr bina gerçekte hayatlarımızın birer parçasıymışçasına hepimizin bildiği bir hikâye ve bir dizi isimle ilintilidir; çünkü bu kalede geleneğe bağlı kalınarak *Torre del Moro* adında bir kule vardır ki zamanında Shakespeare'in *Otello*'sunun orijinal kahramanı olan Venedik generallerinden Christofero Moro'nun evi olmuştur ve Otello, eğer gerçekse, Desdemona'sını buraya getirmiş olmalıdır. Uzun, karanlık girişten geçerken Iago'nun figürü gölgede gizlenmiş gibiydi. Siperlere dış bir merdivenden çıkarken tanıdık bir lisan konuşan Otello'nun kendisi benimle geldi ve okurun kendisine anlatmadan gözünün önünde canlandırabileceği gibi her yer tanıdık simalarla doluydu. O an [Londra'daki] Lyceum Tiyatrosu'nun parter koltuklarından bir tanesinde oturuyormuşum gibi kendimi evimde hissediyordum. Ama burada, inanılması güç de olsa, dekor suni değil, gerçekti". Bu satırlar 1888'de Otello Kalesi'ni gezip benim duyduğum hisleri 130 sene öncesinde duymuş olan ve Kıbrıs'a yapmış olduğu kapsamlı bir kış mevsimi seyahatini kaleme aldığı gezi kitabına *In an Enchanted Island (Büyülü bir Ada'da)* adını vermeyi uygun gören İngiliz yazar William Hurrell Mallock'a ait. Kıbrıs, 93 Harbi olarak da bilinen 1877-78 Osmanlı - Rus Savaşı'nın ardından Osmanlı toprakları sayılmasına rağmen İngiltere'ye kiralanmış ve böylelikle adaya Birleşik Krallık'tan pek çok seyyah gitmeye başlamıştı. Mallock da bunlar arasındaydı.

En iyi yolculuklar kendi içimizde yolculuğa çıkaranlardır

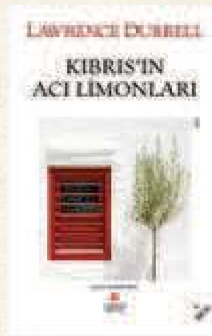
Tesadüfen keşfetmiş olduğum 1889 baskısı çoktan tükenmiş kitabın sayfalarında kendime ideal bir gezi arkadaşı bulmuştum; daha doğrusu o kitap kendine 130 sene sonra yeni bir arkadaş bulmuştu. Çünkü bu kitap bir gezi edebiyatından öte hayal gücünün kuvvetiyle çıplak dağlarda sihirli şatolar görebilen, tarihi konuların geçtiği kalelerde o eserlerdeki yitik kahramanları hissedebilen duyarlı bir ruhun belleğinden hayat bulmuş bir yapıt olarak ortaya çıkmıştı. Bu çağda unutulmuş olmasına hiç şaşırmamak lazımdı. Kitabın lacivert kapağında göze çarpan gotik pencereden görünen Kıbrıs'ın gece manzarasındaki altın yaldız hilal pırıl pırıl yıldızları kucaklarken okuru da o pencereden bu geçmiş diyarların sihrine davet ediyor gibiydi: "Hayal gücünün kendi bir atmosferi ve dünyada olduğu gibi güneş ışığı da vardır; sadece onun sisleri daha güzel ve narindir; yükseklerden gördüğü perspektifler çok daha geniş ve derindir. Çevremizde gördüklerimizi çok daha çeşitli ve değişik şekillere sokarak onları güzelleştirme gücüne sahiptir. Hayal gücü bir anlamda tüm duyuları bünyesinde birleştirir; o görüştür, kokudur, duymaktır, hafızadır, pişmanlıktır ve tutkudur. Duyulan ilk aşktan edebiyata kadar her şey onu besler".

Belki de bu yüzden I. Perde'deki *"Quando narravi"* düeti beni bir anda Mağusa'nın güneşli havasından Covent Garden'ın sahnesine götürüp tekrar bu büyülü adanın şuurumdaki seslerine karışıveriyor. Durrell "en iyi yolculuklar da bizi alıp yalnızca uzak diyarlara götüren yolculuklar değil, aynı zamanda kendi içimizde yolculuğa çıkaranlardır" demekte ne kadar da haklıymış...

Emre Aracı'nın *Andante*'deki geçmiş yazılarının tamamına *www.emrearaci.weebly.com* adresinden ulaşabilirsiniz.

Emre Aracı tavsiye ediyor

OKUYUN

Kıbrıs'ın Acı Limonları
Lawrence Durrell
(Çeviri: Ülker İnce)
Can Yayınları

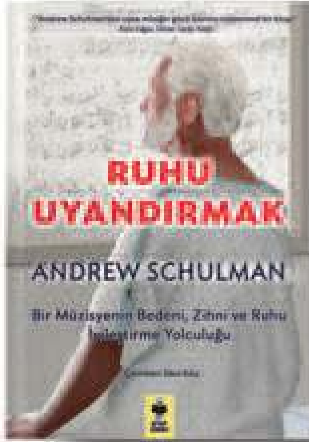
DİNLEYİN

Verdi: Otello
Domingo, Studer, Leiferkus, Vargas, Schade, Orchestre et Choeurs de l'Opera Bastille / Şef: Myung-Whun Chung
Deutsche Grammophon 4398052

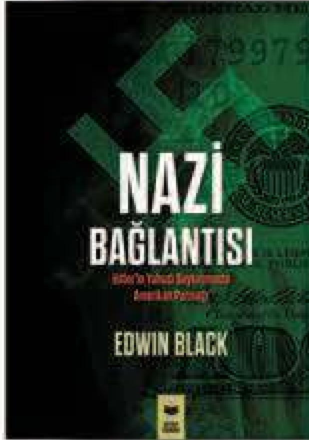
KİTAP KURDU

Kitap Kurdu Yayınları'ndan yeni kitaplar...

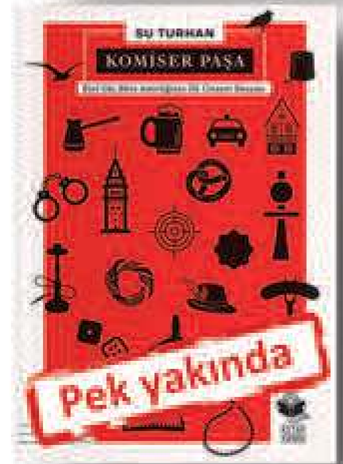

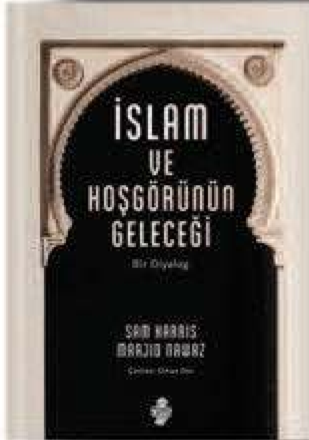

D&R babil.com "nezih" REMZİ KİTABEVİ kitapyurdu.com odakitap İMGE KİTABEVİ eganba

www.kitap-kurdu.com.tr bilgi@kitap-kurdu.com.tr facebook.com/kitapkurduyayinlari instagram.com/kitapkurduyayinlari twitter.com/kitap_kurdu_yay

AYIN YORUMCUSU

Ayla Erduran

Keman
(d. 1934)

Kemana dört yaşında başlayan, ilk resitalini 10 yaşında veren, Paris Ulusal Konservatuvarı'nda Benedetti ve Benvenuti'den dersler alan Ayla Erduran, kariyerine Varşova Filarmoni Orkestrası eşliğinde çaldığı Glazunov'un keman konçertosuyla başladı. Yirminci yüzyılın en büyük virtüözlerinden biri olan David Oistrakh gibi önemli isimlerle çalıştı. Ayla Erduran, 1957'de dünyanın en prestijli yarışmalarından biri olan Wieniawski Yarışması'nda, 120 kemancı arasında ilk altıya girerek büyük bir başarı kazandı ve tüm dünyada tanındı. Ulvi Cemal Erkin'in Keman Konçertosu'nu Brüksel'de ilk kez seslendirdi, bu konseri Belçika Kraliçesi Elisabeth izledi. Mithat Fenmen eşliğinde Londra'da verdiği ilk resitalinde Harriet Cohen-Olga Verney Ödülü'ne değer bulundu. Londra Albert Hall'da Rozhdestvenski yönetiminde çaldığı Brahms'ın keman konçertosu BBC tarafından naklen yayınlandı. Dünyanın her yerindeki ünlü salonlarda verdiği konserler kaydedildi, radyolardan yayınlandı. 1990'a kadar İsviçre'de öğretmenlik yaptı, Lozan Konservatuvarı'nda ustalık sınıfını çalıştırdı. Ayla Erduran; Menuhin, Szeryng, Navarra, Igor Oistrakh, Pikaizen, Fallot, Collins ve Weinberg gibi sanatçılarla birlikte konserler verdi. Londra Senfoni, Suisse Romande, Berlin RIAS, Çek Filarmoni gibi orkestralarla; E. Ansermet, Karel Ancerl, Paul Kletzki, Gennadi Rozhdetsvenski, Jean Fournet, Michel Plasson ve Armin Jordan gibi şeflerle çaldı. 1970'de Hollanda'da Beethoven Ödülü'nü aldı. 1971'de Türkiye Cumhuriyeti Devlet Sanatçısı unvanı aldı. "Ayla Erduran Arşiv Serisi" başlığındaki albümleri Lila Müzik tarafından yayımlandı.
Dünyaca ünlü kemancımızı usta işi kayıtlarından örneklerle Ağustos ayı boyunca Borusan Klasik'te "Ayın Yorumcusu" köşesinde ağırlıyoruz...

AĞUSTOS

AYIN BESTECİSİ

Aram Haçaturyan

(1903-1978)

20. yüzyılın en önemli bestecilerinden biri olarak kabul edilen Aram Haçaturyan, Ermeni, Kafkasya, Doğu ve Orta Avrupa, Ortadoğu halklarının müziklerini harmanladığı besteleri ile tanınıyor. Her formda besteler yapan Haçaturyan'ın, önemli yapıtları arasında 1941'de yazdığı Masquerade Suiti, Ermeni Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Marşı, konçertolar, senfoniler ve 25'e yakın film müziği yer alıyor. Haçaturyan, dünya çapında birçok müzisyene ilham kaynağı olan Sabre Dance eserinin yer aldığı *Gayane* balesinin müziklerini 1942'de ve *Spartacus* bale müziklerini de 1954'te besteledi. Besteci, 1943'te Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne katıldı. Prokofyev ve Şostakoviç ile birlikte "formalist" müzik akımına karşı bir duruş sergiledi. Avrupa, Latin Amerika ve Amerika Birleşik Devletleri'nde konserler veren Haçaturyan, Sovyet Besteciler Birliği Genel Sekreterliği görevini ölene kadar sürdürdü. Renkli armoniler, büyüleyici ritimler, duygusal melodiler ve doğaçlamaları ile tanınan Aram Haçaturyan, arşivimizdeki kayıtları ile Ağustos ayı boyunca Borusan Klasik'te "Ayın Bestecisi" köşesinde...

RADYONUN KLASİK USTALARI

Her hafta 12.00 ve 22.00'de.

Pazartesi **Zerhan Gökpınar** "Notaların Dili" (10.00 ve 22.00)
Salı **Serhan Bali** "Müzik Takvimi" (12.00 ve 22.00)
Çarşamba **Halit Süha Çelikkıran** "Scaramouche ile Barok Çılgınlıklar Rehberi / Dekroşe" (10.00 ve 22.00)
Perşembe **Aydın Büke** "Gölgede Kalanlar" (12.00 ve 22.00)
Cuma **Ali Pınar** "Alafranga" (10.00 ve tekrarı Pazar 14.00)
Cuma **Ayşe Yavaş Dirik** "Pizzicato" (13.00 ve tekrarı Cumartesi 22.00)
Cumartesi **Ahmet Makal** "Müzikçe" (23.00 ve tekrarı Çarşamba 11.00)
Pazar **Serla Balkarlı** "Müzik Masası" (15.00 ve tekrarı Cuma 11.00)

KADANS

Kültür ve sanat dünyasında iz bırakan değerli müzik insanlarımızı saygıyla anıyoruz...

Demirhan Altuğ 17 AĞUSTOS 1995
Uğurtan Aksel 22 AĞUSTOS 2017

AĞUSTOS AYINDA

HAFTA SONLARI

Cumartesi 12.00-14.00 ve 18.00-19.00 arası
Pazar 12.00-13.00 ve 18.00-20.00 arası

14. Bodrum Müzik Festivali

4-5 AĞUSTOS

4-8 Ağustos 2018 tarihleri arasında gerçekleşecek olan festival; Fazıl Say, Gülsin Onay, Christina Pluhar, Vikingur Ólafsson, Avi Avital, Sevil Ulucan, İbrahim Yazıcı, Çağ Erçağ, Gülru Ensari, Dorukhan Doruk, Camille Thomas, Veriko Çumburidze başta olmak üzere başarılı müzisyenlere ev sahipliği yapacak. Bu yorumcuların kayıtlarıyla dolu bir hafta sonu Borusan Klasik'te...

15. Uluslararası Gümüşlük Klasik Müzik Festivali

11-12 AĞUSTOS

10 Ağustos ile 2 Eylül arasında gerçekleşecek festival aynı zamanda virtüöz yorumcuların ustalık sınıflarıyla tam bir müzik akademisi. Sürprizlerle dolu festivalin bu yılki ağır topları arasında Alexander Markov, Gülsin Onay, Cyprien Katsaris, Shaun Choo, Konrad Richter, Blessing Chimanga Band ve Oran Etkin Quartet - Jazz 4tet yer alıyor. Festivalin yıldızlarını Borusan Klasik'te sahneye davet edeceğimiz bir hafta sonu...

Taze Kayıtlar

18-19 AĞUSTOS

Borusan Klasik'te dumanı tüten albümlerden seçtiklerimizle dopdolu bir hafta sonu. Oda müziği eserlerinden senfonilere, çalgılarında usta yorumculardan yıldızı parlayan gençlere, ilk kez birlikte dinleyeceğimiz yeni kayıtlar...

Müziğin Kahramanları

25-26 AĞUSTOS

30 Ağustos Zafer Bayramı'nın 96. yıldönümü arifesinde müzikte "umut ve kahramanlar" temasını taçlandıran Borusan Klasik, eserlerinde kahramanlığı dile getiren bestecilerle çok özel bir hafta sonu sunuyor.

CUMA RAPSODİSİ

Her Cuma 12.00'den itibaren, Tantanalı Huşu ve arkadaşlarının kılavuzluğunda rengârenk notalar ve özgürleştirici rotalarda dünyaya yelken açıyoruz.

KLASİK TATLAR

Her Pazar 10.00-12.00 ve 22.00-24.00

Serhan Bali 5 AĞUSTOS
Cengizhan Yeldan 12 AĞUSTOS
İştar Gözaydın 19 AĞUSTOS
Can Atilla 26 AĞUSTOS

PROGRAMLARDAN SEÇMELER

Barthez ile "Jazzino"
Usta radyo yapımcısı Barthez'in hazırladığı Jazzino'da, caz ve klasik müzik iç içe geçtiğinde ortaya çıkan harika sesleri duyacağız. Caz müziğinin efsane isimlerini, klasik müziğin şaheserlerini caz formunda yorumlarken dinlemek isteyenler için Jazzino, her Cumartesi saat 19.00'da...

Ali Pınar ile "Alafranga"
Oyuncu, müzisyen ve yapımcı Ali Pınar, Alafranga'da her ay farklı bir tema üzerinden klasik müzik diyarında geziyor. Bu gezinti sırasında başlıca dönem ve bestecilerin, üslup ve nitelikleri ile tarihten notlar aktarılıyor. Her Cuma 10.00'da, tekrarı Pazar 14.00'te...

Ekrem Ataer ile "Kapriçyo"
Usta radyocu ve müzisyen Ekrem Ataer ile her hafta, notaların kaprisli sahiplenmelerle örgülediği melodileri, saklandıkları yerden çekip çıkarıyoruz. Her Cuma 23.00'te, tekrarı Pazartesi 24.00'te...

Tülay Bilginer ile "Mavi Rapsodi"
Gazeteci-yazar Tülay Bilginer'in hazırlayıp sunduğu programda, belki de radyoda ilk defa bir roman yazılıyor. Yazarın son romanı *Yaraya Sus Basmak*'tan bölümler, roman kahramanlarının dinlediği müziklerle sürüyor. "Mavi Rapsodi"de, müthiş bir aşk hikâyesi, sevginin rengi mavi duygusallığıyla, dönem romanı olarak ve rapsodi tadında, radyo mikrofonlarında, her Cuma 23.00'te...

GENÇ KLASİK

Begüm Aslan ile "Bestecinin Elinden"
Dünden bugüne bestecilerin dünyasında olup bitenler, besteciliğe dair bilinmeyenler, usta bestecilerin yanı sıra günümüz bestecilerinin elinden çıkmış yeni besteler... "Bestecinin Elinden", Çarşamba geceleri saat 24.00'te...

Beste Su Bayramoğlu ile "Perdedeki Notalar"
Filmlerin hikâyelerine eşlik eden, onları bir de notalarla anlatan yapıtlar... "Perdedeki Notalar", dinamik atmosferiyle Perşembe geceleri saat 24.00'te ve Cuma saat 12.00'de...

Nereden? Nasıl?

Borusan Klasik'i internette **www.karnaval.com/borusanklasikdinle** adresinden, mobil ortamda iPhone (App Store), Blackberry (Blackberry App World), Nokia Symbian (Ovi Store) ve Android (Google Play Store) cihazlarınıza indireceğiniz "Karnaval" uygulamasıyla,
iPad kullanıyorsanız yine App Store'dan indireceğiniz "Karnaval Radyo" uygulamasıyla dinleyebilirsiniz.

Beethoven ve halk şarkıları

Halk müziği ve sanat müziğinin erken 19. yüzyıldaki ilişkisine İngiliz, İrlanda ve İskoç geleneksel melodilerine yeni besteler ve yeni metinler yazdırarak bir koleksiyon oluşturmak isteyen halk müziği koleksiyoncusu ve müzik yayımcısı George Thomson'ın isteği üzerine Beethoven'ın bestelediği şarkılar üzerinden bir bakış...

Halk müziğiyle sanat müziğinin birbirine yaklaşması ve birbirinden beslenmesi, daha doğrusu sanat çevrelerinin halk müziğini "itibarlı" bir müzik olarak görmeye başlamaları, aslında 19. yüzyılda gerçekleşmiş bir olaydır. Bunun öncesinde, uzun yüzyıllar boyunca ikisi arasındaki ilişki kolay anlaşılacak türden olmamıştı. Çoğunlukla üst sınıflara hizmet eden sanat müziği çevreleri, hem halk melodilerini devşirip dönüştürmüş (kısaca sanatsal yaratılarında ondan beslenmiş) hem de itibarsız gördüğü ve alt sınıflara ait olarak aşağıladığı bu müziği, otantik formu içinde reddetmiş ya da görmezden gelmiştir.

Yakınlaşmanın erken aşamalarında (19. yüzyılın başları) Bartok'un yaptığı gibi ciddi ve metodik bir saha araştırmasından ya da halk müziğinin, bestecilerin armonik dillerinin çekirdeğini oluşturduğundan söz etmek zordur. Bunu, daha çok yükselen milliyetçilikle birlikte oluşan, ama çok da öze temas etmeyen bir "sempatik" bakış olarak görmek daha doğru olur. Yine de tartışılmaz bir gerçek, Sibelius'un Finlandiya'ya veya Grieg'in Norveç'e özgü bir yazım dili kullanması gibi, artık bestecilerin yerel kültürlerine özgü bir müzikal dil geliştirmeye başlamış olmalarıdır. Elbette bu müzikal akım bir anda ortaya çıkmamıştır. Öncesinde Haydn, Beethoven, Schumann ve doğal olarak Chopin ve Liszt'in çeşitli ülkelerin geleneksel

müzikleriyle ilgilendikleri bilinmektedir. Ancak bu ilginin beslendiği kanal, bir sonraki dönemden farklı olarak sadece milliyetçilik değildir. Örneğin, Chopin'in Polonya ulusal danslarına ilgi duymasının yanında Paris'te duyduğu İspanyol müziğinden de çok etkilendiğini biliyoruz. Bu bestecilerin nadir dikkat çeken bu yönleri aslında bir başka yazının konusu olabilecek denli derin ve ilginçtir.

Geçtiğimiz günlerde Beethoven'ın *İskoç Halk Şarkıları*'ndan bir seçkiyi konserde seslendirme şansı buldum. Bu şarkıların varlığından önceden haberdardım, ancak ne sayılarına ne de bestelenme hikâyelerine dair bilgim vardı. Son derece hoş olan bu şarkılar, piyanolu üçlü ve şan için amatör müzisyenlerce seslendirilmek üzere yazılmış. Halk müziğiyle sanat müziğinin erken 19. yüzyıldaki ilişkisine Beethoven'ın Büyük Britanya halk şarkıları derlemeleri üzerinden bakmak ilginç olabilir.

Büyük Britanya'nın halk ezgilerini düzenleme fikrini Beethoven'ın kafasına sokan hiç kuşkusuz dönemin ünlü halk müziği koleksiyoncusu ve müzik yayımcısı İskoçyalı George Thomson'dır. İngiliz, İrlanda ve İskoç geleneksel melodilerine (düzenleme adı altında) yeni besteler ve yeni metinler yazdırarak bir koleksiyon oluşturmak isteyen George Thomson, dönemin pek çok önemli bestecisinin kapısını çalmıştır. Bunların içinde Beethoven ve Hummel de vardır. Öncesinde ise Haydn'ın halk müziği düzenlemelerini basmıştır. Edinburgh'da yaşayan Thomson'un bu "meşakkatli" girişiminin her ne kadar geleneksel ezgilerin unutulmasını önlemek için attığı özverili bir adım olduğu söylense de gerçekte durum biraz daha farklıdır. 1793-1841 tarihleri arasında toplam altı ciltte 300 şarkı yayımlayan Thomson'un ticari kaygılarının sanatsal kaygılarından daha ağır bastığı söylenebilir. Şarkıların orijinal söyleniş biçimleriyle ve sözleriyle hiç ilgilenmemiş, hatta şarkıların notalarını bile daha önceden basılmış edisyonlardan temin etmiştir. Daha sonra, bu notaları ünlü bestecilere göndererek düzenlemelerini

Ludwig van Beethoven

Eserlerin karakterlerini daha iyi anlamak isteyen Beethoven, 1809 yılından itibaren ısrarla halk şarkılarının sözlerini talep etmiş ancak hiçbir zaman olumlu yanıt alamamıştır. Çünkü Thomson, bu geleneksel ezgilerin sıklıkla argo ve üst sınıfın zevkine uymayan sözleri yerine dönemin saygın şairlerinden yeni metinler talep ediyordu.

George Thomson

istemiş; düzenlenmiş şarkılara da Robert Burns ve Sir Walter Scott gibi yine dönemin ünlü şairlerine ısmarladığı sözleri giydirmiştir. Bir diğer anlatımla; hazır melodilere söz yazdırmıştır. Böylelikle İskoç, İngiliz, İrlanda, hatta Galler melodileri Viyana tarzı armonilerle yeniden bestelenmiş, modern sözlerle içeriğinden iyice arındırılmıştır. Thomson, bu şarkılar üzerinden daha sonraki dönemlerde ulusal karakteri yansıtmadığı gerekçesiyle çok eleştirilmiştir.

Beethoven'ın bestelediği şarkıların toplam sayısı dudak uçuklatıcıdır: 180! Dahası bu parçalar çok kısa bir zaman diliminde bestelenmiştir. Ayrıca, tahmin edilebileceği gibi bunlar, paraya ihtiyacı olan genç Beethoven'ın besteleri de değildir. Beethoven bu şarkıları, şanının ve zenginliğinin zirvesinde, Op.101 ve 106 piyano sonatları ile 4. ve 5. piyano-çello sonatlarıyla aynı zamanda bestelemişti. Beethoven gibi başına buyruk bir bestecinin böylesi bir projeyi neden kabul ettiği ise meçhuldür. Tek makul açıklama, bu fikrin Beethoven'ın hoşuna gitmiş olması olabilir. Gerçekten de Beethoven'ın bu parçaları ne kadar ciddiye aldığını Thomson'a yazdığı sitem dolu bir mektuptan anlıyoruz[1]. Öncesinde Thomson, Beethoven'a hitaben yazdığı bir mektupta söz konusu parçaların amatör pazar için çok zor olduğunu, İskoçyalı hanımefendilerin bunları çalabilmeleri için basitleştirilmeleri gerektiğini belirtir. Bunun üzerine Beethoven, 25 Mayıs 1819'da Thomson'u yanıtlar: *"Siz eğer ülkenizdeki müzisyenlerin seviyesine ve zevklerine dair bana yeterli bilgi vermez, bestelememi istediğiniz melodilerin sözlerini göndermezseniz benim amacınıza uygun beste yapmamı nasıl bekleyebilirsiniz?"* Gerçekten de eserlerin karakterlerini daha iyi anlamak isteyen Beethoven, 1809 yılından itibaren ısrarla halk şarkılarının sözlerini talep etmiş ancak hiçbir zaman olumlu yanıt alamamıştır. Çünkü Thomson, bu geleneksel ezgilerin sıklıkla argo ve üst sınıfın zevkine uymayan sözleri yerine dönemin saygın şairlerinden yeni metinler talep ediyordu. Esasen bu şiirleri melodiye uygun yazdırdığı için, eser eline geçmeden şiiri de

ısmarlayamıyordu. Kısacası sözler, parçalar bestelendikten sonra onların üzerine yazıldı. Thomson 21 Aralık 1812 tarihinde Beethoven'ın yıllardır yinelediği şiir taleplerinden birine yanıt verirken, bir itirafta bulunmak zorunda kalıyordu: *"Sözleri size veremem; zira onlar şu an sadece şairin zihninde."*

Hayatında Britanya'ya hiç ayak basmamış olan Beethoven'ın eline ulaşan tek materyal olan melodileri nasıl işlediği ve hayal ettiği "geleneksel" karaktere nasıl ulaştırdığı oldukça ilginçtir. En nihayetinde ortaya çıkan, geç dönem Beethoven ile geleneksel müziğin bir sentezidir. Bu duruma en iyi örnek Op.108/8 *Lovely Lass of Inverness* olabilir. Bu acıklı şarkı Culloden Savaşı'nda ailesini kaybeden bir genç kızın ağzından aktarılır. Kız, İngiliz güçlerini yöneten Cumberland Dük'ünden "Zalim Lord" diyerek söz eder. Beethoven'ın bu konudaki tarihsel bilgisinin düzeyini bilemiyoruz elbette ancak kesin olarak bildiğimiz şey, Beethoven'ın, müziği üzerine sonradan yazılan Richard Bruns'un şiirinden doğal olarak haberinin olmadığı. Beethoven, eline ulaşan materyalden olağanüstü bir müzik yaratır. Fakat, bu bir İskoç halk şarkısından ziyade Beethoven'ın son dönem sonatlarının yavaş bölümlerini andırır. Melodi, ıskalanamayacak denli "İskoç"tur. Beethoven'ın çalgılaması da parçanın trajik karakterini mükemmel bir biçimde yakalar. Ancak ortaya çıkan ürün bir anlamda yapmacıktır. Bu durum apayrı bir analizi gerektirir ve bu yazının kapsamını aşar. Ancak, belirtmek gerekirse Op.101 Piyano Sonatı'nın üçüncü Bölümü'nü ve bu parçayı dinlemek, durumu örneklemek için yeterli olacaktır.

Bu karışımın ne ölçüde halk müziği olduğu, sıralanan nedenlerle tartışmaya açıktır. Belki de en doğrusu bu karışımın halk müziğinin idealize edilmiş bir hâli olduğunu söylemek olacaktır. Diğer bir deyişle, aynı Chopin'in mazurkaları gibi halk müziğinin sanat müziğine dönüştürülmüş hâlidir. Tabi ki Beethoven bunu Chopin'in yaptığı ustalıkla yapamaz, yapması da düşünülemezdi. En azından, elinde ona yol gösterebilecek bir materyal yoktu. Ayrıca Chopin, mazurkalarını herhangi bir zorluk ve anlaşılırlık ölçütü gözetmeden yazarken Beethoven, düzenlediği halk şarkılarını herkesin çalabileceği ve anlayabileceği düzeyde tutmaya çalışmak zorundaydı.

***

Beethoven ve benzeri besteciler ait oldukları kültürün ve ülkenin sınırlarını aşmışlardır. Beethoven'ın herhangi bir eserini belirli bir döneme ve kültüre hapsetmek onun dehasına haksızlık etmek olur. Thomson bu eserlerin ideal bir halk müziği yaratacağı ve "kaba" olduğuna inandığı orijinal hâllerinin yerini alacağı inancıyla harekete geçmiş olabilir. Ancak yine de, Beethoven'ın kaleminden çıkan, Thomson'un beklentisinin ve amacının çok dışındaydı. Benzer şeyleri Thomson'un sipariş ettiği şiirlerden bazıları için söylemek de mümkün. Sir Walter Scott'un kaleminden çıkan hiçbir dize sadece yazıldığı bağlama ithaf edilemez.

Dünya, her ülkenin kendi sınırları içine çekilirken homojenleşmeyi de beraberinde kucakladığı, evrensel olana kulaklarını tıkadığı ve sırtını dönmeye başladığı bir döneme doğru hızla ilerliyor. Buna karşı ne yapılacağını bilemiyorsak, bu büyük insanların temsil ettikleri değerler ve geçmişin acıları bize yolumuzu göstermeli.

DİPNOT

1- Beethoven ile Thomson arasındaki mektuplaşma için şu kaynağa bakılabilir: Donald W. MacArdle, "Beethoven and George Thomson", Music & Letters, Vol. 37, No. 1 (Jan., 1956), pp. 27-49; Oxford University Press.

Doç Dr. Michael Kuyucu ile AKADEMİK BAKIŞ

Türkiye'nin akademisyenlere mikrofon uzatan tek radyo programı

Duayen akademisyenler politikadan spora, müzikten eğitime gündemdeki konuları bu programda değerlendiriyor.

~ Hangi üniversiteye girmeli? ~ Hangi bölümü neden seçmeli?
~ Üniversiteler ne tür iş imkanları sunuyor?

Okul, bölüm seçimi ve daha pek sorunun cevabı Doç. Dr. Michael Kuyucu'nun hazırlayıp sunduğu ve Türkiye'nin en önemli akademisyenlerinin konuk olduğu program Akademik Bakış'ta.

Akademik Bakış pazar günleri saat 11:00'de CRI TÜRK'te...

Radyo - Tv - Dijital Portal - Web Tv - Web Radyo - App.
www.criturk.com - www.criturk.fm

A. F. Schindler'in kaleminden Beethoven Sonatları

✎ **Cihan Barut**
✉ cihan@cihanbarut.com

19. yüzyılın sonlarına doğru Edison gibi girişimciler sayesinde ses kayıtları alınabilir hâle gelmiş, ünlü piyanistlerin icralarına ilişkin gerçekler ve efsaneler birbirlerinden ayrılabilmiştir.

1833 doğumlu Brahms'ı 1889 yılında kayda alınmış bir silindirden kısık sesli de olsa duyabilirsiniz. Saint-Saëns da kayda alınmış bir diğer piyanisttir. Kayıt edilebilen diğer piyanistler arasında bulunan Pugno 1852, Paderewski 1860, Rosenthal ve Sauer 1862, Rahmaninov 1873 ve Hofmann 1876 yıllarında doğmuşlardır.

Peki 18. yüzyıl? Örneğin Beethoven... Eserlerini nasıl icra ederdi? Bu soruya yanıt verebilmek için elimizde herhangi bir ses kaydı olmaması, konu hakkında asla fikir edinemeyeceğimiz sonucunu çıkarmamalı. Ünlü bestecinin son 10 yılında yanında olan Anton Felix Schindler, Beethoven'ın sekreterliğini, kahyalığını yapmakla kalmamış, aynı zamanda öğrencisi de olmuştur.

Bestecinin "Benim tanıdığım Beethoven" olarak Türkçeye çevrilebilecek *Beethoven As I Knew Him* başlıklı biyografisini de kaleme alan Schindler, Beethoven'ın hayatına dair anekdotlar dışında oldukça detaylı bir icra analizine de yer vermiştir. The New York Times'ın müzik eleştirmenlerinden Harold Schoenberg, oldukça kolay bulunabilecek bu biyografiye rağmen pek çok piyanistin bu kaynak ve analizden habersiz olmasını yadırgadığını *Büyük Piyanistler* adlı kitabında açıkça ifade etmiştir.

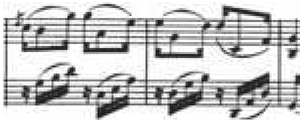
Hiçbir detayı atlamadan yaptığım bu çevirinin tüm piyanistlere faydalı olmasını dilerim.

www.pianochronicle.com

Beethoven'ın Op.14'te bulunan iki piyano sonatını, kelimelerin el verdiği ölçüde nasıl icra ettiğini izah etmek için çabalayacağım. Beethoven'ın bu iki besteyi çalarken göstermiş olduğu harika performans bir nevi müzikal hitabet sanatıydı. Bir diyaloğun, esnek ses tonuna sahip iyi bir konuşmacı tarafından iki bölüme ayrıldığını hissettiren nüanslar gibi, sonat formunun kontrast renklerini ayıran, ayrıcalıklı bir performans!

Heyecanlı ve ruh dolu başladığı *Allegro* açılışı, altıncı ölçüde ve aşağıdaki pasajda hafifletirdi.

Burada hafif bir *ritardando*, temanın nazik sunumu için ön hazırlık görevi görürdü.

Bu bölümün icrası zarif şekilde gölgelendirilmişti ve takip eden ölçülerde,

Beethoven'ın belirli notaları basılı tutma huyuyla birleşen yumuşak ve süzülen dokunuşunun yarattığı canlı "renkler" dinleyiciyi büyülerdi.

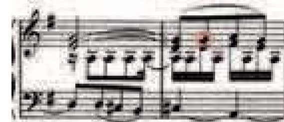
Takip eden 16'lık nota gruplarında,

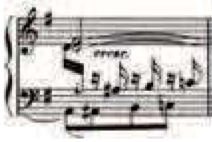
her grubun dördüncü notasını güçlü şekilde vurgulayarak çalar, cümlenin tamamına keyifli bir ifade katardı.

Takip eden kromatik koşuya geldiğinde esas tempoya geri döner ve aşağıdaki pasaja gelene kadar bu tempoyu korur;

bu ölçüde ise temposu *andantino*'ya döner, basları ve armoninin üst kısmındaki işaretlediğim üçüncü notaları net şekilde vurgulardı.

Dokuzuncu ölçüye geldiğinde, dikkat çekici şekilde basları vurgular, ardından gelen kadansı, ilk tekrara kadar sürdürdüğü orijinal tempoda bitirirdi.

İkinci bölümde, Beethoven La bemol majör ifadeyi, hemen önceki iki ölçünün *ritardando*'su ile sunardı. Bu ifadeyi kuvvetli biçimde vurgulayarak tüm "resmin" üzerine "rengarenk" parıltılar bırakırdı.

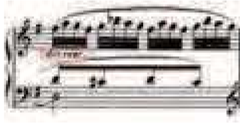
Tizde yer alan aşağıdaki bölümün ilk notalarını kuvvetli şekilde vurgular, nota sürelerini biraz aşacak şekilde de uzun tutarak büyüleyici bir cümle kurardı.

Sol elini tuşların üzerinde sürünürcesine hareket ettirerek basları hafif şekilde artan bir yumuşaklıkla çalardı.

Bir sonraki pasajın bitiş ölçüsünde yer alan *decrescendo*'ya mutlaka bir *ritardando* eşlik ederdi.

Aşağıdaki yeni cümleye *andante* tempoda başlardı.

Beşinci ölçüde zayıf bir *accelerando* ve tonda yükseliş duyulur, altıncı ölçüde ise orijinal tempoya geri dönerdi.

İlk bölümün geri kalanında da başta sürdürdüğü tempoyla devam ederdi.

Beethoven, bu ufak tempo farklılıklarını muazzam şekilde hazırlar, sunuşta dinleyiciyi büyülerdi. Kendimi doğru ifade edebiliyorsam eğer; "renkleri" oldukça zarif şekilde birbirine karıştırırdı.

Kulağa anlamsız gelecek, sanatçının kendisini ve eserini ön plana çıkarmak için yapılmış ve hiçbir karakteristik özelliği barındırmayan bu zarif tempo dokunuşları, birinci bölümün ruhunu hissedebilen dinleyicilere ilk bölümü tekrar etmemelerini tavsiye eden cinstendi.

Mi majör diğer sonatın (Op.14) icrasıyla ilgili birkaç ölçü üzerinde açıklama yapmak isterim...

Birinci *Allegro* bölümün sekizinci ve dokuzuncu ölçüsünde

tempoyu düşürür, tuşlara daha forte basar ve işaretlediğim notaları daha uzun basılı tutardı. Bu suretle parçaya tarif edilemez bir samimiyet katardı.

10. ölçüde,

orijinal tempoya geri döner, kuvvetli vurgulamaları devam ettirirdi.

Bir sonraki ölçü,

hem *diminuendo* hem de bir nebze yavaş çalınır, takip eden 12. ve 13. ölçülerde de aynı prensip devam ederdi.

Orta bölümün sunumunda,

sohbet duygusal bir hâl alırdı. Yaygın tempo *andante* olmasına rağmen düzenli şekilde sürdürülmezdi; her zaman önceki prensip tanıtılır, ilk notalarda hafif duraksanırdı.

Aşağıdaki ölçüde ise,

sevinç dolu bir ruh hâlini ifade ederdi. Sonatın orijinal temposuna dönülür ve ilk bölümün sonuna kadar sürdürülürdü.

İkinci bölüm, aşağıdaki ölçüden itibaren,

artan bir özgürlük ve genişlikle icra edilirdi. Artırılan tonlama, zarif *pianissimo* gölgesinde kalır, belirgin olan diyalog, çaba sarf edilmeden somutlaşırdı.

İkinci bölüm olan *allegretto* Beethoven tarafından *allegro furioso* olarak yorumlanırdı.

Aşağıdaki akor dizisinde,

oldukça uzun sayılabilecek bir süre duraklardı. Devamında temposunda geri dönerdi.

Maggiore'de temposu kısmen ılımlıydı. Beethoven burayı oldukça güzel ifade ederdi. Tek bir nota bile eklemez ancak vurgulamaları kullanırdı.

Vurgulama konusunda, ifade etmeliyim ki, ufak (çarpma) notalara (*appoggiaturas*) belirgin şekilde kuvvet katardı. Bunu özellikle minör ikililerde uygulardı.

Sonatın *Rondo* bölümünde ise tempoyu korurdu. Birinci ve üçüncü duraklama ölçülerinde ise *ritardando* yapardı.

Beethoven, Op.14'te yer alan iki sonatta, ilk sonatı olan Op.2'de (Fa minör), Op.10'da, *Pathetique Sonat*'ta (Op.13), *Ay Işığı Sonatı*'nda (Op.27) hemen hemen her bölümün icrasında duyguların değişimine göre tempoyu da değiştirirdi.

Soprano Kristine Opolais ve tenor Jonas Kaufmann Manon Lescaut operasının başrollerini söylediler.

Manon Lescaut

125 yaşında bir Puccini başyapıtı

"Üçüncü deneme tılsımlıdır" vecizesi muhtemelen en çok da Puccini ve 125 yaşındaki operası *Manon Lescaut* için geçerlidir. Çünkü eser bestecinin üçüncü operasıdır ve Fransız yazar Abbé Prévost'nun 1731 tarihli romanını temel alan Auber'in (1856) ve Massenet'nin (1884) bestelerinin ardından 1893 yılında sahnelenen üçüncü yorumdur.

Berna Başaran
bernab99@yahoo.com

Puccini'nin Auber'in bestelediği operadan haberinin olup olmadığı bilinmiyor. Ancak Giulio Ricordi'nin, Puccini'ye Massenet'nin dokuz yıl önce bestelediği *Manon* (Eser İtalya'da ancak Puccini'nin eserinden yedi ay sonra sahnelenme imkânı bulabilmiştir) nedeniyle karşı çıkmasına bestecinin şu argümanla karşılık verdiği bilinir: *"Manon benim inandığım bir kahraman ve eminim ki halkın kalbini kazanacak. Neden iki Manon operası olmasın? Manon gibi bir kadının birden fazla sevgilisi olabilir. Massenet konuyu bir Fransız olarak pudra ve menüetlerle hissediyor. Ben bunu bir İtalyan olarak umutsuz bir tutkuyla hissedeceğim."* Puccini bu fikirden yola çıkarak Fransız edebiyatının bu seçkin eserini 19. yüzyıl İtalya'sını tanımlayan sosyal, politik ve müzikal görünümü yansıtan bir ustalık eserine dönüştürür, şöhrete ve servete kavuşur.

Abbé Prévost'nun özgün adı *Şövalye Des Grieux ve Manon Lescaut'nun Hikâyesi* olan romanı önce Hollanda'da (1731), sonra da Fransa'da (1733) yayımlanır. Kitap, dönemin ileri gelenleri arasında konusu açık-saçık, ahlak bozucu bulunduğu için tepkiyle karşılanarak toplatılır. Buna rağmen çok popüler olur ve korsan sürümleri dağıtılır. Roman özet olarak bir asilzade olan De Grieux'nün tüm aldatılmışlığına ve kandırılmışlığına rağmen kibar bir fahişe olan sevgilisi Manon Lescaut'yu tutkuyla sevmesi yüzünden unvanından, mirasından ve onurundan mahrum kalmasını; Paris'te aşk, zevk, entrika ve heyecanla başlayan hikâyenin Manon'un Amerika'nın Louisiana çölünde ölmesiyle sonlanmasını anlatır. Romanın anlatıcısı De Grieux'dür, onun geriye dönüşlerinde Manon'un konuşmalarından alıntılar yer alır.

Libretto

Peki, Puccini'nin Manon'u kimdir? Ahlak yoksunu, nankör, merhametsiz, eğlence ve maddiyat tutkusunun kölesi bir kışkırtıcı mı? Bir feminist, ileri görüşlü ve demir iradeli bir kadın mı? Yoksa tehlikeleri öngöremeyecek kadar saf ve duygusal bir kız çocuğu mu? Yazgısını tüm çabasına karşın değiştiremeyen, güzelliğine ve kıvrak zekâsına rağmen erkek

egemen toplumun sömürüsünden kurtulamayan bir kurban mı? Belki hepsi, belki de hiçbiri. Manon muhtemelen bu yüzden Puccini'nin "Aşık Küçük Kadınlar" (Piccole Donne Innamorate) serisinin ilk kahramanı olarak gizemini ve cazibesini günümüze değin koruyor ve opera, eleştirilen tüm özelliklerine rağmen dünyanın en çok sahnelenen eserlerinden biri olmaya devam ediyor.

Manon kimliğinin muğlaklığına ek olarak, romanın çok katmanlı yapısı, aralarında Puccini'nin de bizzat bulunduğu sekiz libretto yazarını oldukça zorlar ve bu durum operanın olay örgüsüyle ilgili eleştirilere temel oluşturur. Librettodaki kopukluklar arasında en çok iki aşığın birinci perdenin bitiminde kaçmasından sonra ikinci perdenin beraber yaşama ve terk etme sürecine değinilmeksizin doğrudan Manon'un metresi olduğu Geronte'nin malikânesinde başlaması üzerinde durulur. Bu hikâyelerin sahnede yer bulmamasına sebep olarak Puccini'nin besteleme sürecinde evli bir kadın olan Elvira Gemignani (ki daha sonra oğlu Antonio'nun annesi ve eşi olacaktır) ile birlikte olmasının ve onu hamile bırakmasının bir nevi hasıraltı edilmesi gösterilir. Yine benzer şekilde, terk etme sahnesinin operadan çıkarılmasının Manon'u seyircinin gözünde daha sempatik hâle getirdiği düşünülür.

Teatral bütünlük açısından en çok eleştirilen ikinci husus da üçüncü ve dördüncü perde arasındaki boşluktur. Aşıklar üçüncü perdenin sonunda birleşir ve Yeni Dünya'ya doğru yol alır, dördüncü perdede ise oraya nasıl vardıkları hakkında en ufak bir ipucu verilmeksizin seyirci onları birdenbire Louisiana çölünde kaybolmuş bir hâlde bulur. Prévost'nun orijinal eserinde ise De Grieux valinin yeğenini Manon yüzünden düelloda yaralar ve rakibini öldürdüğünü zannederek Manon'la çöle kaçar.

Prévost'nun eserine oldukça sadık kalan Massenet'ye kıyasla Puccini romanda görece olarak tali olan bazı karakterleri (De Grieux'nün babası, sadık arkadaşı rahip adayı Tiberge vs.) librettodan çıkarır. Romanda ve Massenet'nin eserinde Manon'dan ayrıldıktan sonra bir rahip adayı olarak manastıra kapanan (kapatılan) De Grieux'nün tersine, Puccini'nin De Grieux'sü sadece Manon'u yeniden kazanmak için çareyi kumarda arayan (ki bu duruma sadece bir aryozoda değinilir), Massenet'nin erkek kahramanına göre daha belirgin-hatta neredeyse Manon'la başa baş-eşit ağırlıkta bir karakter yansıtır. Manon'un ağabeyi romanda yansıtılan berbat kriminal kişiliğin tam tersine, operada Manon'a ve De Grieux'ye yardımcı olmak için elinden geleni yapar.

Müzik

Librettonun yazım aşamasında yaşanan handikaplar üç senelik besteleme sürecinde ve hatta çok daha sonrasında kendisini gösterir. Besteleme sürecinin tarihçesi revizyonlar nedeniyle farklılık arz eder; ilk önce birinci perde bestelenir, sonrasında dördüncü perde, müteakiben ikinci perde ve nihayetinde üçüncü perde yazılır. Tüm bu handikaplara rağmen eserin başarılı oluşu, bestecinin besteleme süreci öncesinde Bayreuth'a gidip Wagner'in müziğini dinlemesine ve Wagner'in "sürekli opera" ilkesine bağlı kalmasına atfedilir. Orkestral yapı tüm büyük aryalara ya da açıklayıcı monologlara rağmen kesilmez, çünkü orkestra partisyonu karakterlerin en içten hislerini tasvir etmeye muktedirdir.

Puccini *Manon Lescaut*'da daha önceden yazdığı eserlerinden faydalanır, buna en güzel örnek ise ikinci perdedeki madrigalde 1880 yılında bestelediği *Agnus Dei*'den ve muhtemelen 1884'te yazdığı menüetlerden faydalanmasıdır. Operanın aşk teması ise 1883 tarihli *"Mentia l'avviso"* aryasına dayanır. Besteci benzer bir şekilde 1890'da arkadaşı Savoy Dükü'nün ölümü üzerine

Giacomo Puccini

Manon Puccini'nin "Aşık Küçük Kadınlar" serisinin ilk kahramanı olarak gizemini ve cazibesini günümüze değin koruyor ve opera, eleştirilen tüm özelliklerine rağmen dünya sahnelerinin en çok sahnelenen eserlerinden biri olmaya devam ediyor.

Giacomo Puccini'nin dört perdeli operası Manon Lescaut'nun ilk temsili 1 Şubat 1893 günü yapılmıştır.

yaylı çalgılar dörtlüsü için bestelediği *Crisantemi*'den dördüncü perdede ve intermezzoda faydalanır. 'Crisantemi' sözcüğünün özü 'chrysanthemums' (krizantem) kelimesine dayanmaktadır. Latin kültüründe krizantem cenaze ve anma törenleriyle ilişkili bir çiçektir. Dolayısıyla intermezzo ve son perde Manon'un ölüm temasına işaret eder. İntermezzo beş dakikalık süresince vokal öğeleri barındırmadığı hâlde Manon'un suçlanmasına, Le Havre'den Amerika'ya gönderilmesine, De Grieux'nün onu çaresizce kurtarma çabalarına ve aşıkları bekleyen korkunç sona önceden işaret eder.

Bir başka Manon Lescaut temsilinde Kristine Opolais bu kez tenor Roberto Alagna ile birlikte söylüyor.

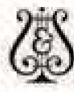
Eserde hem soprano hem de tenor rolleri açısından gösterişli ve önemli aryalar ve düetler bulunur. De Grieux'nün ilk aryası *"Donna non vidi mai"* aniden gelen aşkın ve büyülenmenin bir tezahürüyken, Manon'un ikinci perdede söylediği *"In quelle morbide"* tüm şaşaa ve gösterişe rağmen genç bir kadının kendisini nasıl yalnız hissettiğini, eski mütevazı ama mutlu günlerine duyduğu özlemi yansıtır. Orkestra eşliğinin oldukça zayıf olduğu bu arya ile Manon, De Grieux'yü terk etmekle birlikte kaybettiği masumiyet ve saflık nedeniyle hissettiği pişmanlığını iç burukluğuyla ifade eder ve aryayı kadınsal bir nihai coşkuyla bitirir. İkilinin yeniden bir araya gelmesiyle birlikte söylenen ünlü aşk düeti *"Tu, tu, amore tu"* cafcaflı yapısı ve erotik melodiler içermesi nedeniyle konser düetlerinin de favori parçalarından biri hâline gelir. Müteakiben De Grieux'nün söylediği *"Ah, Manon"* içerdiği *"Çamura batmış durumdayım, çirkinim ve kirliyim, kendimi satıyorum. Utanç ve hüzün beni sana daha da yakın kılıyor. Geleceğin karanlığında, söyle benimle ne yapacaksın?"* sözleriyle erkek karakterin umutsuzluğunu ortaya koymakla beraber onu dişi karakterle özdeşleştirir. De Grieux'nün Manon'un Amerika'ya gönderilmesi arifesinde söylediği *"Pazzo son... Guardate comio piango ed imploro"* ise çılgın bir aşığın son çabalarının yansımasıdır. Manon son perdede söylediği *"Sola, perduta, abbandonata"* ile kendisini mutlak bir ıssızlık ve çaresizlik içinde bulur. Güzelliğine lanet okurken, umutsuz bir son çabayla ölüme meydan okur.

Manon Lescaut'nun başarısı, bestecinin besteleme süreci öncesinde Bayreuth'a gidip Wagner'in müziğini dinlemesine ve Wagner'in "sürekli opera" ilkesine bağlı kalmasına atfedilir.

Önerilen Kayıtlar

1954, RCA Victor / Jonel Perlea, Licia Albanese, Jussi Björling, Robert Merrill
1954, Decca / Francesco Molinari-Pradelli, Renata Tebaldi, Mario Del Monaco, Mario Boriello
1957, EMI / Tullio Serafin, Maria Callas, Giuseppe Di Stefano, Giulio Fioravanti
1971, EMI Classic / Bruno Bartoletti, Montserrat Caballé, Plácido Domingo, Vicente Sardinero
1980, Deutsche Grammophon / James Levine, Renata Scotto, Plácido Domingo
1984, Kultur Video / Giuseppe Sinopoli, Kiri Te Kanawa, Plácido Domingo, Thomas Allen (DVD)
1984, Deutsche Grammophon / Giuseppe Sinopoli, Mirella Freni, Plácido Domingo, Renato Bruson
1993, Decca / James Levine, Mirella Freni, Luciano Pavarotti, Dwayne Croft
1998, Deutsche Grammophon / Riccardo Muti, Maria Guleghina, José Cura, Lucio Gallo
2015, Sony / Antonio Pappano, Kristine Opolais, Jonas Kaufmann, Christopher Maltman (DVD)

STEINWAY & SONS

HELICONIA

LALIQUE Tarafından Dizayn Edilen Sonsuz Güzellik

Steinway & Sons'un Lalique tarafından tasarlanan Heliconia, yüksek kalite ve işçilik standartlarına kendini adamış iki ünlü fabrika arasında olağanüstü ve yaratıcı bir işbirliğinin sonucudur. Steinway & Sons ve seçkin Fransız cam üreticisi Lalique'in bitmek bilmeyen mükemmellik arayışı, ortaklık için ideal bir temel oluşturmuştur.

Siyah veya beyaz renkte mevcut olan bu özel kuyruklu piyano, evinizi müzik ve estetik açıdan zenginleştirerek güzelliği ve zarafeti sunar. Bu piyanonun tasarımcıları Lalique'in zengin arşivlerinden klasik bir tasarım seçti. Orijinal olarak 1992'de Rene Lalique'nin torunu Marie-Claude Lalique tarafından tasarlanan - heliconia çiçeği bu güzel enstrümanlar için mükemmel bir dekor oluşturuyor. Alsace'deki Lalique fabrikasında sevgiyle hazırlanmış, enstrümanın parıldamasını sağlayan 75 kristal ile birlikte gümüş renkli inleyler piyanonun dekorasyonuna yerleştirilerek ilginç yansımalar ve netlik hissi yaratılmıştır.

Lalique tarafından tasarlanan Heleconia, Model O-180 / A-188 ve B-211 modellerinde üretilmektedir. Standart siyah veya beyaz kaplamaların yanı sıra, yüksek kaliteli kaplamaların veya ek renklerin kullanılması gibi özel istekler ile üretilmesi de mümkündür.

STEINWAY & SONS
steinway.com.tr

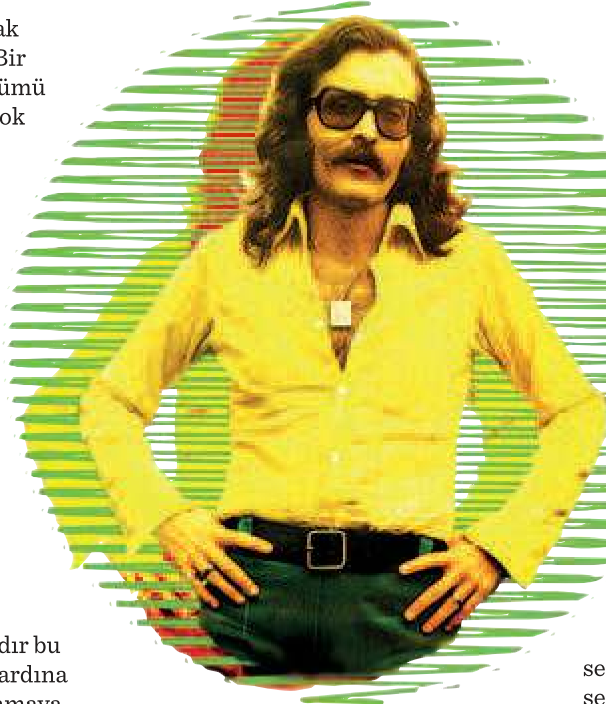
ZUHAL
TÜRKİYE'NİN 1 NUMARALI MÜZİK MAĞAZASI
zuhalmuzik.com

Proje albümlerin özensizliği

Son yıllarda proje albümlerinin sayısı iyice arttı. Nostalji müziğinin yeniden üretildiği bu albümler arasında çok güzel projeler olsa bu albümlerin genellikle itinasız ve baştan savma bir biçimde hazırlandığını görmek oldukça üzücü.

Proje albüm yapmak kolay iş değildir. Bir tematik proje albümü yapmadan önce çok ciddi bir çalışma yapmak, projeye konu olan sanatçıyı idrak etmek, eserlerini "yalayıp yutmak" ve eserlerin nasıl daha iyi bir biçimde sunulabileceğini düşünmek lazım. Ancak gözlemlerime göre son zamanlarda çıkarılan bazı albümlerde bunlar yapılmıyor; alelacele hazırlanan proje albümleri çıkarılıyor. Bunların çoğunun son yıllarda DMC tarafından yayınlanması ise müzik adına üzücü. Çünkü DMC ve Samsun Demir son 15 yılda Türk müzik sektöründe kalitenin en önemli örneği oldu, ancak son birkaç yıldır bu misyonunu terk eden DMC ardı ardına başarısız proje albümleri yayınlamaya başladı. Bunlardan biri de büyük usta Cem Karaca için hazırlanan *Merhaba Gençler* adlı proje albümü oldu.

Teoride muhteşem ama uygulama felaket

Açık konuşmak ve en son söylenecek şeyi en başta söylemek istiyorum... Teoride muhteşem bir tını veren böyle bir projenin bu kadar kötü uygulanmasına çok şaşırdım. Prode A'dan Z'ye sıkıntılı. En başta önce albümün adı sıkıntılı. Albüme neden bu ismin verildiğini anlamadım. Sanki Cem Karaca yaşıyormuş da yeni bir albüm yapmış ya da rahmetlinin eski bir albümü yeniden yayınlanmış gibi bir imaj verilmiş.

Albümü heyecanla dinlemeye başladım... Albümde toplam 13 Cem Karaca şarkısı ve bir şiir yorumu var. Şarkıları en az üç kez tek tek dinledim. Heyecanlanmak, zevk almak istedim ama olmadı. Cem Karaca'nın o dramatik, heyecanlı şarkıları gitmiş, yerine "mıy mıy" yorumlanan şarkılar gelmiş. Anadolu rock gitmiş, yerine batı rock ve gürültülü bir rock gelmiş. Bugün acaba Cem Karaca yaşasaydı bu şarkıları böyle düzenler miydi? Belki şarkılarının bu kadar kötü düzenlenmesine saygısından dolayı bir laf etmezdi ama eminim şarkıları çok daha iyi düzenletirdi.

Cem Karaca müziğinin ruhu yok

Albüm bir proje albümü, *tribute* albüm yani. Yorumcular ve gruplar birer Cem Karaca şarkısı seslendirmişler. Ama bana burada yer alan yorumcuların büyük bir bölümü Cem Karaca'nın müziğini anlamamış gibi geldi.

Albüm Sıla'nın *Sen de Başını Alıp Gitme* yorumuyla açılıyor. Felaket bir yorum ve felaket bir düzenleme! En kötü Sıla yorumlarından birini dinledim. Şarkıyı tek kelimeyle batırmış. Bu arada Nil Burak yaşarken, neden bu şarkının ona söyletilmediğini de anlamadım!

Teoman *Tamirci Çırağı*'nı seslendirmiş. "Mıy mıy" başlayıp aynı şekilde bitiyor şarkı. Yahu Teoman, sen yapma bari! O coşkulu şarkı cenaze merasimine dönmüş nerdeyse.

Fırat Tanış, *Sevda Kuşun Kanadında*'yı seslendirmiş, fena olmamış. En azından derli toplu bir düzenleme yapılmış. Daha iyi olamaz mıydı? Tabii ki olabilirdi.

Haluk Levent *Yorgunum Kaptan*'ı seslendirmiş. Bu çok önemli bir şarkıdır. Kötü olmamış, Haluk ruhunu katmış şarkıya. Yalnız düzenleme biraz daha iyi olabilirmiş.

Halil Sezai *Oh Be* adlı şarkıyı seslendirmiş. Vallahi Halil'den beklemediğim kadar iyi olmuş. Bu tarz projelerde şarkıların düzenlemeleri de çok önemli. Her solist kendi ekibine düzenletmiş şarkıları. Burada bir sıkıntı

var, yorumcuların aranjörleri de Cem Karaca'nın ruhunu kapamamış. Çoğu düzenleme basit ötesi olmuş. *Oh Be* bu açıdan albümün en kaliteli düzenlemesi olmuş. Aranjör Ekin Eti en azından bir şeyler eklemek istemiş ve bunu başarmış.

Mehmet Erdem ise *Islak Islak*'ı seslendirmiş. Erdem kendi melankolik yorumuyla şarkıyı çok ağırlaştırmış. Oysa Cem Karaca ne kadar dramatik ve coşkulu seslendirmişti! Bu şarkıda olduğu gibi diğer tüm şarkılarda da aynı şeyi hissettim; şarkılar orijinallerinin üstüne çıkamamış, kötü birer demo gibi kalmışlar.

Albümün en iyi yorumu Kolpa'dan!

Albümün en iyi düzenlemesini ve Cem Karaca ruhunu en iyi veren şarkısını Kolpa seslendirmiş. *Bu Son Olsun* adlı şarkının düzenlemesini Emirhan Cengiz yapmış. Bravo bu çocuğa, son yıllarda her yaptığı işte karşıma iyi bir düzenleme anlayışıyla çıkıyor. Cem Karaca ruhunu kaybetmeyen tek düzenleme ve yorum bu şarkıya nasip olmuş.

Albümde Can Bonomo da *Namus Belası*'nı seslendirmiş. Bonomo'nun sesi ve yorumu şarkıya oldukça yakışmış. Şarkıyı dinlerken, Bonomo bir rock *cover* albümü yapsa çok güzel olabilir diye düşündüm. Düzenleme bu şarkıda da biraz *soft*'laşmış. Bunu proje sahibi mi istedi, yoksa kazara mı öyle oldu, bilmiyorum. Bu bilinçli yapıldıysa çok kötü, çünkü bir *rocker* bu albümü bu *soft sound*'larla dinlemez. Popçulara mı dinletmek istiyorlar acaba? O da olmaz!

Albümün başarılı *cover*'larından biri de Yüksek Sadakat'ın yorumladığı *Ceviz Ağacı*. Yüksek Sadakat, Cem Karaca ruhunu ve duygusunu vermeyi başarmış. Grubun eski solistlerinden Cemil Demirbakan da *Kara Bahtım*'ı seslendirmiş. Açık konuşayım, bu şarkıda ortada kaldım. Ne beğendim ne de beğenmedim; sıradan bir düzenleme gibi geldi bana.

Albümün yıldızı Emirhan Cengiz

Albümde Gökcan Sanlıman *Sakın Dönme* şarkısını seslendirmiş. Çok ilginç bir şey söyleyeceğim: albümün en başarılı

Albüme neden bu ismin verildiğini anlamadım. Sanki Cem Karaca yaşıyormuş da yeni bir albüm yapmış ya da rahmetlinin eski bir albümü yeniden yayınlanmış gibi bir imaj verilmiş.

şarkılarından biri olmuş bu. Şarkıyı dinlerken çok zevk aldım. Sonra düzenlemesini kimin yaptığına baktığımda Emirhan Cengiz adını gördüm, bir kez daha bravo dedim! Cengiz, hafif bolero bir ritimle kurgulamış şarkıyı, Gökcan'ın tonunu tam uyarlamış ve çok kaliteli bir *cover* ortaya çıkmış.

Kök Grubu da *Bindik Bir Alamete* şarkısını seslendirmiş. Açık ve net söyleyeyim; hiçbir şey hissetmedim. Hatta başım ağrıdı; şarkı çok "zor" geldi bana.

Albümde Şevket Çoruh Parka'yı *cover*'lamış. Yorumcu duyguyu vermiş, Cem Karaca'nın ses tonunu andıran yorumu da güzel. Bu şarkının da düzenlemesini Emirhan Cengiz yapmış. Bir popçunun rock ve Cem Karaca ruhunu bu kadar başarılı bir biçimde sunması, *rocker* aranjörler adına çok manidar. Retro bir *soft-rock sound*'la düzenlemiş şarkıyı Cengiz. Çoruh iyi şarkı söylüyor, bence umut var.

Ayşen Gruda albümde şiir yorumuyla yer alıyor

Albümün kapanışını Ayşen Gruda yapıyor. Sude Bilge Demir'in şiirini, Emirhan Cengiz'in bestesi ve piyano eşliğinde okuyor Gruda. Çok romantik ve kaliteli bir melodi yakalamış. Şirini dikkatle dinledim, arkada akan müziği de dinledim... Çok etkileyici, güzel, romantik ve duygusal. Cem Karaca'yla bu şiir arasında nasıl bir bağ kurularak bu albüme eklenmiş, bilmiyorum. Ama bu duygudan bağımsız dinlediğim zaman, his veren bir çalışma olduğunu düşündüm.

Albüm bittiğinde karmaşık duygular içindeydim. Hüzünlendim, biraz kızdım, biraz da hayal kırıklığı yaşadım. Hüzünlendim, çünkü Cem Karaca'yı çok özlediğimi hissettim, ölümün ne kadar kötü bir şey olduğunu bir kez daha hissettim. Keşke daha uzun yaşasaydı!

Eksiklerle dolu bir proje albümü

Kızdım, çünkü Cem Karaca gibi bir "babaya" bir proje yapılırken daha itinalı olmak ve daha dikkatli çalışmak gerekirdi. Hayal kırıklığı yaşadım, çünkü bu albümden daha güzel şeyler bekliyordum. Baştan savma bir "toplama" albüm gibi geldi bana. Emirhan Cengiz dışında kimse çalışmamış sanki, herkes angarya yapmış işini. Bir ruh yok, bir Cem Karaca duygusu yok. Herkes şarkıyı söylemiş, teslim etmiş ve görevi bitmiş!

Sonuç olarak, Cem Karaca şarkılarını farklı bir *sound* ve yorumla dinlemek isteyenler edinsin bu albümü. Ama hiç heveslenmesinler, albümü dinlemeyi bitirdikten sonra tekrar eski Cem Karaca versiyonlarını dinleyecekler. Bu arada albümde *Yahya Kahya*'nın neden yer almadığını anlamadım, halbuki Cem Karaca'ya son baharını yaşatan bir şarkıydı...

Kolpa

Müzik Hattı

Yalın'dan albüm öncesi yaz teklisi

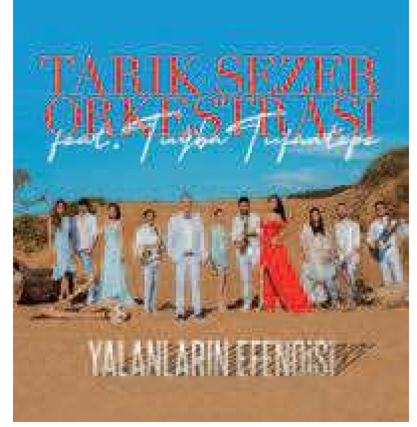
Aşk şarkılarının sevilen ismi Yalın yeni teklisi *Sensiz Ben Ne Olayım*'la müzikseverlerle buluştu. Söz ve müziği Yalın imzalı şarkının düzenlemesi ise Ozan Çolakoğlu'na ait.

Yalın, yeni çıkaracağı albüm öncesinde hayranlarından gelen *"Hadi bir şarkı yap da yaz gelsin!"* isteklerinden ilham alarak yarattığı bu şarkıyla, tüm sevenleri kavuşmaya davet ediyor.

Tarık Sezer Orkestrası ilk şarkısını yayınladı

Kariyerinin 40. yılında genç müzisyenlere isimlerini duyurma fırsatı sunan Tarık Sezer, projenin ilk *single*'ı olan Tarık Sezer Orkestrası ft. Tuğba Tufantepe *Yalanların Efendisi*'ni müzikseverlerin beğenisine sundu. Sezer gençlerle beraber üreteceği bu teklilere devam edeceğini ve birkaç ayda bir yeni şarkı yayınlayacağını söylüyor.

Candan Erçetin albümündeki şarkıları tek tek sunmaya devam ediyor

Candan Erçetin yeni bir formatta sunduğu albümün şarkılarını teker teker dinleyicisiyle buluşturmaya devam ediyor. İlk şarkısı *Kim Korkar*'ı mart ayında yayınlayan ve albümün ikinci şarkısı olarak dijital video-müzik platformları aracılığıyla dinleyicisiyle paylaşan Erçetin, albümünün ikinci şarkısı *Değişiyoruz*'u da dijital müzik platformlarına sundu.

Söz ve müziği Erçetin'e, düzenlemesi Alper Erinç'e ait olan *Değişiyoruz*'un video klibi ise İdil Dizdar ve Said Dağdeviren yönetmenliğinde Kırklareli Pehlivan Köy'de çekildi.

Albüm Analizi

Grup Koridor ft. Haluk Levent
Adımı Senle Çıkartmışım

Grubun adını ilk kez duydum, benim eksikliğimdir. Ancak şunu söylemeden geçemeyeceğim: çok iyi bir *sound* ve zengin düzenlemelerden oluşan bir albüm olmuş bu. Şarkılar çok kaliteli düzenlenmiş, özellikle albüme adını veren şarkı olan *Adımı Senle Çıkartmışım* ve Haluk Levent'le yapılan *Günah Diyarı* adlı düet mükemmel düzenlemeleriyle benim çok ilgimi çekti. İki şarkının yaylı partisyonları çok başarılı olmuş.

Grup Koridor'un Haluk Levent'le yaptığı ikinci düet olan *Yolu Yok* coşkulu bir rock şarkısı. Şarkıların kayıtları çok temiz yapılmış. Haluk Levent'in vokali Grup Koridor'la güzel bir ortak tını yakalamış. Şarkıların şiirleri epeyi ağır, öyle arabesk rock havasında değil, ciddi ciddi şiir tadında sözler...

Ben bu albümde *Günah Diyarı* adlı şarkıyı çok sevdim. Özellikle şarkının girişi çok etkili. Şarkıyı bu kadar etkili kılan ise bence düzenlemesi olmuş. Şarkının solo kemanında usta kemancı İlyas Tetik ismini görüyoruz. Kempa Yaylı Grubu şarkının tamamında aktif; yaylılar müthiş bir coşku yaratmış şarkıda.

Açıkçası ben bu albümden bu kadar yüksek bir müzikalite beklemiyordum. Elbette promosyon sıkıntısından adını fazla duyuramayacak belki ama farklı ve iyi bir şey dinlemek isteyenler hiç promosyonlara kanmasın ve bu albümü dinlesin derim.

BORUSAN KLASİK
Bir **Karnaval** radyosudur

BORUSAN KLASİK'TE AĞUSTOS

AYIN BESTECİSİ
Aram Haçaturyan

AYIN YORUMCUSU
Ayla Erduran

HAFTA SONU TEMALARI Cumartesi 12.00-14.00 ve 18.00-20.00; Pazar 12.00-13.00 ve 18.00-20.00
4-5 AĞUSTOS 14. Bodrum Müzik Festivali
11-12 AĞUSTOS 15. Uluslararası Gümüşlük Klasik Müzik Festivali
18-19 AĞUSTOS Taze Kayıtlar
25-26 AĞUSTOS Müziğin Kahramanları

KONUK PROGRAMCILARLA "KLASİK TATLAR" Her Pazar 10.00-12.00 ve 22.00-24.00
5 AĞUSTOS Serhan Bali
12 AĞUSTOS Cengizhan Yeldan
19 AĞUSTOS İştar Gözaydın
26 AĞUSTOS Can Atilla

"RADYONUN KLASİK USTALARI"
Pazartesi: Zerhan Gökpınar "Notaların Dili" 10.00 ve 22.00
Salı: Serhan Bali "Müzik Takvimi" 12.00 ve 22.00
Çarşamba: Halit Süha Çelikkıran "Scaramouche ile
Barok Çılgınlıklar Rehberi / Dekroşe" 10.00 ve 22.00
Perşembe: Aydın Büke "Gölgede Kalanlar" 12.00 ve 22.00
Cuma: Ali Pınar "Alafranga" 10.00 ve tekrarı Pazar 14.00
Cuma: Ayşe Yavaş Dirik "Pizzicato" 13.00 ve tekrarı Cumartesi 22.00
Cumartesi: Ahmet Makal "Müzikçe" 23.00 ve tekrarı Çarşamba 11.00
Pazar: Serla Balkarlı "Müzik Masası" 15.00 ve tekrarı Cuma 11.00

CUMA RAPSODİSİ HER CUMA 12.00'den itibaren
12.00 Beste Su Bayramoğlu'nun film müzikleri ile "Perdedeki Notalar"
13.00 Ayşe Yavaş Dirik'in müzikli öyküleri ile "Pizzicato"
14.00 Füsun Özgüç'ün rapsodik doğaçlamaları ile "Kuğunun Şarkısı: Rapsodi"
16.00 Barthez ile caz ve klasiğin buluştuğu program: "Jazzino"
17.00 Levent Öget'in caz portreleri ile "Caz Fotoğrafları"
18.00 Tantanalı Huşu'nun ses resimleri ile "Fanfar Reverans: Panzehir!"
20.00 Ekin Kopkiman'ın dünya denizlerindeki müzikli rotası: "Echo ile Bodoslama"
22.00 Ekrem Ataer'in kaprisli melodileriyle "Kapriçyo" (Tekrarı: Pazartesi 24.00)
23.00 Tülay Bilginer'in radyoda yazacağı romanı "Mavi Rapsodi"
24.00 Zeynep Beklim'den duyduklarınız ve duymadıklarınız ile "Uykusuz Melodi"
ve tabii programcılarımız
GAYE ÇAĞLAYAN, FÜSUN ÖZGÜÇ, TANTANALI HUŞU, SERHAN BALİ

Borusan Klasik, sesleri ve renkleri bitmeyen radyo...

karnaval.com
www.karnaval.com/borusanklasik
facebook.com/borusanklasik
twitter.com/borusanklasik

Verdi'nin kadın kahramanları

Günümüzün en çok temsil yapan sopranolarından biri olan Elena Moşuc 1964 Romanya doğumlu. Moşuc'un kariyeri 1990 yılında ARD International Competition'da birincilik ödülünü alınca başladı ve önemli başarıları birbirini kovaladı. Özellikle Zürih Operası'nda görev alan sopranonun en sık seslendirdiği rol Gece Kraliçesi. Moşuc'un repertuvarındaki diğer operalardan bazıları ise şöyle: Lucia di Lammermoor, Don Giovanni (Donna Anna), Ariadne auf Naxos (Zerbinetta), Rigoletto, Linda di Chamounix, Luisa Miller, Die Schweigsame Frau, Faust, Falstaff (Alice), Lucrezia Borgia, I Puritani, La Sonnambula, Anna Bolena, Norma, Semiramide, Pagliacci ve La Boheme (Musetta, Mimi). Şancıların zaman içinde repertuvar değiştirmeleri çok normaldir. Yıllar geçtikte seste olan doğal değişiklikler, kaybedilen bazı özelliklerin yanında kazanılan artılar bu değişiklikleri normal hatta gerekli kılar. Renata Scotto, *La Sonnambula* ve *Lucia di Lammermoor* gibi partilerle başladığı kariyerine doğru zamanda doğru repertuvar değişimiyle *Don Carlo, Parsifal* ve hatta bir mezzosoprano rolü olan R. Strauss'un Klytemnestra'sıyla bitirmiş, neredeyse 43 yıl aktif olarak sahnede kalmıştır. Bu doğru zamanda doğru repertuvara geçişi yapamayıp değişik ses rengi gerektiren operaları eş zamanlı söylemek isteyenlerin kariyerleri çok daha kısa süreli olmuştur.

Elena Moşuc'un *Verdi Heroines* adlı CD'si 2015 yılında doldurulmuş ve bu yıl piyasaya sürülmüş. CD'de *Aroldo, I Due Foscari* gibi daha az bilinen Verdi eserlerinin yanı sıra, *Il Trovatore, Don Carlo* ve *La Traviata* gibi iyi bilinen operalardan da aryalara yer verilmiş. Özellikle ilk dönem Verdi operalarının zorluğu, sopranoların dramatik seslere sahipken sürekli iki oktav arası (aşağı Do ve yukarı Do) gidip gelmeleri ve bol *ajilite*'li olmalarıdır.

Elena Moşuc deneyimli, çok temsil yapmış, usta bir şarkıcı. Fakat bu kayıtta bazı problemleri fark etmemek mümkün değil. Hemen hemen bütün aryalarda ortak olarak dikkat çeken şey, *piano* söylerken vücut desteğini bırakmak, sonuç olarak vibrasyon aralığının açılması ve sesin dağılması. *Piano* söylemek yerine *marke* etmeye dönük bir söyleyiş. Kimi aryalarda da *ajilite*'ler yeteri kadar temiz değil ve özellikle *I Vespri Siciliani* aryasında (tam onun sesine uygun bir seçim) tizden pese dönen *ajilite*'lerde yer yer entonasyon sorunu duyuluyor. Genel olarak tona aşağıdan girme eğilimi de tehlikeli bir alışkanlığa dönüşmek üzere.

Sesinin şu anda kaldırabileceğinden daha ağır aryaları söyleyebilmek için sıklıkla *miks* olmayan göğüs tonlarına başvuruyor Moşuc. Dolayısıyla *rejister*'ler arası geçiş çok sert duyuluyor. Özellikle *Aroldo, Attila* ve *Requiem*'de bunu fark etmek mümkün.

Tamperaman olarak oldukça tatmin edici anlar var seçili aryalarda, özellikle *Attila, Aroldo* ve *I Due Foscari*'de tutkulu ve enerjik söyleyişi etkileyici. Arya *kabaletta*'larının hepsi çift tekrar bestelenmesine rağmen kimileri tek, kimileri çift tekrar olarak kayıt edilmiş. *I Due Foscari, Attila, La Traviata* çift; *Il Trovatore* ve *Aroldo* tek tekrar. Tradisyonel olarak eklenen tiz notalar da (*La Traviata* ve *Attila* - Mi bemol; *I Vespri Siciliani* - Mi) kayıtta yer alıyor.

Koronun da katkısı olan bu CD kaydı Verdi'nin soprano aryalarını dinlemek istediğim zaman raftan almayı ilk tercih edeceğim albümlerden biri olmasa bile yine de dinlemeye değer.

YİĞİT GÜNSOY

Elena Moşuc
Verdi Heroines
★★★
Zagreb Philharmonic Orchestra/
Şef: Ivo Lipanoić
Sony Music 2018

Selin Şekeranber

Piyanist - Duo Blanc & Noir

Son yıllarda internet sayesinde istediğimiz her çeşit müziğe hızlıca ulaşabiliyoruz. Bu lüksün içinde seçim yapmak zor olsa da bazı kayıtlar bizi her daim büyülemeye ve her dinlediğinizde yeni dünyalara götürmeyi başarabiliyor. Bu noktada sanırım son zamanlarda beni en çok etkileyen Fazıl Say'ın *Mozart: Complete Piano Sonatas* kaydı oldu. Kaydı dinlerken müthiş bir tını ve tuşe zenginliğiyle Mozart'ın piyano sonatlarını tekrar keşfe çıkıyorsunuz. *"Mozart'la sohbet"* bence bu kayıt için doğru bir tabir olacaktır.

Bir diğer hayran olduğum kayıt ise Glenn Gould'a ait. Gould denince akla ilk olarak Johann Sebastian Bach gelir. Ancak çok az kişi Gould'un icra ettiği, Johannes Brahms'ın *Intermezzo* kaydından haberdardır. Geçtiğimiz günlerde tekrar ele aldığım bu kaydı tüm müzikseverlere tavsiye ederim. Gould'un müthiş form ve analiz bilgisi Brahms'ın *intermezzo*'larında da kendini göstermekte.

Yıllardır bıkmadan dinlediğim Pink Martini albümleri de benim için vazgeçilmez. Seyahatlerde özellikle tercih ettiğim bu albümler, birbirinden renkli şarkıları, vokalleri ve iyi aranjmanlarıyla oldukça kaliteli; birçok farklı ülkenin dilini ve müziğini olduğu gibi seslendirerek dinleyenlere de zengin bir etnik yelpaze sunuyor. Bir diğer yolculuk albümüm de, 2003 yılında Steve Tyrell'ın çıkardığı *This Guy's in Love*; tanıdık caz ve *soul* şarkılarını kaliteli bir üslupta sunuyor.

Ve son olarak, geçtiğimiz günlerde yeni çıkan çok özel bir albümden de bahsetmek istiyorum: *Yeni Nostalji.* Albüm, Amerikalı vokalist Christina Marie'nin birbirinden güzel Türkçe güftelerle bestelediği şarkılardan oluşuyor. Christina Türkiye'de dinlediği 60'lı ve 70'li yılların şarkılarından esinlenmiş ve ortaya Leonard Cohen, Dolly Parton ve Morrissey etkisinde müthiş bir albüm çıkmış. Bu tarz bir tınıyı Türkçe dinlemek ise ayrı bir keyif. Yeniliklere açık olan tüm müzikseverlere tavsiye ederim.

Yudum Çetiner

Piyanist - Duo Blanc & Noir

Müzisyenler günlerinin birçok saatini çalışmak ve öğretmek amacıyla müzik dinleyerek, duyarak geçirirler. Ama mutlaka kafa dinlendirmek, iyi müzisyenlerin kayıtlarından ilham almak ve eğlenmek amacıyla da müzik dinleriz. Sabahın sakinliğinde bana caz piyanisti Leszek Możdżer eşlik eder. En çok dinlediğim albümleri *Pasodoble,* Lars Danielsson'la birlikte kaydettiği *Tarantella* ve ayrıca Frédéric Chopin'in eserleri üzerine yaptığı olağanüstü doğaçlamaları dinleyebileceğiniz *Chopin Impressions.*

Benim için zor geçen bir yılın ardından çıkan Fazıl Say'ın *İlk Şarkılar* albümü ve Serenad Bağcan'ın eşsiz sesi ruhuma adeta merhem olmuştur. *İlk Şarkılar* ve *Yeni Şarkılar* hep dinlediğim albümlerdir.

Moskova'daki öğrencilik yıllarımdan beri ilham alarak dinlediğim Sviatoslav Richter'in imzasını taşıyan Rahmaninov'un 2. Piyano Konçertosu ve Çaykovski'nin 1. Piyano Konçertosu kayıtları bence bu eserlerin en iyi icra edildiği kayıtlardır. Genç piyanistlerden Khatia Buniatishvili'nin, annesine adadığı çok güzel kısa piyano eserlerinden oluşan *Motherland* albümünün de özellikle tonunu çok seviyorum.

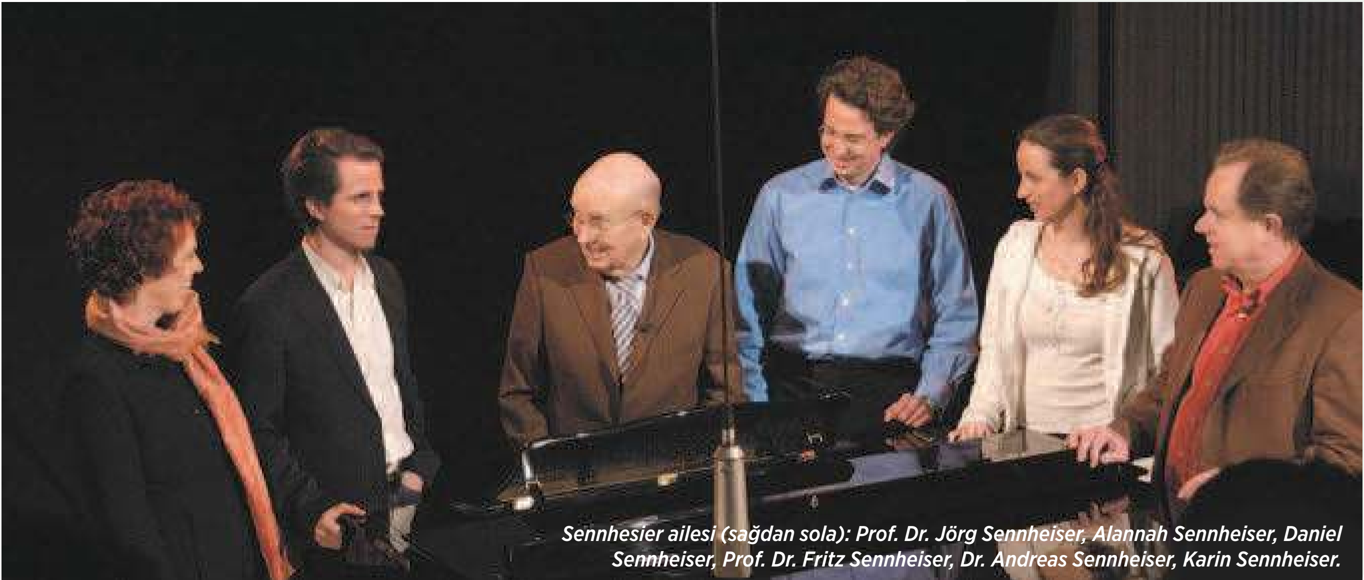

Etnik müzik ve enstrümanlara ilgim olduğu için Yehudi Menuhin'in (keman) Ravi Shankar'la (sitar) birlikte kaydettiği *West Meets East* albümünü de sıkça dinliyorum. Güher ve Süher Pekinel'in iki piyano ve dört el repertuvarlarından olan her kaydın hayranıyım. İki piyano ve iki perküsyonist için yazılmış olan Béla Bartók'un Sz.110 eserinin kaydı da sanki bir rock grubu kaydı gibi enerjisi çok yüksek bir kayıt, daha iyisini dinlemedim diyebilirim. Ayrıca Pekineller'in Jacques Loussier Trio'yla kaydettikleri *Take Bach* albümlerini de bol esprili caz sevenlere tavsiye ederim. Türkiye'deki en iyi caz vokal sanatçılarından biri olan Ece Göksu'nun *Masal* albümü, sakinleştirici etkisiyle, Laura López Castro'nun *Mi Libro Abierto* albümü, Concha Buika'nın *Vivir Sin Miedo* albümü, Türk pop müziğinde kendi besteleriyle özgün ve kaliteli bir yere sahip olan Çiğdem Erken'in *Manita* albümü günlük ruh hâlime göre bana eşlik edenler kayıtlardır.

Kısa bir zaman önce çıkan, Avrupa ve Lübnan kökenli Amerikalı genç şarkıcı Christine Marie'nin Türkiye'ye gelip ülkemize hayran kalmasıyla başlayan serüvenini şarkılarına taşıdığı projesi ve aynı adlı albümü *Yeni Nostalji*'yi dinlemelisiniz, çok seveceksiniz. Dans etmek ve eğlenmek içinse Maceo Parker'ın *Life on Planet Groove,* Sting'in *All This Time,* Michael Jackson'ın *Bad,* MIKA'nın *Grace Kelly* albümleri olmazsa olmazlarımdandır.

SENNHEISER'A YAKIN KADRAJ

Sennhesier ailesi (sağdan sola): Prof. Dr. Jörg Sennheiser, Alannah Sennheiser, Daniel Sennheiser, Prof. Dr. Fritz Sennheiser, Dr. Andreas Sennheiser, Karin Sennheiser.

Büyük bir beğeniyle sık sık yeni ürünlerini tanıttığımız Sennheiser markasını bu ay yakın kadraja alalım istedik. 70 yılı aşkın süredir ses kaydı, üretimi ve iletimiyle ilgili pek çok alanda yüksek kalitede ürün ve çözümler üreten marka, elektro akustik ürünler, sistem ve hizmetlerinin aynı zamanda dünya lideri tedarikçilerinden biri.

Markanın ve üretmiş olduğu ürünlerinin sahip olduğu şanının ardında her biri devrim niteliğinde olan pek çok yenilikçi icat bulunuyor. 1950'lerdeki shotgun mikrofonlar, 1960'lardaki açık tip kulaklıklar, 1970'lerdeki kızılötesi iletim teknolojileri, 1980'lerdeki çok kanallı RF kablosuz iletim teknolojileri için bu icatlardan bazıları diyebiliriz. 1990'lara damga vuran çevresel ses üreten sistemleri ve akıllı sistemleri de milenyum çağının gözdeleri olarak nitelememiz mümkün.

Müzikseverlerin sadece kulaklıklarıyla tanıdığı marka, aslında kablolu ve kablosuz mikrofonlar ve monitör sistemleri, konferans ve bilgilendirme sistemleri, havacılık ve odyoloji alanlarında kullanılan çözümleri de içermekte. Hatta kayıt mevzusuna meraklı olan müzisyenlerin büyük tutkusu olan, stüdyo mikrofonları konusunda dünyanın lider üreticilerinden Neumann da Sennheiser Grubu'nun bir parçası.

"Gerçek Sesi Keşfedin" mottosuyla 70 yıldan fazla süredir yüksek kalitede ürünler, gerçek ses ve sesin kaydedilmesi, iletilmesi ve üretilmesi niyetiyle özel çözümler üreten Sennheiser, bir ürününe sahip olan kullanıcısının sesi tüm yönleriyle duymasından öte hissetmesini amaçlamakta.

Kulaklık, mikrofon ve entegre sistemler konularında standartları belirleyen marka, 1945 yılında Prof. Dr Fritz Sennheiser tarafından Laboratorium Wennebostel adıyla kurulur. Halen dünya çapında 2500'den fazla çalışanıyla müzik dünyasına hizmet vermeye devam eden Sennheiser, Almanya'daki tesislerinde mikrofon, kulaklık, kablosuz mikrofon, monitor sistemleri, konferans ürünleri, havacılık kulaklıkları, İrlanda'daki tesislerinde kulaklık odyoloji ürünleri, monitor hoparlörler, entegre ses sistemleri, ABD'lerindeki tesislerinde ise kablosuz mikrofonlar ve monitor sistemleri üretimi yapıyor. Kendi grup şirketleri dahil olmak üzere toplam 131 ülkede faaliyet gösteriyor.

Kurulduğu ilk günden itibaren yaratıcı ve yenilikçi çözümler üretmeyi kendine ilke edinmiş olan Sennheiser, ülkemizde Bircom güvencesiyle satışa sunulmakta.

Sennheiser ürünleri için: ***www.hifimyfi.com***

SENNHEISER

Mükemmel ses kalitesine sahip en şık Sennheiser kulaklıkları

Sennheiser Momentum In Ear Wireless / Momentum Free

Momentum Serisi'nin kulak içi modelleri olan Momentum In Ear ve Momentum Free kablolu ve kablosuz olarak kulak içi kulaklık arayanların en çok tercih ettiği modeller. İki kulaklık da hafif yapısı ve geniş ses sahnesiyle rakiplerinden bir adım öne çıkıyor.

Sennheiser Momentum Serisi

Geniş ve doğal ses sahnesiyle tüm müzik tarzlarını mükemmel şekilde sunan kulaklık, şehirli ve dinamik tasarımıyla öne çıkıyor. Ses kalitesinin yanında Alcantara kumaşı, hafızalı deri kulak yastıkları kullanıcıların en büyük tercih sebebi.

Sennheiser HD 599

High-End kulaklık dünyasının kült modeli Sennheiser HD 598'in geliştirilmiş versiyonu olan model, sıcak ve detaylı ses karakteriyle odyofillerin ilk tercihlerinden biri olmuş durumda. Özellikle ses kalitesinin yanında şıklık da arayan kullanıcılar için ideal olan Sennheiser HD 599, bej renk ve tonlarıyla oldukça şık görünüyor.

Sennheiser PXC 550

Seyahat kulaklık dünyasını kökünden sarsan PXC 550, Sennheiser imzası taşıyan dengeli ses karakteri, şık tasarımı ve dokunmatik kapsülüyle dikkat çekiyor.

Müzik ve çağrılar kulak kapsülünde yer alan dokunmatik panelle bir parmak müdahalesiyle kontrol edilebiliyor. Üstelik 30 saat kullanımıyla en uzun seyahatlerde bile müzikseverleri asla yarı yolda bırakmıyor.

Bir eğitimci olarak Chopin

Müzik tarihi araştırmalarında ilginç bir konu, besteci ya da icracı yanlarıyla ünlenmiş müzisyenlerin, nasıl birer eğitimci oldukları üzerinedir. Ancak bu özellikler her zaman bir bütün hâlinde, tek bir kişi özelinde kusursuz biçimde sıralanamıyor. Örneğin, eğitimcilik vasfı yüksek bir müzisyenin (ki geçtiğimiz sayılarda detaylı irdelediğimiz Czerny bu kategoride değerlendirilebilir) icracılık ya da bestecilik yönü çok ön planda olamayabilirken, Liszt gibi bu alanlarda zirve yapmış bir figürün eğitimciliği hakkında oldukça inişli-çıkışlı bir grafikle karşılaşabiliyoruz.

Benzer bir örnek Frédéric Chopin (1810-1849) için verilebilir. Tartışılmaz bir piyano şairi olan Chopin, gerek besteleme tarzı gerekse piyano tekniğine getirdiği yeniliklerle adını tarihe yazdırırken, eğitimcilik alanında önemli bir kilometre taşı olarak görülmez. Gene de, kariyerini Liszt'in aksine, kalabalık ve parlak konser performanslarıyla geçirmeyen Chopin'in esas geçim kaynağı verdiği derslerdir ve şöhretli bir hoca olarak anılır. Peki, Chopin nasıl bir eğitimcidir?

Öncelikle 19. yüzyılın ilk yarısında piyano pedagojisi anlamında nasıl bir ortamın hâkim olduğunu anlamadan bu sorunun yanıtını tam olarak alamayız. 18. yüzyılın başında İtalyan Cristofori tarafından ilk kez yapılıp Alman ve Avusturyalı üreticiler tarafından geliştirilen piyano, döneminin tüm mekanik becerilerinin sergilendiği bir ortam olmuş; 19. yüzyılın başına gelindiğinde, alınan yüzlerce patentle, artık diğer klavyeli çalgıları geride bırakarak günümüze dek ulaşacak önemli müzikal işlevine bürünmüştü. 19. yüzyılın ortaları ve sonlarında, başta Steinway olmak üzere Amerikan firmalarının getireceği önemli yapısal yenilikler sayılmazsa çalgı, solo bir çalgının gereksinimlerini karşılayacak kapasiteye ulaşmış sayılabilirdi. Bununla beraber, piyanoda fırtınalar yaratmak isteyen piyanistler yetiştikçe eski stille çalan ve tüm işi parmaklarına yaptıran müzisyenlerin daha önce karşılaşmadıkları biçimde piyanolar zarar görüyor, kolun tüm gücü çalma tekniğine uygulandığında, çalgılar birer birer kırılıyordu.

Chopin

19. yüzyıl piyanosu, sosyal açıdan günümüzde hayal etmekte zorlanacağımız ölçülerde popülerdi. Dönemin gençleri, özellikle de kızlar için önemli bir eğitim ve görgü aracıydı; iyi bir aileye mensup genç bir kızın piyano dersi almayışı garip karşılanıyordu. Barok dönemin ağır ve karmaşık yapısı amatörlerin müziğe ilgilerini kısıtladığı için Klasik dönem, armonik ve homofonik bir besteleme anlayışını getirmiş; Barok'taki uzun melodik çizgiler, yerlerini daha kısa ve ifadeli temalara bırakmıştı. Klasik ve onu takip eden Romantik dönemlerde büyük bestecilerin sanat ağırlıklı eserlerinin yanında, günün popüler melodilerinin ve halk şarkılarının basit eşlikli piyano uyarlamaları yayınlanıyor; bunlar, evlere girerek, sanat derinliği sığ da olsa, amatörlerin müzikle doğrudan ilişki kurabilmelerini sağlıyordu. Bu akım, piyanonun popülerleşmesinde önemli rol oynamıştır.

Piyano pedagojisinin ilk 100 yılında üç temel ilkenin çoğunlukla kabul edildiği görülmektedir:

1) Piyano çalma tekniğinde sadece parmaklar kullanılmalıdır, kolun üst kısımları sabitlenmelidir.

2) Teknik çalışma tamamen mekanik bir işlemdir, günlük olarak yapılan uzun çalışmalar gerektirir.

3) Öğretmen dersin tek otoritesidir, öğrenci onu taklit eder.

Bu öğretim, temelde, parmak hareketlerine dayandığı için, Parmak Ekolü olarak adlandırılmıştır. Tüm eğitim, öğretmenin tecrübesine dayalıdır. Genellikle doğrudan taklit yapılır. Öğretmen bir piyanoda çalar, öğrenci diğer piyanoda onu takip eder. Ardından, öğrenci tam olarak öğrenene kadar defalarca tekrar yapılır.

Piyanonun bu ilk çalma tekniği ve eğitim anlayışının en önemli temsilcisi Muzio Clementi'dir (1752-1832). Clementi, önceki besteci ve eğitimcilerin genellikle klavsen ve klavikorda dayanan ve belirli bölümlerinde de piyanodan bahseden metotlarından farklı olarak, tamamen piyanoyu düşünerek alıştırmalar ve besteler hazırlamıştır. Pedagojik etütlerin babası sayılabilecek olan Clementi, beş parmağın tamamının eşit güçte olması gerektiğini savunmuştur. Bu amaca ulaşmak için öğrenci çalışırken elini hareket ettirmeden sabit tutmalı, parmakları yukarıya kaldırıp yüksek bir kuvvetle tuşlara basmalıdır. Clementi, her gün düzenli olarak pek çok saat çalışılması gerektiğini savunan ilk eğitimcilerdendir. Günlük çalışmada eksik kalan saatler varsa bunları, bir sonraki günün çalışmasına eklemek gerektiğini yazmıştır.

Chopin'e ulaşan süreçte Parmak Ekolü o kadar baskın bir roldedir ki, bu ekolün dezavantajları tam olarak anlaşılmadan Chopin'in savunduğu icra ve eğitim anlayışlarını tam olarak kavramak olası değildir. Önümüzdeki yazımızda, bu konuda ilerleyecek ve Chopin'in bir eğitimci olarak savunduğu temel ilkeleri inceleyeceğiz..

www.gultekpiyanostudyosu.com

Sennheiser AMBEO SMART KULAKLIK

Dünyayı 3 boyutlu kaydedip 3 boyutlu dinleyin!

Sıradışı teknolojisi ile AMBEO Smart kulaklık, etrafınızda olan bitenleri 3 boyutlu olarak kaydetmenizi sağlayacak. Kulak kapsüllerine entegre edilen çok yönlü kayıt yapan mikrofonlar çevresel olarak üç boyutlu ses kaydetmenize olanak sağlıyor. İster sadece ses kaydı yapın ister video kaydı, elde edeceğiniz ses 3 boyutlu olacak!

Üstelik ses kaydını ya da videoyu başkaları ile paylaşabilir ve standart stereo kulaklıklarla onların da bu eşsiz deneyimi yaşamasını sağlayabilirsiniz. 3 boyutlu kayıt yapabilme yeteneğinin yanında AMBEO SMART kulaklık yüksek kaliteli ses sunan bir Sennheiser kulaklıktır. Sıradışı mükemmellikte bir ses kalitesine sahip olan AMBEO Smart kulaklık, özel kulak kancası sayesinde hem rahat hem de güvenli bir şekilde kullanım sunar.

Türkiye distribütörü Bircom

SENNHEISER

0212 319 97 00 | sennheiser.com.tr

Fonksiyonel tıp nedir?

Son zamanlarda, özellikle tam olarak tedavi edilemeyen kronik hastalıkların tedavisiyle ilgili sık sık gündeme gelen fonksiyonel tıp yaklaşımını daha yakından tanımak ister misiniz?

Kronik hastalıklar insan yaşamını olumsuz etkiler ve hayat kalitesini ciddi anlamda düşürür. Günümüzde tıp ne kadar ilerlemiş olursa olsun, hâlâ pek çok hastalığın yalnızca semptomları tedavi edilebiliyor. Yeni yeni gündeme gelen fonksiyonel tıp yaklaşımı ise özellikle kronik hastalıkların tedavisine yepyeni bir ışık tutuyor. Ben de bu yüzden bu konu hakkında bir yazı dizisi yapmaya karar verdim. Anlatacaklarım sadece müzisyenleri değil, herkesi ilgilendirecektir; yakınlarınızla da paylaşmanızı öneririm.

Fonksiyonel tıp, esas olarak hastalığın neden ve nasıl oluştuğu sorusunun cevabıyla ilgilenir ve kökünde yatan nedenleri araştırır. Kişiselleştirilmiş, hasta odaklı ve bilimsel bir yaklaşım benimser. Hasta ve doktor, hastalığın altında yatan nedenleri bulmak ve optimal iyilik hâli sağlamak için beraber çalışır. Bu yaklaşım, her hastanın genetik, biyokimyasal ve yaşam tarzı özelliklerini detaylı bir şekilde inceleyip bu bilgilerin ışığında hasta için kişisel bir tedavi planı oluşturmayı ve hastayı daha iyi bir sağlık düzeyine getirmeyi hedefler.

Fonksiyonel tıp tedavi yaklaşımı, standart bir tedaviyle başlar. Her hastanın rahatsızlığı altındaki ana nedenleri bulmaya yönelik tıbbi araştırmalar sonucunda tedaviye yeni stratejiler eklenir. Hastalıkların altında yatan sebepler üzerinde çalışırken, sıklıkla hastalığa neden olma olasılığı olan pek çok kompleks neden saptanır. Bir rahatsızlığın pek çok değişik nedeni olabileceği gibi, bir neden pek çok farklı rahatsızlığa neden olabilir.

Fonksiyonel tıp kompleks ve kronik hastalıkları değerlendirmeye, önlemeye ve tedavi etmeye yönelik dinamik bir yaklaşımdır. Hastanın sağlık düzeyini yükseltmeye yönelik başvurulan esas yol, vücudun fizyoloji ve biyokimyasındaki bozuklukları belirlemek ve düzeltmektir. Bu yaklaşımda, kronik bir hastalığın ortaya çıkışından önce bir ya da daha fazla vücut sisteminde fonksiyon kaybı olan uzun bir dönem olduğu düşünülür. Hastaları sağlığına tekrar kavuşturmak ya da daha iyi olmalarını sağlamak için hastalığa yol açan bu fonksiyon bozukluklarını tersine çevirmek gerekir. Bu fonksiyon kayıpları çevremiz, yaşam tarzımız ve genetik yatkınlıklarımızla yaşam boyu olan etkileşim sonucu gelişirler. Bu nedenle her hasta kendi fonksiyonelliğini etkileyen özgün, kompleks ve iç içe geçmiş faktörlere sahiptir ve bunlar hastanın sağlıklı olma düzeyini belirler.

Değerlendirme ve tedavide direk tanı üzerinden gitmek yerine, önce hastanın esas bedensel dengesizlikleri, fizyolojik durumu, çevresel etkileşimi ve genetik yatkınlıkları ele alınır. Pek çok bilimsel kanıt, bozuk fizyolojik işlevlerin düzeltilmediği durumlarda, vücut sistemlerinde belirginleşen klinik sonuçlara neden olacağını gösterir. Zamanla bazı hastalıkların semptomları da görülmeye başlayabilir. Bu basit fizyolojik işlevlerde dengeyi ve fonksiyonu düzeltmek sağlığa doğru bir momentum yaratır.

Klasik tıp yaklaşımı genelde belirlenmiş bir tanı olduğunda veya ciddi belirtiler ve semptomlar olduğunda devreye girerken, fonksiyonel tıp yaklaşımı bir tanı olduğunda devreye girdiği gibi, belirtiler ortaya çıkmadan çok daha önce fonksiyonelliği değerlendirir; bozukluk ve dengesizlikleri düzeltmeye çalışır. Bunu yaparken fonksiyon kaybı olan sistemlerin bozulmuş fizyolojik alt yapısını düzeltmeyi ve onları etkileyen çevresel faktörleri düzenlemeyi amaçlar.

Özetle bu yaklaşım, sadece belirti ve semptomları gidermeye çalışmaktan çok, sağlığı temelden düzenlemeye çalışır. Önümüzdeki aylarda bu yaklaşımı daha ayrıntılı olarak ele almaya devam edeceğim. Sağlıkla ve sevgiyle kalın...

www.erinckaracehennem.com

Evinize prestij, ruhunuza müzik katıyoruz

extremeaudio

www.extreme-audio.com

ANDANTE
Türkiye'nin Müzik Kültürü Dergisi

ANDANTE ABONE FORMU

Andante'ye
Haziran ayı boyunca
İlk kez abone olan herkese
5 adet yeni klasik müzik CD'si
Aboneliğini yenileyen herkese
1 adet yeni klasik müzik DVD'si
Hediye ediyoruz!
Not: Hediyeler stoklarımızla sınırlıdır.

ABONELİK BİLGİLERİ

Türkiye'nin Klasik Müzik Dergisi Andante'ye .... sayıdan itibaren .... yıllık abone olmak istiyorum.

Adı Soyadı: ....

Kurum Adı: ....

Adresi: (Lütfen 09:00 - 18:00 saatleri arasında bulunduğunuz adresinizi belirtiniz.)

....

....

Vergi Dairesi, Vergi No, T.C. Kimlik No:

.... / .... / ....

Fatura Adresi:

....

....

Şehir: .... **Posta Kodu:** ....

Ülke: .... **Telefon:** ....

İş Telefonu: .... **Faks:** ....

Cep Telefonu: .... **E-Posta:** ....

Doğum Tarihi: ..../......../.......... **Öğrenim Durumu:** ....

Meslek: ....

Talep ettiğiniz eski sayıları lütfen yazınız:
1 - 31. sayılar: 5 TL, 32 - 61. sayılar: 6 TL, 62 - 95. sayılar: 7 TL, 96 - 107. sayılar: 8 TL, 108 - 116. sayılar: 10 TL, 142. Güncel sayı: 12 TL

ÖDEME ŞEKLİ

Kredi Kartı

Sipariş bedeli olarak ....TL'nin aşşağıda belirttiğim kredi kartı hesabımdan çekilmesini istiyorum.

Mastercard ☐ **Visa** ☐

Kart Sahibinin Adı Soyadı: ....

Kart No: ....

Son Kullanma Tarihi: .... / .... **Güvenlik Kodu (CCV):** ....

Lütfen kartınızın arka yüzünde yer alan üç haneli güvenlik kodunu yazınız.

İmza: .... **Tarih:** .... / .... / ....

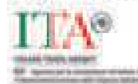
Banka Havalesi

Abonelik bedelini Bali Müşavirlik Tic. Ltd. Şti.'nin aşağıdaki banka hesaplarından birine yatırınız.

İş Bankası, Acıbadem Şubesi, Hesap No: 335945
Şube Kodu: 1085, IBAN No: TR870006400000110850335945
Garanti Bankası, Kadıköy Şubesi, Hesap No: 6299299
Şube kodu: 88, IBAN No: TR090006200008800006299299

Ödemenizi yaptıktan sonra bilgilerinizi içeren bu formu banka dekontu ile birlikte **0216 326 39 20** no'lu faksa, **abone@andante.com.tr** ya da **Bali Müşavirlik Tic. Ltd. Şti. Akçaağaç Sokak Görhan Apt. No: 1/1 Acıbadem - 34660 Üsküdar / İstanbul** adresine gönderiniz.
Telefon: 0216 325 27 13 E-posta: abone@andante.com.tr

With the support of:

Patronage:

In cooperation with:

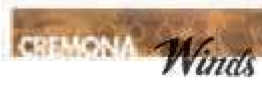

CREMONA MUSICA
INTERNATIONAL EXHIBITIONS *and festival*

THE MOST PRESTIGIOUS INTERNATIONAL EVENT FOR MUSIC, CULTURE AND BUSINESS AT THE HEART OF THE MUSIC VALLEY

September 28th - 30th, 2018

Cremona Exhibition Centre - Italy

CREMONAFIERE
DELIVERING BUSINESS OPPORTUNITIES

WWW.CREMONAMUSICA.COM

Piazza Zelioli Lanzini, 1 - 26100 Cremona | Tel. +39 0372 598 011 | info@cremonamusica.com

Jerfi Aji

Piyanist

Kalavasucho (Edirne usulü kabak au gratin)

Malzemeler

1 kg kabak
2 adet yumurta
200 gr ufalanmış beyaz peynir
100 gr kaşar peyniri rendesi
2 dilim hafifçe ıslatılmış ve ufalanmış ekmek
1 su bardağı süt
1 çay bardağı sıvı yağ
Tuz
Kırmızı biber

Tarif

Kabakların üzerindeki ince kabuk soyulur, kabaklar iri zar haline getirilir ve tuzlu kaynar suda "al dente" haşlanır. Haşlanmış kabağın suyu iyice süzülür ve bir çatalla kabaca ezilir. İçine, çırpılmış yumurtalar, beyaz peynir, ekmek içi, süt, yağ, tuz ve kırmızı biber katılır. Karışım, dibi ve kenarları yağlanmış bir fırın kabına dökülür ve üzeri kaşar peyniri rendesi ile kaplanır. Önceden 180 derecede ısıtılmış fırında üstü kızarıncaya kadar pişirilir. Afiyet olsun!

Francis Poulenc:
Piyano Konçertosu,
Do diyez minör, FP 146

MÜKEMMEL
SES VE GÖRÜNTÜ SİSTEMLERİ

MARKALARIMIZ: **AERIAL ACOUSTICS**, ARGENTO AUDIO, **ASR AUDIO**, AUDIBLE ILLUSIONS, **AYRE ACOUSTICS** **BENZ MICRO**, CONCERT FIDELITY, **CONSTELLATION AUDIO**, DA-LITE, **DCS**, EMM LABS, **GRYPHON AUDIO** KALEIDESCAPE, **KR AUDIO**, MAGICO, **MAGNEPAN**, MEITNER AUDIO, **MSB TECHNOLOGIES**, NEW AUDIO FRONTIERS **SHUNYATA**, SME, **SRA**, STAX, **STEWART FILMSCREEN**, TRANSPARENT CABLE, **VPI**, YG ACOUSTICS

lotusconcept
HIGH-END AV, LIGHTING & AUTOMATION SYSTEMS

GARANTI MAHALLESI, ERGIN SOKAK NO:10 / 2, ETILER 34337 ISTANBUL T: 0212 358 1169 WWW.LOTUSCONCEPT.COM

BORUSAN İSTANBUL FİLARMONİ ORKESTRASI

www.borusansanat.com

BİFO'NUN 2018–2019 SEZONU

Yıldızlar, başyapıtlar, prömiyerler...

SASCHA GOETZEL
Sanat Yönetmeni ve Sürekli Şef

GÜRER AYKAL
Onursal Şef

SASCHA GOETZEL

GÜRER AYKAL

AÇILIŞ KONSERİ
4 EKİM 2018 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BİFO VE CUMHURİYET BESTECİLERİ
8 KASIM 2018 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

LABÈQUE'LERLE BİR PRÖMİYER
20 ARALIK 2018 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

YENİ YIL KONSERİ
10 OCAK 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

KATIA & MARIELLE LABÈQUE

AILYN PÉREZ

BİFO & MISCHA MAISKY
24 OCAK 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BUCHBINDER İLE BRAHMS KONÇERTOLARI - I
13 ŞUBAT 2019 ÇA 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BUCHBINDER İLE BRAHMS KONÇERTOLARI - II
14 ŞUBAT 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

BİFO İLE BİR DÜNYA PRÖMİYERİ
28 ŞUBAT 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

MISCHA MAISKY

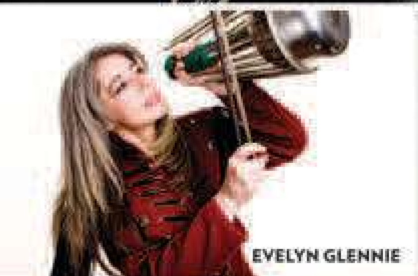

RUDOLF BUCHBINDER

GÜRER AYKAL 20. YIL KONSERİ
14 MART 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

MODERN ÇAĞIN EŞİĞİNDE
11 NİSAN 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

ROMANTİZMDEN SONSUZLUĞA
25 NİSAN 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

SASCHA GOETZEL 10. YIL KONSERİ
16 MAYIS 2019 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

EVELYN GLENNIE

DENIS KOZHUKHIN

BORUSAN QUARTET
12 KASIM 2018 PT 20.00 • SÜREYYA OPERASI
13 KASIM 2018 SA 20.30 • ENKA İBRAHİM BETİL ODİTORYUMU
17 ARALIK 2018 PT 20.00 • SÜREYYA OPERASI
18 ARALIK 2018 SA 20.30 • ENKA İBRAHİM BETİL ODİTORYUMU
18 ŞUBAT 2019 PT 20.00 • SÜREYYA OPERASI
19 ŞUBAT 2019 SA 20.30 • ENKA İBRAHİM BETİL ODİTORYUMU
15 NİSAN 2019 PT 20.00 • SÜREYYA OPERASI
16 NİSAN 2019 SA 20.30 • ENKA İBRAHİM BETİL ODİTORYUMU

CORINNE WINTERS

MIAH PERSSON · ELENA MAXIMOVA · SAIMIR PIRGU? · ADAM PLACHETKA

BİFOKART sahipleri Borusan Sanat etkinliklerini öncelikli, ayrıcalıklı ve %30'a varan indirimlerle izliyor.

BİFOKART Klasik sahiplerine öncelikli satış
8-20 Eylül 2018

BİFOKART Gold sahiplerine öncelikli satış
21 Mayıs-1 Haziran 2018

Genel Satış
29 Eylül 2018

NEMANJA RADULOVIĆ

BORUSAN QUARTET

Biletler Biletix'te
biletix
ticketmaster Türkiye

BORUSAN SANAT